

Utgiftsområde 14

Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgiftsområde 14 – Arbetsmarknad och arbetsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagförslag	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2020:219) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	5
2.2	Lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	6
3	Arbetsmarknad och Arbetsliv.....	7
3.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
3.2	Utgiftsutveckling.....	7
3.3	Skatteutgifter	10
3.4	Mål för utgiftsområdet.....	10
4	Arbetsmarknad.....	11
4.1	Mål för området.....	11
4.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	11
4.3	Resultatredovisning	12
4.3.1	Utveckling på arbetsmarknaden.....	12
4.3.2	De arbetsmarknadspolitiska insatsernas omfattning och resultat..	19
4.3.3	Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.....	29
4.3.4	Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF) avslutade projekt för Ericsson.....	31
4.3.5	Europeiska socialfonden uppvisar resultat både över och under de uppsatta målen	31
4.3.6	Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och etableringsersättning .	32
4.3.7	Samverkan om rehabilitering för återgång i arbete	35
4.4	Analys och slutsatser	35
4.5	Den årliga revisionens iakttagelser.....	37
4.6	Politikens inriktning	38
4.7	Budgetförslag.....	46
4.7.1	1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	46
4.7.2	1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	48
4.7.3	1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	51
4.7.4	1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	54
4.7.5	1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.....	57
4.7.6	1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020.....	58
4.7.7	1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027 .	60
4.7.8	1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.....	62
4.7.9	1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	63
4.7.10	1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	64
4.7.11	1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	65
4.7.12	1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	66
4.7.13	1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	67
4.7.14	1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare.....	69
5	Arbetsliv.....	71
5.1	Mål för området.....	71
5.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	71
5.3	Resultatredovisning	72
5.3.1	Arbetsmiljö	72

5.3.2	Arbetsrätt	78
5.3.3	Lönebildning	81
5.4	Analys och slutsatser	84
5.5	Politikens inriktning	86
5.6	Budgetförslag.....	88
5.6.1	2:1 Arbetsmiljöverket.....	88
5.6.2	2:2 Arbetsdomstolen.....	90
5.6.3	2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	91
5.6.4	2:4 Medlingsinstitutet.....	91
5.6.5	2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	92
5.6.6	2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	93

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2020:219) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitt 2.1 och 4.6).
2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitt 2.2 och 4.6).
3. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2021 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt tabell 1.1.
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 853 774
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	52 882 733
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	11 738 323
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 481 668
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	122 394
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 995 600
1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027	50 000
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	42 727
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	79 498
1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	58 714
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 900 000
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	4 843 289
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	1 696 242
2:1 Arbetsmiljöverket	695 281
2:2 Arbetsdomstolen	34 661
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722
2:4 Medlingsinstitutet	56 247
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	39 143
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000
Summa anslag under utgiftsområdet	105 724 319

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	14 300 000	2022–2030
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	15 000 000	2022–2025
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	3 618 000	2022–2023
1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027	1 000 000	2022–2030
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9 000	2022–2023
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	20 000	2022
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet	33 947 000	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:219) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 12 och 24 §§ i lydelsen enligt lagen (2020:219) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska utgå.

2.2 Lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 12 och 13 a §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

12 §¹

Rätt till ersättning vid arbetslöshet har en sökande som under en ramtid av tolv månader omedelbart före arbetslöshetens inträde

1. haft förvärvsarbete i minst 6 månader och utfört arbetet under minst 60 timmar per kalendermånad, eller

2. haft förvärvsarbete i minst 420 timmar under en sammanhängande tid av 6 kalendermånader och utfört arbetet under minst 40 timmar under var och en av dessa månader (arbetsvillkor).

För att ha rätt till inkomstrelaterad ersättning ska den sökande ha uppfyllt arbetsvillkoret efter det senaste inträdet i arbetslöshetskassan.

Vid bedömning av om arbetsvillkoret är uppfyllt får en sökande som omedelbart före inträdet i arbetslöshetskassan har varit medlem i en annan arbetslöshetskassa tillgodoräkna sig tid i den kassan.

13 a §²

I den mån det behövs för att uppfylla arbetsvillkoret jämföras med förvärvsarbete även tid då den sökande har fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningsförmån enligt socialförsäkringsbalken, dock tillsammans under högst två kalendermånader.

Vid tillämpning, i fall som avses i första stycket, av 12 § första stycket 2 ska minst 330 av de där angivna 420 timmarna avse förvärvsarbete under minst 4 kalendermånader som har utförts med minst 40 timmar under var och en av dessa månader. Under var och en av de återstående högst 2 månaderna ska sökanden ha utfört förvärvsarbete, fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningsförmån enligt socialförsäkringsbalken under tid som motsvarar minst 40 timmar.

Vid tillämpning, i fall som avses i första stycket, av 12 § första stycket 2 ska minst 330 av de där angivna 480 timmarna avse förvärvsarbete under minst 4 kalendermånader som har utförts med minst 50 timmar under var och en av dessa månader. Under var och en av de återstående högst 2 månaderna ska sökanden ha utfört förvärvsarbete, fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningsförmån enligt socialförsäkringsbalken under tid som motsvarar minst 50 timmar.

1. Denna lag träder i kraft den 2 januari 2023.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för den vars arbetslöshet har inträtt före ikraftträdandet om ansökan om arbetslöshetsersättning har kommit in till arbetslöshetskassan senast den 28 februari 2023.

¹ Senaste lydelse 2020:218.

² Senaste lydelse 2020:217.

3 Arbetsmarknad och Arbetsliv

3.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar områdena Arbetsmarknad och Arbetsliv samt myndigheterna Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Arbetsmiljöverket, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén, Medlingsinstitutet och Myndigheten för arbetsmiljökunskap.

Utvecklad resultatredovisning till riksdagen

Ett arbete har bedrivits inom Regeringskansliet för att utveckla resultatredovisningen till riksdagen (se vidare Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 11.4). Arbetet har medfört att resultatredovisningen i årets budgetproposition ser annorlunda ut jämfört med tidigare år och att avsnittet budgetförslag har en delvis annan struktur.

3.2 Utgiftsutveckling

Utgifterna för 2019 blev 453 miljoner kronor lägre än 2018. Utgifterna bedöms öka årligen 2020 och 2021 men därefter minska 2022 och 2023 i takt med att arbetslösheten förväntas minska. Ökningen 2020 och 2021 beror främst på högre utgifter för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd till följd av högre arbetslöshet och vidtagna och föreslagna åtgärder i arbetslöshetsförsäkringen för att stödja arbetslösa till följd av det försämrade arbetsmarknadsläget.

Jämfört med ursprungligt beslutad budget för 2020 beräknas utgifterna bli 15 380 miljoner kronor högre 2020. Genom beslutade ändringsbudgetar och förslag i Höst-ändringsbudgeten för 2020 ökas utgiftsområdet med 21 602 miljoner kronor under 2020. Skillnaden beror på kreditutnyttjande 2019 för anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* och beräknade anslagssparanden 2020 för vissa andra anslag inom området Arbetsmarknad.

I enlighet med 2020 års ekonomiska vårproposition flyttas verksamheten med Lån till körkort till utgiftsområde 22 Kommunikationer fr.o.m. 2021. Det innebär drygt 151 miljoner kronor lägre utgifter per år med motsvarande ökning av utgiftsområde 22 Kommunikationer. Reformerna i denna proposition antas öka utgifterna med 9 307 miljoner kronor 2021, 7 861 miljoner kronor 2022 och 3 291 miljoner kronor 2023 (se avsnitt 4.6 och 5.6). Sammantaget beräknas utgifterna jämfört med 2020 års ekonomiska vårproposition öka med 750 miljoner kronor 2020, 16 534 miljoner kronor 2021, 6 404 miljoner 2022 och 2 687 miljoner kronor 2023. För 2021 föreslår regeringen att totalt 105 724 miljoner kronor anvisas inom området. För 2022 beräknas utgifterna uppgå till 95 683 miljoner kronor och för 2023 till 86 457 miljoner kronor.

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2019	Budget 2020 ¹	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Arbetsmarknad	76 023	97 661	91 613	104 753	94 706	85 470
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 637	7 553	7 702	7 854	7 319	6 997
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	27 067	45 687	44 416	52 883	43 942	34 705
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 907	10 046	7 909	11 738	10 011	9 643
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	19 743	20 471	19 528	20 482	20 890	20 858
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	120	120	119	122	122	123
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 082	1 452	1 272	1 996	2 618	1 701
1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027				50	200	700
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	41	42	43	43	43	44
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	73	74	74	79	80	81
1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	57	58	58	59	59	59
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8	8	8	8	8	8
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 063	4 354	4 200	2 900	2 050	2 150
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	4 662	5 313	3 950	4 843	5 744	6 665
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	3 563	2 484	2 334	1 696	1 621	1 736
Arbetsliv	888	953	932	971	977	987
2:1 Arbetsmiljöverket	747	676	661	695	701	709
2:2 Arbetsdomstolen	31	33	32	35	35	35
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33	39	39	34	34	34
2:4 Medlingsinstitutet	52	56	55	56	56	57
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	24	38	35	39	39	40
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet		112	110	112	112	112
Äldreanslag	59	151	48			
2020 1:14 Lån till körkort	59	151	48			
2019 2:5 Arbetslivspolitik	0					
Totalt för utgiftsområde 14	76 971	98 765	92 592	105 724	95 683	86 457

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

**Tabell 3.2 Förändringar av utgiftsramen 2021–2023 för utgiftsområde 14
Arbetsmarknad och arbetsliv**

Miljoner kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	77 164	77 164	77 164
Pris- och löneomräkning ²	137	205	303
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	9 622	7 410	1 693
varav BP21 ³	9 307	7 861	3 291
Makroekonomisk utveckling	19 657	11 632	7 848
Volym	-703	-576	-451
Överföring till/från andra utgiftsområden	-564	-562	-546
Övrigt	410	410	445
Ny utgiftsram	105 724	95 683	86 457

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

**Tabell 3.3 Utgiftsram 2021 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 14
Arbetsmarknad och arbetsliv**

Miljoner kronor

	2021
Transfereringar ¹	93 228
Verksamhetsutgifter ²	12 491
Investeringar ³	5
Summa utgiftsram	105 724

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2019 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av en skatteutgift beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr.2019/20:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och Arbetsliv.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	2020	2021
Avdrag för ökade levnadskostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor	870	890
Avdrag för resor till och från arbetet	5 630	5 770
Avdrag för utbildningsresor vid omstrukturering	-	-
Avdrag för inställelseresor	-	-
Förmån av resa vid anställningsintervju	-	-
Förmån av utbildning vid omstrukturering m.m.	-	-
Personalvård	-	-
Flyttersättningar från arbetsgivare	-	-
Generell nedsättning av egenavgifter ¹	4 240	2 130
Tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifter ²	30 500	0
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling	1 350	1 610
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för den först anställda för enskilda näringsidkare, vissa aktiebolag och handelsbolag (2017–2021)	590	630
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för unga	850	850
Skattereduktion för ruttjänster	6 200	6 510
Skattereduktion för rotarbeten	10 140	10 440
Summa	16 340	28 830

1. I skatteutgiften ingår även den tillfälliga nedsättningen av egenavgifterna 2020. Denna innebär att ingen annan avgift än ålderspensionsavgiften ska betalas för den del av avgiftsunderlaget som uppgår till högst 100 000 kronor under 2020. 2. En tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifterna infördes under mars–juni 2020. Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgiften skulle betalas för löneunderlag på upp till 25 000 kr per anställd och månad för upp till 30 anställda per företag.

3.4 Mål för utgiftsområdet

De av riksdagen beslutade målen inom utgiftsområdet är följande:

Arbetsmarknadspolitik

- Insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

Arbetslivspolitik

- Goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

4 Arbetsmarknad

4.1 Mål för området

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen på arbetsmarknaden påverkas av en rad olika faktorer. Arbetsmarknadspolitikens bidrag är ofta svårt att mäta och avgränsa från effekterna av såväl bidrag från andra politikområden som konjunkturutvecklingen och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Grunden för resultatredovisningen utgörs av en rad olika indikatorer. Utvecklingen av sysselsättningsgrad och arbetslöshet är viktiga mått på hur arbetsmarknaden utvecklas. Eftersom arbetsmarknadspolitiken i stor utsträckning genomförs av Arbetsförmedlingen analyseras även indikatorer som mer direkt kan kopplas till Arbetsförmedlingens verksamhet. Här utgörs huvudindikatorerna av övergångarna till arbete och i vissa fall även till studier.

Arbetsmarknadspolitiken påverkar dock inte bara övergångarna till arbete och studier direkt, utan även indirekt genom olika insatser som stärker de arbetssökandes ställning på arbetsmarknaden, vilket i sin tur påverkar arbetskraftsdeltagandet och möjligheten att få ett arbete. Därför beskrivs omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna och deras resultat.

Följande huvudindikatorer redovisas inom området:

- Sysselsättning och arbetslöshet (SCB)
- Andel övergångar till arbete och studier för personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen
- Antal personer i Arbetsförmedlingens insatser och resultat 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program
- Antal personer med arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Indikatorerna redovisas för relevanta undergrupper och enskilda insatser. I resultatredovisningen används även rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsförmedlingen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

Arbetsmarknadspolitiken har även en påverkan på förhållanden på andra samhällsområden som inte direkt ligger inom området Arbetsmarknad. På så sätt kan området även bidra till en bredare hållbar utveckling i linje med målen för Agenda 2030, t.ex. mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Följande redovisning fokuserar på resultat inom området Arbetsmarknad.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Utveckling på arbetsmarknaden

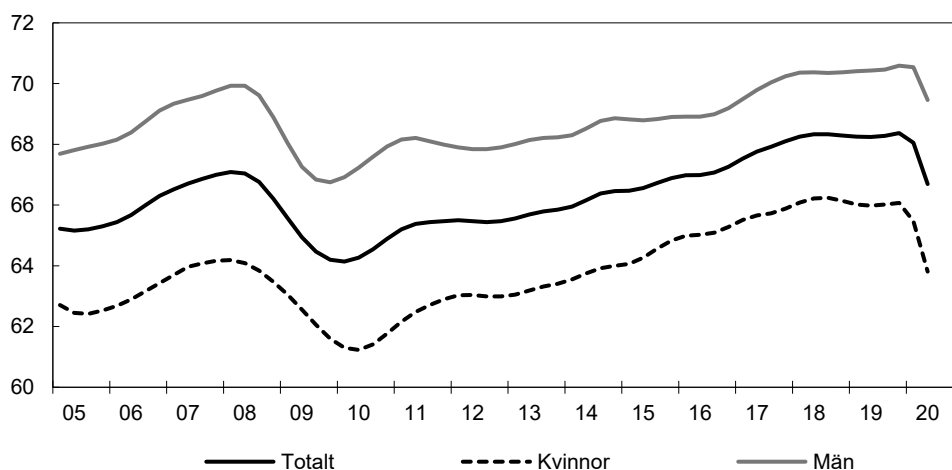
Sysselsättningsgraden planade ut 2019 och minskade kraftigt första halvåret 2020

Efter att ha ökat stadigt under flera år planade sysselsättningsgraden (15–74 år) ut, på en historiskt sett hög nivå, under 2018 och 2019 när utvecklingen i ekonomin började dämpas. Jämfört med 2018 var sysselsättningsgraden 2019 oförändrad, dock minskade den bland kvinnor och ökade bland män. Antalet sysselsatta fortsatte dock att öka under 2019 bland både kvinnor och män.

Under första halvåret 2020 minskade både antalet sysselsatta och sysselsättningsgraden tydligt i samband med den kraftiga nedgången i svensk ekonomi. Under våren nådde samtidigt antalet personer som varslats om uppsägning historiskt höga nivåer och antalet anställda som omfattas av konkurser ökade. Minskningen av antalet sysselsatta har varit betydligt mer omfattande bland kvinnor än bland män.

Diagram 4.1 Sysselsättningsgrad (15–74 år)

Procent av befolkningen

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade värden.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Varje år, sedan mätningar uppdelat på födelseregion började redovisas 2005, har sysselsättningsgraden varit högre bland män än bland kvinnor, oavsett födelseregion. Skillnaderna mellan könen är dock väsentligt större bland utrikes födda, 10,5 procentenheter jämfört med 2,6 procentenheter 2019. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män minskade mellan 2018 och 2019 bland inrikes födda men ökade bland utrikes födda. Sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor är relativt hög i Sverige jämfört med genomsnittet bland utrikes födda kvinnor inom EU, 56,3 procent jämfört med 52,5 procent 2019. Men eftersom sysselsättningsgraden bland inrikes födda kvinnor i Sverige är mycket hög, är skillnaden mellan inrikes och utrikes födda kvinnor i Sverige ändå betydande, och även betydande mellan kvinnor födda inom och utom Europa.

Covid-19-utbrottets effekter på arbetsmarknaden har haft större negativ påverkan på sysselsättningen bland utrikes födda än bland inrikes födda. Detta har medfört att skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda har fortsatt att öka under andra kvartalet 2020. Sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda minskade mellan 2005–2017, från 10,9 procentenheter till 7,8 procentenheter, men ökade därefter till följd av att sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor minskade.

Bland ungdomar (15–24 år) fortsatte sysselsättningsgraden att minska 2019 jämfört med 2018. Minskningen 2019 var särskilt tydlig bland unga kvinnor, men sysselsättningsgraden är fortsatt högre bland unga kvinnor än bland unga män. Ungdomar som grupp drabbas vanligtvis tidigt i en kris. Under första halvåret 2020 minskade antalet sysselsatta tydligt, till följd av lågkonjunkturen. Detta beror bl.a. på att krisen initialt drabbade hotell- och restaurangbranschen där många unga är sysselsatta.

Utbildningsnivå har stor betydelse för en individs situation på arbetsmarknaden. Sysselsättningsgraden (25–54 år) är väsentligt högre bland dem med gymnasial eller eftergymnasial utbildning, 87,0 procent respektive 90,0 procent 2019, jämfört med de som saknar en gymnasial utbildning, 60,7 procent. Oavsett utbildningsnivå är sysselsättningsgraden bland män högre än bland kvinnor. Skillnaden i sysselsättningsgrad har ökat över tid bland dem med gymnasial utbildning men minskat bland dem som har eftergymnasial utbildning. Bland dem med förgymnasial utbildning har skillnaden varit relativt konstant. Men under första halvåret 2020 har nedgången i ekonomin framför allt påverkat sysselsättningsgraden bland dem med högre utbildning. Bland dem med eftergymnasial eller högst gymnasial utbildning har sysselsättningsgraden minskat med 1,9 procentenheter respektive 1,1 procentenheter. Bland personer med högst grundskoleutbildning var minskningen 0,6 procentenheter.

Sverige har, i internationell jämförelse, en hög sysselsättningsgrad bland äldre (55–74 år). Sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet bland äldre har dessutom ökat under 2010–2019. Sysselsättningsgraden bland äldre män har under denna period varit runt 50 procent samtidigt som den ökat från 41 procent till 46 procent bland äldre kvinnor. En förklaring är att allt färre äldre nu lämnar arbetskraften till följd av sjukdom än tidigare. I gruppen äldre har sysselsättningsgraden ökat något under första halvåret 2020, men den minskade bland äldre kvinnor och ökade bland äldre män.

Personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (16–64 år), har generellt sett betydligt lägre sysselsättningsgrad och arbetskraftsdeltagande än resten av befolkningen. Det senaste året indikerar dock statistiken att sysselsättningsgraden har ökat mer bland personer med nedsatt arbetsförmåga och den uppgick till 65 procent 2019 jämfört med omkring 81 procent bland övriga befolkningen. Kvinnor med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har lägre sysselsättningsgrad än män med nedsatt arbetsförmåga, 63 respektive 67 procent.

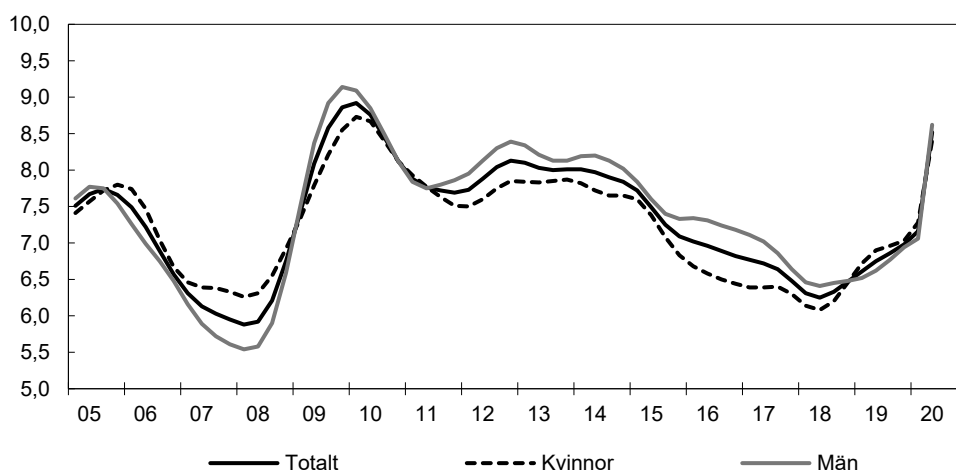
Arbetslösheten steg 2019 och ökade kraftigt under första halvåret 2020

Arbetslösheten (15–74 år) började öka under andra halvan av 2018, efter att ha minskat stadigt sedan 2014. En lägre efterfrågan i ekonomin medförde sedan att arbetslösheten fortsatte att öka 2019 till 6,8 procent. Arbetslösheten ökade mer bland kvinnor än bland män, se diagram 4.2.

Den kraftiga nedgången av efterfrågan i svensk ekonomi första halvåret 2020 till följd av covid-19-utbrottet medförde att arbetslösheten ökade till 8,5 procent andra kvartalet. Trots att antalet sysselsatta minskade mer bland kvinnor än bland män har arbetslösheten ökat något mer bland män. Det beror på att kvinnor har lämnat arbetskraften i stället för att kvarstå som arbetslösa i högre utsträckning än män. Bland kvinnor steg arbetslösheten till 8,4 procent och bland män till 8,6 procent.

Diagram 4.2 Arbetslöshet (15–74 år)

Procent av arbetskraften

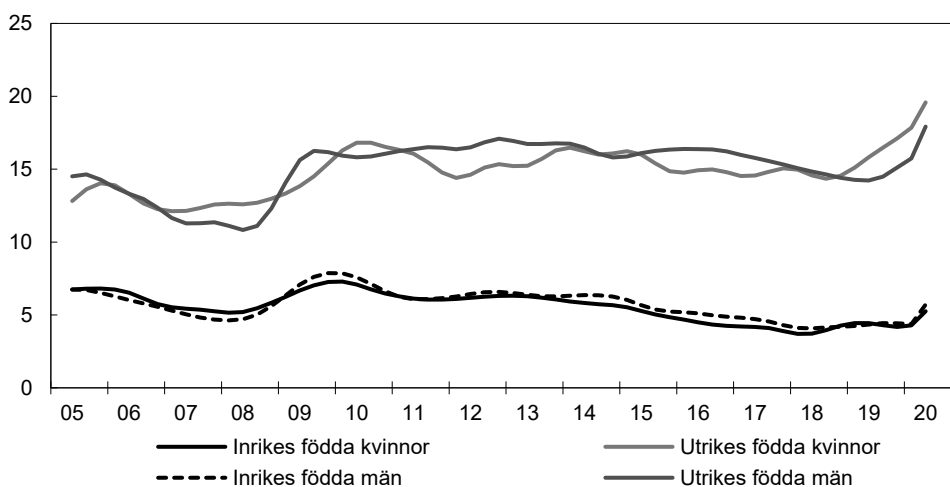
Anm.: Säsongsrensade och utjämnade värden.

Källa: Statistiska centralbyrån.

År 2019 ökade arbetslösheten något bland både inrikes och utrikes födda till 4,4 procent respektive 15,1 procent. Utvecklingen bland utrikes födda har bidragit tydligt till ökningen i den aggregerade arbetslösheten (15–74 år) sedan 2018, (se diagram 4.2. och 4.3). Framför allt ökade arbetslösheten snabbt bland utrikes födda kvinnor under 2019. Skillnaderna i arbetslöshet mellan könen är större bland utrikes födda än inrikes födda. Bland inrikes födda har skillnaden mellan kvinnor och män minskat de senaste åren medan utvecklingen bland utrikes födda kvinnor och män varierat över tid. Under lågkonjunkturen första halvåret 2020 har arbetslösheten ökat snabbare bland utrikes födda män än bland utrikes födda kvinnor samt bland inrikes födda män än bland inrikes födda kvinnor. Det förklaras av att män, oavsett ursprung, i högre utsträckning kvarstår som arbetslösa i arbetskraften medan kvinnor, oavsett ursprung, i stället har lämnat arbetskraften. En fördjupad analys om nyanländas etablering redovisas inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering och arbetsliv, resultatindikatorer kopplat till målet för integrationspolitiken.

Diagram 4.3 Arbetslöshet bland inrikes och utrikes födda kvinnor och män (15–74 år)

Procent av arbetskraften

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade värden.

Källa: Statistiska centralbyrån.

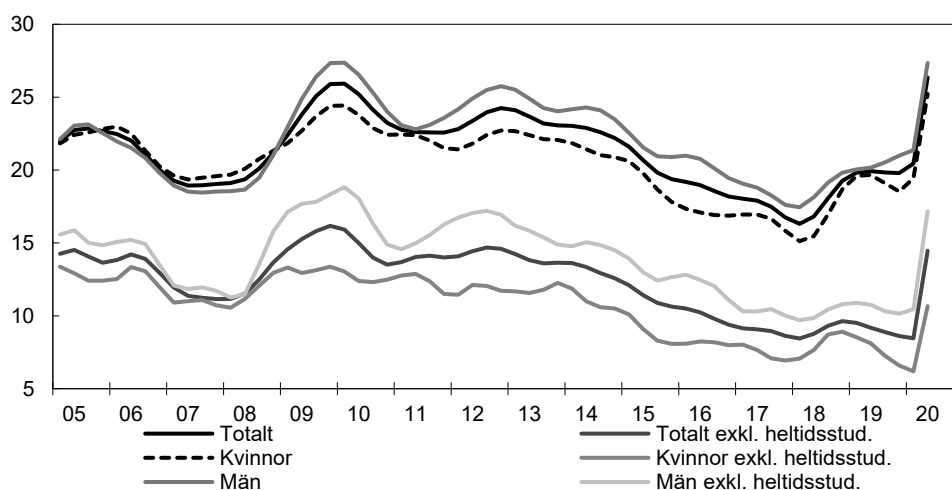
Arbetslösheten bland unga (15–24 år) ökade 2019 till 20,0 procent från 17,4 procent året innan, vilket tydligt bidrog till uppgången i den aggregerade arbetslösheten (15–74

år). Arbetslösheten ökade snabbare bland unga kvinnor, men var trots det högre bland unga män 2019 (se diagram 4.4). Ungdomar har även drabbats hårt av den kraftiga nedgången i svensk ekonomi det första halvåret 2020. Antalet arbetslösa har ökat kraftigt och arbetslösheten steg till 26 procent under andra kvartalet 2020 (se diagram 4.4). Arbetslösheten är fortsatt något högre bland unga män än bland unga kvinnor. Många unga som har blivit av med jobbet har lämnat arbetskraften i stället för att kvarstå som arbetslösa. Unga kvinnor tenderar i högre grad än unga män ställa sig utanför arbetskraften, vilket har en dämpande effekt på uppgången i arbetslöshet bland unga kvinnor.

All arbetslöshet bland unga utgör inte nödvändigtvis ett arbetsmarknadspolitiskt problem, exempelvis unga heltidsstuderande som räknas som arbetslösa eftersom de samtidigt söker arbete. I den gruppen unga arbetslösa anser sig 9 av 10 vara studerande på heltid och därmed inte arbetslösa i första hand. Exkluderas de heltidsstuderande arbetsökande från den totala gruppen arbetslösa, uppgick ungdomsarbetslösheten exklusive heltidsstuderande 2019 till 9,1 procent. Arbetslösheten exklusive heltidsstuderande 2019 var lägre bland unga kvinnor än bland unga män, 8,0 procent jämfört med 10,1 procent, se diagram 4.4.

Diagram 4.4 Ungdomsarbetslöshet (15–24 år)

Procent av arbetskraften

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade värden.

Källa: Källa: Statistiska centralbyrån, AKU.

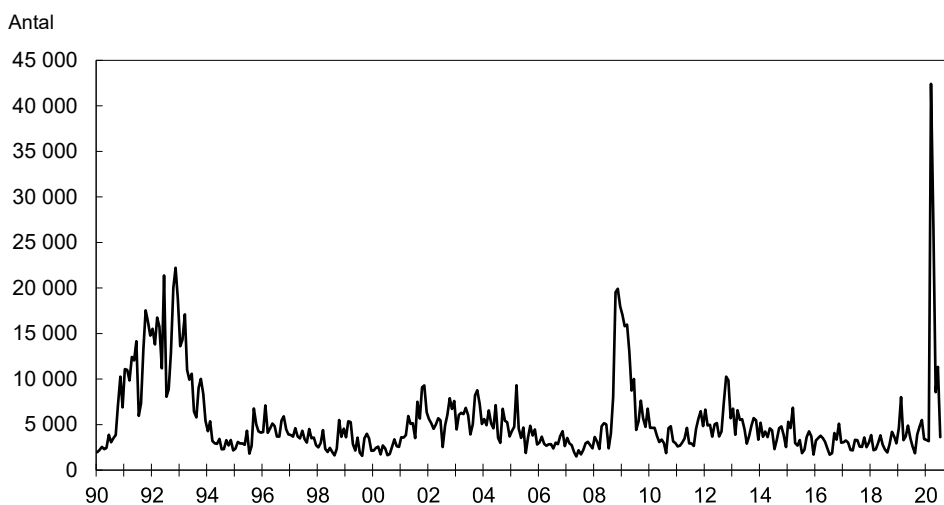
Arbetslösheten (25–54 år) är betydligt högre bland dem som saknar gymnasial utbildning jämfört med dem med gymnasial eller eftergymnasial utbildning, oavsett födelseregion. Bland dem som saknar gymnasial utbildning steg arbetslösheten tydligt under 2019 till 20,5 procent. Samtidigt steg arbetslösheten endast svagt bland dem med gymnasial och eftergymnasial utbildning, till 4,8 procent respektive 3,8 procent. Den ökade arbetslösheten bland dem som saknar gymnasial utbildning förklaras främst av en ökad arbetslöshet bland kvinnor som saknar gymnasial utbildning, det gäller oavsett ursprungsregion. Under första halvåret 2020 har arbetslösheten bland dem med gymnasial och eftergymnasial utbildning ökat mer, 1,3 procentenheter respektive 1,1 procentenhet, än bland dem med högst förgymnasial utbildning.

Personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har generellt sett högre arbetslöshet än resten av befolkningen. De senaste åren har det inte skett några större förändringar i utvecklingen i denna grupp. Arbetslösheten har under en längre tid varierat mellan 10–13 procent.

Kraftig ökning av varsel om uppsägning våren 2020

Under våren 2020 mottog Arbetsförmedlingen till följd av den kris som utlösts av covid-19-pandemin en kraftig ökning av antalet personer som hade varslats om uppsägning. I mars varslades drygt 42 000 anställda och i april närmare 27 000 anställda, vilket var de högsta månadsnoteringarna som någonsin rapporterats till Arbetsförmedlingen (se diagram 4.5). Enbart i hotell- och restaurangbranschen varslades drygt 17 000 anställda under mars och april. Även uthyrnings- och resebranschen, transportsektorn, handeln och tillverkningsindustrin har varslat många anställda. Under perioden maj till juli har dock antalet varsel dämpats väsentligt. Antalet personer som varslats om uppsägning har samtidigt begränsats av att företag har beviljats stöd för korttidspermittering av anställda.

Diagram 4.5 Antal personer berörda av varsel om uppsägning

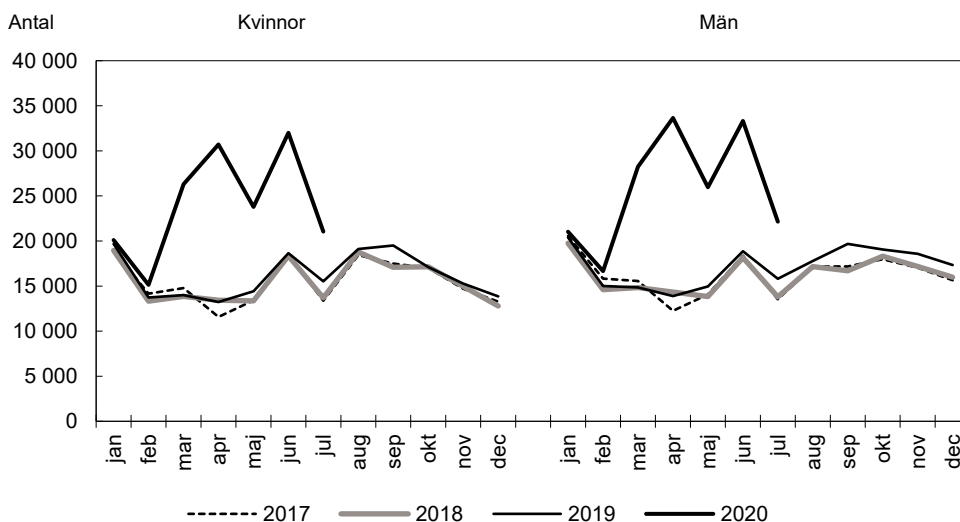
Anm.: Varsel leder inte nödvändigtvis till att alla blir uppsagda. Varselstatistiken omfattar inte personer med behovs- och timanställningar.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Inskrivna vid Arbetsförmedlingen (övergångar till arbete eller studier)

Konjunkturavmattningen under 2019 föranledde en liten ökning av antalet nyinskrivna vid Arbetsförmedlingen. Ökningen var mest märkbar bland män och bland personer med gymnasial utbildning.

Under första halvåret 2020 steg antalet nyinskrivna kraftigt till följd av att många personer blev arbetslösa eller hotades av uppsägning på grund av den kraftiga nedgången i svensk ekonomi (se diagram 4.6). Ökningen bland de nyinskrivna var något större för män än för kvinnor och något större i de yngre åldersgrupperna. I och med att krisen slagit brett över alla grupper och inte bara mot dem med en svag ställning på arbetsmarknaden syns en relativ ökning bland inrikes födda och gymnasialt utbildade som normalt sett är underrepresenterade bland de inskrivna på Arbetsförmedlingen.

Diagram 4.6 Antal nyinskrivna sökande vid Arbetsförmedlingen (16–64 år)

Källa: Arbetsförmedlingen.

Andelen övergångar till arbete sjönk medan andelen till studier ökade marginellt 2019

Antalet unika individer som vid något tillfälle var inskrivna vid Arbetsförmedlingen under 2019 uppgick till totalt 913 000 personer, vilket var en minskning med knappt 20 000 personer jämfört med föregående år. Av dessa övergick 296 000, eller 32 procent, till arbete vid minst ett tillfälle under året. Det innebär att andelen övergångar till arbete minskade med 5 procentenheter jämfört med 2018, vilket främst förklaras av en markant minskning bland ungdomar och långtidsarbetslösa. Även bland grupper som, enligt Arbetsförmedlingen, har en svagare ställning på arbetsmarknaden var nedgången påtaglig, se tabell 4.1. Trots att nedgången var kraftigare bland män än bland kvinnor, var det genomgående en större andel män som övergick till arbete jämfört med kvinnor.

Antalet inskrivna som övergick till reguljära studier uppgick till 47 000 personer. Det motsvarar 5 procent av alla inskrivna och innebar en ytterst marginell ökning i såväl faktiska som relativa tal jämfört med 2018. Bland de grupper där övergångarna till studier ökade mest fanns utomeuropeiskt födda samt sökande utan gymnasial utbildning. Däremot minskade andelen övergångar till studier bland ungdomar. Genomgående var det en större andel kvinnor än män som övergick till studier 2019 och för kvinnor ökade andelen under 2019.

Tabell 4.1 Andel övergångar till arbete eller studier fördelat på olika grupper av inskrivna personer vid Arbetsförmedlingen

Procent (procentenheter)

Målgrupp	Arbete 2019	+/- jfr 2018	Studier 2019	+/- jfr 2018
Totalt	32,4	-4,8	5,2	+0,1
<i>varav kvinnor</i>	<i>30,4</i>	<i>-4,2</i>	<i>6,1</i>	<i>+0,3</i>
<i>varav män</i>	<i>34,3</i>	<i>-5,3</i>	<i>4,3</i>	<i>0,0</i>
Personer utan gymnasial utbildning	24,8	-2,6	5,8	+0,4
<i>varav kvinnor</i>	<i>19,6</i>	<i>-2,3</i>	<i>6,8</i>	<i>+0,5</i>
<i>varav män</i>	<i>29,1</i>	<i>-2,9</i>	<i>5,0</i>	<i>+0,3</i>
Utomeuropeiskt födda	27,4	-4,9	7,6	+0,6
<i>varav kvinnor</i>	<i>21,8</i>	<i>-4,5</i>	<i>8,8</i>	<i>+0,8</i>
<i>varav män</i>	<i>32,8</i>	<i>-5,3</i>	<i>6,3</i>	<i>+0,3</i>
Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	25,9	-2,6	1,8	0,0
<i>varav kvinnor</i>	<i>24,3</i>	<i>-2,3</i>	<i>2,2</i>	<i>+0,1</i>
<i>varav män</i>	<i>27,3</i>	<i>-2,9</i>	<i>1,5</i>	<i>0,0</i>
Äldre ≥55 år	25,9	-3,8	0,5	+0,1
<i>varav kvinnor</i>	<i>25,8</i>	<i>-3,2</i>	<i>0,6</i>	<i>+0,1</i>
<i>varav män</i>	<i>25,9</i>	<i>-4,3</i>	<i>0,5</i>	<i>+0,2</i>
Unga 16–24 år	30,7	-6,7	10,7	-0,7
<i>varav kvinnor</i>	<i>29,0</i>	<i>-5,7</i>	<i>11,5</i>	<i>-1,0</i>
<i>varav män</i>	<i>31,9</i>	<i>-7,5</i>	<i>10,2</i>	<i>-0,5</i>
Långtidsarbetslösa >12 månader	19,5	-7,1	5,8	+0,3
<i>varav kvinnor</i>	<i>16,1</i>	<i>-6,3</i>	<i>7,3</i>	<i>+0,7</i>
<i>varav män</i>	<i>22,8</i>	<i>-7,7</i>	<i>4,4</i>	<i>-0,2</i>

Anm.: Övergångsmåttet är beräknat som antalet unika individer som har övergått till arbete eller studier dividerat med antalet unika personer som varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen (oavsett orsak). De olika grupperna kan överlappa varandra. Långtidsarbetslösa >12 månader avser inskrivna vid Arbetsförmedlingen som har varit utan arbete i 12 månader eller mer.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Antalet personer utan gymnasial utbildning som övergick till studier ökade inom flera av de utbildningsvägar som framgår av tabell 4.2. Störst ökning skedde för dem som hade avregistrerats till följd av att de gått till reguljära studier. Även antalet som studerade inom etableringsprogrammet ökade, liksom de som studerade med aktivitetsstöd eller på deltid inom jobb- och utvecklingsgarantin. En bidragande orsak till dessa öknings- och minskningar har varit Arbetsförmedlingens ökade fokus på utbildningsinsatser, samt samverkan med kommuner för en fortsatt implementering av utbildningsplikten. Det finns flera anledningar till att övergångarna till studier inte ökade ännu mer. Bland annat lyfter Arbetsförmedlingen att många aktörer bedömde att framtiden för studiestartsstödet var oviss och att utbudet inom vuxenutbildningen inte alltid kunde möta målgruppens behov. Även personalneddragningar och organisationsförändringar inom Arbetsförmedlingen enligt myndighetens beslut från föregående år har försvårat möjligheten att arbeta med övergångar till studier.

Regeringen har beslutat om att utbildningskontrakten ska avvecklas. Under 2019 minskade antalet med utbildningskontrakt som en följd av detta. Bakgrunden till avvecklingen är riksdagens beslut om statens budget för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 14, bet. 2018/19:AU2, bet. 2018/19:UbU2 utg.omr. 15, rskr. 2018/19:105, rskr. 2018/19:112).

Av dem som övergått till studier inom reguljär utbildning har det skett en ökning av andelen kvinnor inom flera kategorier, främst för de som studerar inom etablerings-

programmet. Dock har andelen män som övergått till studier efter etableringsprogrammet minskat.

Tabell 4.2 Övergångar till studier för personer utan gymnasial utbildning

Antal unika individer samt andel kvinnor och män

		2019	2018	2017
Avaktualiserade från Arbetsförmedlingen till reguljära studier	Totalt	11 404	10 423	8 762
	Kvinnor %	51	54	53
	Män %	49	46	47
Studier med etableringsplan/inom etableringsprogrammet	Totalt	3 000	2 209	1 608
	Kvinnor %	59	49	38
	Män %	41	51	62
Studier med aktivitetsstöd, förberedande insats	Totalt	1 275	894	372
	Kvinnor %	64	64	59
	Män %	36	36	41
Deltidsstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin	Totalt	347	270	202
	Kvinnor %	66	56	60
	Män %	34	44	40
Utbildningskontrakt (avvecklas)	Totalt	1 072	2 539	2 376
	Kvinnor %	42	44	43
	Män %	58	56	57

Anm.: Det går inte att summera de olika studievägarna då en individ kan ha gått flera olika studievägar under ett år. Med studier avses utbildning inom komvux, folkhögskola, yrkeshögskola och universitet och högskola. Med utan gymnasial utbildning avses Arbetsförmedlingens definition högst förgymnasial utbildning.

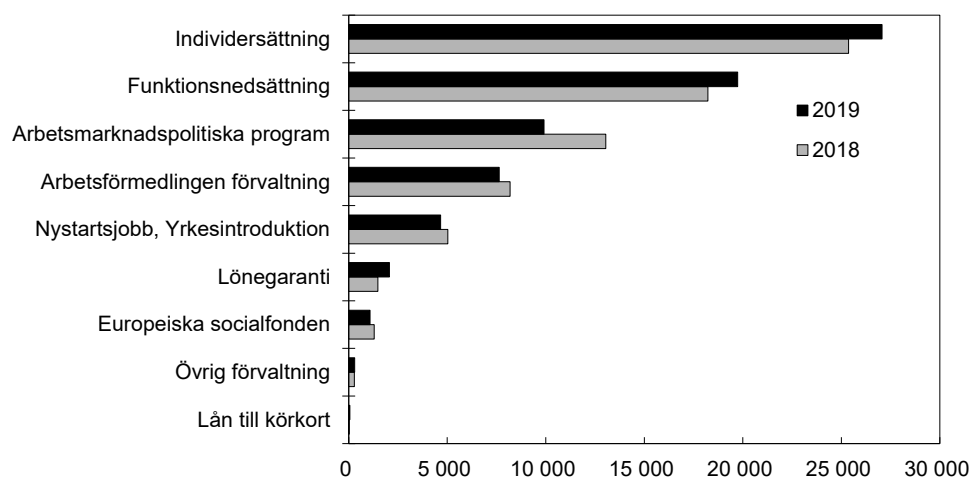
Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

4.3.2 De arbetsmarknadspolitiska insatsernas omfattning och resultat

Under 2019 uppgick utgifterna inom området Arbetsmarknad till 72,5 miljarder kronor (utgifter för 2019 och 2018 framgår av diagram 4.7). De största delarna av dessa användes till individersättning för personer som står till arbetsmarknadens förfogande och till insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utöver detta hade Arbetsförmedlingen t.o.m. 2019 även utgifter för rehabiliteringsinsatser inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom eller funktionsnedsättning samt för etableringsersättning inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering.

Diagram 4.7 Utgifter inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

Anm.: Diagrammet visar utgifter under anslag inom området Arbetsmarknad de aktuella åren.

Källa: Egna beräkningar.

Resultaten för kvinnor och män inom Arbetsförmedlingens programinsatser beskrivs huvudsakligen genom antalet deltagare i de olika programmen och utfallet i form av arbetsmarknadsstatus 90 dagar efter programmens slut. En sådan översiktlig redovisning framgår av tabell 4.3 och tabell 4.4. Det bör noteras att vissa av insatserna inte har som primärt syfte att direkt leda till arbete, utan snarare är förberedande inför andra insatser. Huvuddelen av programinsatserna riktas till personer som står relativt långt ifrån arbetsmarknaden och ingår i ett ramprogram, dvs. jobbgarantin för ungdomar, jobb- och utvecklingsgarantin eller etableringsprogrammet. Ett ramprogram kan innefatta olika insatser, t.ex. arbetsmarknadsutbildning, stöd till start av näringsverksamhet eller arbetsplatsförlagda aktiviteter såsom arbetspraktik, arbetsträning eller förstärkt arbetsträning. Inom ramprogrammen kan även utbildning ske inom kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, yrkeshögskola samt i vissa fall på universitet och högskolor. Inledningsvis redovisas resultaten för de enskilda insatserna. Efter redovisningen av resultaten för de enskilda insatserna redovisas även de samlade resultaten för ramprogrammen. Insatser i form av arbetsmarknadspolitiska program finansieras huvudsakligen under anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Som framgår av diagram 4.7 minskade utgifterna för arbetsmarknadspolitiska program kraftigt under 2019 till följd av beslutet om statens budget för 2019 samt att färre arbets sökande har anvisats av Arbetsförmedlingen att ta del av en arbetsmarknadspolitisk insats. Därutöver minskade utgifterna med 800 miljoner kronor till följd av färre deltagare och utgifter inom etableringsprogrammet jämfört med tidigare bedömningar. Sammantaget har detta inneburit en väsentligt lägre omfattning av subventionerade anställningar och insatser utanför jobb- och utvecklingsgarantin och etableringsprogrammet, t.ex. arbetsmarknadsutbildning och andra upphandlade tjänster, vilket framgår av tabell 4.3. Antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin har dock ökat. Arbetsförmedlings förvaltningsanslag har minskat, vilket medfört att myndigheten minskat antalet anställda. Detta tillsammans med organisationsförändringar som Arbetsförmedlingen genomfört enligt myndighetens beslut från föregående år har begränsat Arbetsförmedlingens möjligheter att fatta programbeslut.

Under 2019 minskade antalet anställda hos Arbetsförmedlingen med 1 800 personer i genomsnitt jämfört med 2018. I början av januari 2020 hade en minskning skett med 3 500 personer eller 25 procent jämfört med 2018 till totalt 10 600 anställda. Två tredjedelar bland de anställda vid myndigheten är kvinnor. Personalneddragningarna har påverkat Arbetsförmedlingens service till arbetsgivare och arbetssökande negativt.

Arbetsförmedlingen har sedan flera år minskat antalet kontor som en del i en digital utveckling. Regeringen har vid årsskiftet gett Arbetsförmedlingen ett uppdrag att säkerställa och vid behov återställa en fungerande verksamhet med likvärdig service i hela landet för arbetssökande och arbetsgivare. I propositionen Vårändringsbudget för 2020 fick myndigheten även ett tillskott av medel för att genomföra detta (prop. 2019/20:99, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340).

Könsfördelningen inom flera program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning var i stort oförändrad. Inom vissa insatser har skillnaden mellan könen minskat medan den ökat inom andra. Stora skillnader finns i vissa insatser, så som exempelvis arbetsmarknadsutbildning. Män får generellt sett del av mer arbetsnära insatser än kvinnor.

Tabell 4.3 Genomsnittligt antal pågående beslut per månad i arbetsmarknadspolitiska program (inkl. ramprogram särredovisade) och subventionerade anställningar

Antal (avrundade till hundratal) och procent

Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning	Antal 2019 Totalt	Andel 2019 Kvinnor	Andel 2019 Män	Antal 2018 Totalt	Andel 2018 Kvinnor	Andel 2018 Män
Arbetsmarknadsutbildning	5 800	20	80	8 800	22	78
Arbetspraktik	4 900	44	56	7 300	43	57
Förberedande insatser	18 800	56	44	31 600	53	47
<i>varav Arbetslivsinriktad rehabilitering</i>	<i>6 400</i>	<i>62</i>	<i>38</i>	<i>9 000</i>	<i>62</i>	<i>38</i>
<i>varav Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling</i>	<i>2 400</i>	<i>49</i>	<i>51</i>	<i>8 300</i>	<i>50</i>	<i>50</i>
<i>varav Förberedande utbildning</i>	<i>9 600</i>	<i>54</i>	<i>46</i>	<i>13 400</i>	<i>49</i>	<i>51</i>
<i>varav Fördjupad kartläggning och vägledning</i>	<i>400</i>	<i>57</i>	<i>43</i>	<i>900</i>	<i>56</i>	<i>44</i>
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	3 300	53	47	4 200	53	47
Stöd till start av näringsverksamhet	1 500	45	55	1 700	42	58
Utbildningskontrakt	3 600	45	55	3 500	44	56
Ramprogram						
Etableringsprogrammet	38 800	56	44	62 300	48	52
Jobbgarantin för ungdomar	14 000	38	62	13 700	39	61
Jobb- och utvecklingsgarantin	102 400	47	53	93 500	47	53
Subventionerade anställningar						
Extratjänster	11 000	53	47	15 800	50	50
Förstärkt särskilt anställningsstöd (upphörde 2019)	100	35	65	1 200	37	63
Instegsjobb (upphörde 2019)	0	0	100	1 600	23	77
Introduktionsjobb (infördes 2018)	6 900	35	65	2 900	31	69
Moderna beredskapsjobb	500	43	57	2 000	35	65
Nystartsjobb	31 800	29	71	34 600	29	71
Särskilt anställningsstöd (upphörde 2019)	200	38	62	2 800	37	63
Traineejobb (upphörde 2019)	0	0	0	200	69	31
Yrkesintroduktionsanställningar	600	16	84	700	16	84

Anm.: Antalet beslut i tabellen bör inte summeras eftersom en individ kan ha flera parallella beslut.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning och egna bearbetningar.

Övergripande visar utfallen i tabell 4.4 att andelen övergångar till arbete efter program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning minskade 2019 jämfört med 2018 för både kvinnor och män. Skillnaden mellan könen uppvisade ingen tydlig förändring. Att kvinnor hade lägre andel övergångar till arbete beror i huvudsak på att fler män än kvinnor gick till nystartsjobb efter program, ett mönster som var särskilt tydligt bland

utrikes födda. Övergångar till arbete för personer inom arbetslivsinriktad rehabilitering och fördjupad kartläggning och vägledning minskade dock inte.

Samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och arbetsgivare genom s.k. lokala jobbspår är ett verktyg för att stödja att fler unga och nyanlända kommer i arbete. Enligt Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) fanns det i slutet av 2019 ca 4 700 deltagare (www.dua.se, publicerad 2020-05-06), vilket var en minskning från 6 300 året innan. Andelen kvinnor som deltog uppgick till 59 procent och andelen män till 41 procent, jämfört med 56 respektive 44 procent föregående år. Fördelningen mellan könen ser olika ut inom olika branscher och jobbspår.

IFAU har utvärderat en försöksverksamhet med förstärkt förmedling vid Arbetsförmedlingen och funnit att fler möten med en arbetsförmedlare tidigt under arbetslösheten leder till kortare arbetslöshetstider och en lägre arbetslöshet (IFAU 2019:27). IFAU fann vidare att fler individuella möten mellan arbets sökande och arbetsförmedlare, både fysiska möten och distansmöten, har positiva effekter, men att gruppmöten sannolikt inte har det. Arbetsförmedlingens egen studie visar på förekomsten av ojämsställda mönster i mötet med arbets sökande (AF 2019:12).

Tabell 4.4 Andel i arbete 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program eller subventionerad anställning (ej ramprogram)

Procent

Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning	2019 Totalt	2019 Kvinnor	varav utan stöd	varav med stöd	2019 Män	varav utan stöd	varav med stöd	2018 Totalt	2018 Kvinnor	2018 Män
Arbetsmarknadsutbildning	40	33	23	10	42	24	17	42	36	44
Arbetspraktik	38	33	9	24	41	9	33	42	37	45
Förberedande insatser	17	15	6	9	18	6	12	21	19	22
<i>varav Arbetslivsinriktad rehabilitering</i>	30	27	7	20	34	6	27	29	26	33
<i>varav Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling</i>	24	21	14	7	27	15	12	29	26	31
<i>varav Förberedande utbildning</i>	9	7	3	4	11	4	7	12	10	13
<i>varav Fördjupad kartläggning och vägledning</i>	15	12	2	9	18	4	15	15	11	19
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	19	15	4	10	23	6	17	25	20	31
Stöd till start av näringsverksamhet	79	80	79	0	79	78	1	78	78	77
Utbildningskontrakt	19	18	17	1	20	17	2	21	19	22
Subventionerade anställningar										
Extratjänster	32	27	5	22	36	7	29	33	29	38
Förstärkt särskilt anställningsstöd (upphörde 2019)	60	57	6	51	62	6	57	52	51	53
Instejsjobb (upphörde 2019)	68	57	5	52	71	6	66	58	54	59
Introduktionsjobb (infördes 2018)	42	34	7	28	45	9	36	-	-	-
Moderna beredskapsjobb	23	27	10	17	21	8	12	49	49	50
Nystartsjobb	41	36	29	7	42	33	9	44	43	45
Särskilt anställningsstöd (upphörde 2019)	64	58	7	51	67	10	56	48	47	49
Traineejobb (upphörde 2019)	66	69	20	49	59	24	35	49	51	46
Yrkesintroduktionsanställning	69	61	58	2	71	68	3	74	68	75

Anm.: Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar.

Källa: Arbetsförmedlingens årsredovisning, särskild beställning och egna bearbetningar.

Jobb- och utvecklingsgarantin växte och andelen till arbete sjönk

Antalet personer inom jobb- och utvecklingsgarantin har ökat under 2019 efter flera år av nedgång. Detta kan både förklaras av ett fortsatt stort inflöde från etableringsprogrammet och av ett minskat utflöde från garantin. Det genomsnittliga antalet deltagare i programmet var 2019 nästan 9 000 personer fler per månad jämfört med 2018. Trots att inflödet till programmet under 2019 var större bland kvinnor än bland män var fördelningen mellan kvinnor och män oförändrad när det gäller det genomsnittliga antalet deltagare jämfört med 2018.

Tabell 4.5 Andel övergångar från jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar till arbete och studier

Procent						
Jobb- och utvecklingsgarantin	2019	varav arbete	varav studier	2018	varav arbete	varav studier
Totalt	25	21	5	33	29	4
Kvinnor	22	16	6	30	24	5
Män	28	24	4	36	32	3
Jobbgarantin för ungdomar						
Totalt	35	27	9	42	32	9
Kvinnor	34	23	11	39	28	11
Män	36	27	8	43	35	8

Anm.: Övergångsmåttet är beräknat som antalet unika individer som har övergått till arbete eller studier dividerat med antalet unika personer som varit inskrivna i respektive program under respektive år. I arbete ingår både arbete med och utan stöd.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Deltagare som saknar gymnasial utbildning, utrikes födda, äldre och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga utgör fortsatt en allt större andel av deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantin. År 2019 var andelen 87 procent vilket var en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2018. Många av deltagarna tillhör dessutom flera av de nämnda kategorierna samtidigt, vilket ytterligare ökar risken för att kvarstå i långvarig arbetslöshet. Av det genomsnittliga antalet deltagare i jobb och utvecklingsgarantin utgjorde utrikes födda 63 procent 2019, vilket var en ökning med nästan 4 procentenheter sedan 2018. Av dessa var andelen utrikes födda män (51 procent) fortsatt något större än andelen utrikes födda kvinnor (49 procent).

Som framgår av tabell 4.5 har andelen som gått till arbete minskat medan andelen som gått till studier ökat för både kvinnor och män. Minskningen i övergångar till arbete var huvudsakligen relaterad till en minskning av anställningar med extratjänst.

Antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar har ökat kraftigt under det första halvåret 2020, främst på grund av det kraftigt försämrade arbetsmarknadsläget.

Något färre fick arbete efter jobbgarantin för ungdomar

Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar (18–24 år) har fortsatt att minska något även under 2019. Som framgår av tabell 4.3 ökade dock det genomsnittliga antalet deltagare i jobbgarantin för ungdomar marginellt jämfört med 2018, vilket innebär att genomströmningen i jobbgarantin för ungdomar har varit sämre. Könsfördelningen har i stort sett varit oförändrad jämfört med 2018. Av deltagarna inom jobbgarantin för ungdomar var 41 procent utrikes födda 2019, vilket innebär en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2018. Av de utrikes födda i programmet var 35 procent kvinnor och 65 procent män. En förklaring till att arbetslösheten bland unga män är högre än för unga kvinnor kan vara att en större andel unga män inte har fullföljt en gymnasial utbildning.

Som framgår av tabell 4.5 har andelen som gått till arbete minskat för både kvinnor och män. Andelen övergår till studier var dock oförändrad för båda könen. Samtidigt som resultatet i övergår till arbete försämrades mer för män än kvinnor bestod de övergripande skillnaderna mellan könen.

Etableringsprogrammet minskade och färre fick arbete med stöd

Antalet personer inom etableringsprogrammet fortsätter att minska som en följd av att färre beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Genomsnittligt antal deltagare per månad sjönk från 62 300 till 38 800 mellan 2018 och 2019, se tabell 4.3. Andelen kvinnor har ökat. Under 2019 var 56 procent av deltagarna kvinnor. Den totala minskningen har fortsatt under första halvåret 2020.

Tabell 4.6 Andel i arbete och studier 90 dagar efter avslutat etableringsprogram

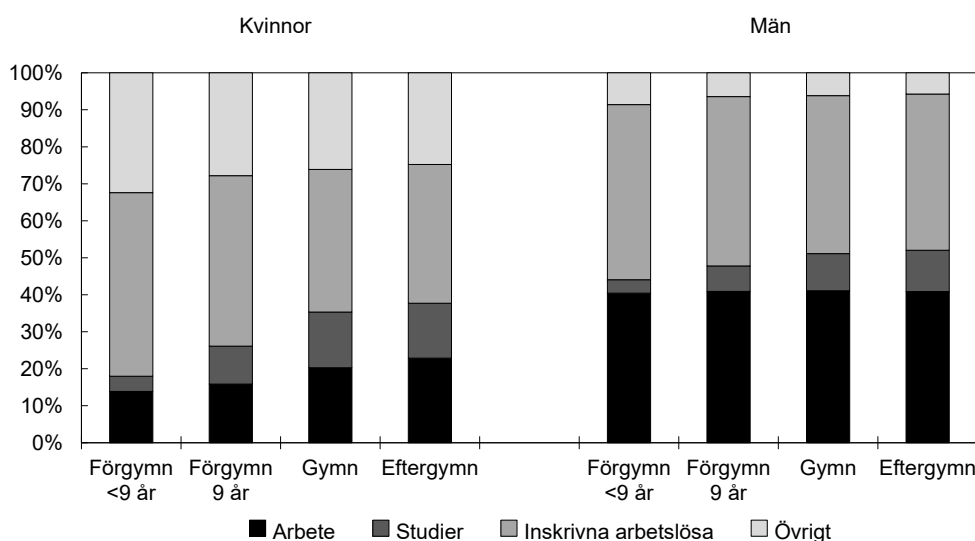
Procent

	Arbete 2019	varav utan stöd	varav med stöd	Studier 2019	Arbete 2018	varav utan stöd	varav med stöd	Studier 2018
Totalt	31	6	25	9	38	7	31	7
Kvinnor	18	2	16	11	22	3	20	8
Män	41	9	32	8	48	9	39	6

Anm.: Arbetsförmedlingen förändrade under 2019 metoden att göra uttaget för ett samlat resultat av etableringsprogrammet och etableringsplanen. Det innebär att här redovisade uppgifter för 2018 skiljer sig från föregående års budgetproposition och Arbetsförmedlingens årsredovisning för 2018. Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar.

Källa: Arbetsförmedlingen, särskild beställning.

Andelen personer som arbetar eller studerar 90 dagar efter avslutat program har totalt sett sjunkit med fem procentenheter mellan 2018 och 2019, se tabell 4.6. Andelen män som har fått arbete ligger på en högre nivå än för kvinnor, men har sjunkit mer. Minskningarna var i huvudsak relaterade till arbete med stöd, den andelen har minskat både för kvinnor och män. Detta beror delvis på det tillfälliga stoppet av anvisning till extratjänster men sannolikt även på avmattningen i konjunkturen under 2019 och på personalneddragningar och organisationsförändringar inom Arbetsförmedlingen som bl.a. har inneburit att Arbetsförmedlingen inte har kunnat ge nyanlända samma stöd som tidigare. Andelen i studier har ökat för både kvinnor och män mellan 2018 och 2019. En stor andel av dem som lämnar etableringsprogrammet och som inte får ett arbete eller studier övergår till aktiviteter inom jobb- och utvecklingsgarantin. Andelen kvinnor som efter avslutat etableringsprogram lämnade Arbetsförmedlingen av andra skäl än arbete eller studier, alternativt var förhindrade att ta arbete direkt, uppgick till 28 procent medan motsvarande andel bland män uppgick till 7 procent. Dessa har med stor sannolikhet lämnat arbetskraften. Det var i stort sett oförändrade nivåer jämfört med föregående år.

Diagram 4.8 Utfall 90 dagar efter avslutat etableringsprogram 2019 fördelat på kön och utbildningsnivå

Anm.: Övrigt avser personer som har lämnat Arbetsförmedlingen av andra skäl än arbete eller studier, alternativt varit förhindrade att ta arbete direkt.

Källor: Arbetsförmedlingen och egna bearbetningar.

Efter etableringsprogrammet övergår kvinnor som saknar gymnasial utbildning till arbete i mindre utsträckning än kvinnor med högre utbildningsnivå. Utbildningsnivån ser inte ut att ha samma betydelse för männens övergång till arbete, se diagram 4.8. Som framgår av tabell 4.6 var skillnaderna mellan könen generellt främst relaterad till subventionerade anställningar.

Andelen inskrivna i etableringsprogrammet utan registrerade aktiviteter ökade under 2019 till ca 30 procent i genomsnitt, jämfört med ca 20 procent 2018. Regeringen har gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att redovisa och analysera aktivitetsgraden samt förekomsten av sanktioner inom etableringsprogrammet.

Enligt Statskontorets uppföljning i maj 2020 av uppdraget till statliga myndigheter att fortsätta ta emot nyanlända för praktik 2019 och 2020 m.m. (Fi2018/01701/ESA) har 2 813 nyanlända påbörjat praktik vid myndigheterna från april 2016 t.o.m. feb 2020, varav 184 sedan mars 2019. Av dem var 60 procent män och 40 procent kvinnor. Uppgifter från Arbetsförmedlingen visar att 43 procent var i arbete 90 dagar efter avslutad praktik och 3 procent var i arbete utan stöd. Deltagarna ska vara nyanlända och inskrivna vid Arbetsförmedlingen men de behöver inte delta i etableringsprogrammet. Regeringens mål om att myndigheterna gemensamt ska ta emot i genomsnitt minst 1 000 nyanlända för praktik per år har inte uppnåtts under 2019.

Under 2019 påbörjade 849 personer olika aktiviteter inom snabbspår. Det var mer än en halvering jämfört med 2018 då antalet nya deltagare var 2 236. Halveringen av antalet nya deltagare kan delvis förklaras av minskat inflöde till etableringsprogrammet och av att sammansättningen av deltagare inom programmet har förändrats. Andelen kvinnor av nya deltagare i snabbspår var 35 procent, vilket var samma nivå som 2018.

Nyanlända som har kort utbildning och som därför inte bedöms kunna komma i arbete under sin tid i etableringsprogrammet ska omfattas av en utbildningsplikt som innebär att de i huvudsak ska ägna sig åt svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och annan reguljär utbildning. Vid utgången av 2019 omfattades nära hälften av deltagarna i etableringsprogrammet av utbildningsplikt. Andelen av dessa som tog del av reguljära studier, förutom sfi, låg 2019 på omkring 10 procent för

kvinnor och 9 procent för män. Andelen har ökat i förhållande till 2018, då motsvarande andel som högst var 8 procent.

Antalet med subventionerade anställningar minskade under 2019

Under 2019 har antalet personer med subventionerade anställningar minskat jämfört med föregående år, se tabell 4.3. Det beror på att Arbetsförmedlingen under större delen av 2019 inte har anvisat till extratjänster och moderna beredskapsjobb samt att myndigheten begränsat anvisningarna till introduktionsjobb till följd av det minskade anslaget för arbetsmarknadspolitiska program. Tidigare beslutade stödperioder har dock fått pågå även under 2019. Nystartsjobb är den vanligaste formen av subventionerad anställning och den som oftast leder till osubventionerat arbete. Antalet nystartsjobb har fortsatt att minska under 2019. Enligt Arbetsförmedlingen beror detta bl.a. på konjunkturavmattning. Nedgången skedde brett, men antalet nystartsjobb ökade något för utrikes födda kvinnor samt för utrikes födda män med högst förgymnasial utbildning. Under första halvåret 2020 har antalet nystartsjobb fortsatt att minska, medan främst extratjänster ökat i omfattning.

Regeringen beslutade i slutet av 2019 att avsluta Arbetsförmedlingens uppdrag om moderna beredskapsjobb i staten. Detta har medfört att antalet moderna beredskapsjobb minskat under 2020. Bakgrunden till avvecklingen är riksdagens beslut om statens budget för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 14, bet. 2018/19:AU2).

Fler män än kvinnor tog del av subventionerade anställningar under 2019, trots att könsammansättningen bland såväl samtliga inskrivna som långtidsarbetslösa var jämn. Störst var skillnaden i könsfördelningen för nystartsjobb. Även för introduktionsjobb finns stora skillnader mellan könen. Andelen utrikes födda kvinnor som tog del av introduktionsjobb var dock större 2019 jämfört med 2018, vilket tyder på att Arbetsförmedlingens prioritering av bl.a. utomeuropeiskt födda kvinnor fått genomslag. För extratjänster var könsfördelningen under 2019 jämn. Detta beror sannolikt på att extratjänster i större utsträckning riktar sig till traditionellt kvinnodominerade yrken.

IFAU har studerat vilka som tar del av subventionerade anställningar och funnit att deltagarnas egenskaper stämmer väl överens med målgruppen, dvs. de som tar del av subventionerna är i stor utsträckning individer med en svag ställning på arbetsmarknaden och med en hög risk att hamna i långtidsarbetslöshet. Fokus i rapporten är på individer i programmen under 2007–2016 (IFAU 2019:24).

Andelen som får ett arbete efter avslutad insats varierar mellan olika subventionerade anställningar, se tabell 4.4. Detta beror bl.a. på målgruppen för stöden, arbetsgivarna som får stödet och hur Arbetsförmedlingen arbetar med stöden. Andelen som gick till arbete minskade något för de flesta subventionerade anställningar jämfört med föregående år. Kraftigast var nedgången för moderna beredskapsjobb, vilket till stor del förklaras av att många av dem som har avslutat hade haft ett modernt beredskapsjobb inom ramen för Skogsstyrelsens Naturnära jobb, som avslutades i förtid. För extratjänster minskade övergången till arbete något för både kvinnor och män. Framför allt skedde det en omfördelning i vilken typ av arbete personerna gick till. Andelen personer som gick till nystartsjobb ökade, medan andelen personer som gick till arbete med andra former av stöd minskade. Detta förklaras till stor del av anvisningsstopp och hårdare prioriteringar under 2019 för flera av anställningsstöden.

Upphandlade aktörer

Under 2019 upphandlade Arbetsförmedlingen tjänster inom området arbetsförmedlingstjänster som främst består av Stöd och matchning (STOM), Introduktion till arbete och yrkessvenska B samt inom utbildning som består av förberedande utbildning och arbetsmarknadsutbildning (se även nedan om arbetsmarknadsutbildning).

Under 2019 minskade antalet deltagare hos upphandlade aktörer betydligt. Antalet unika deltagare i upphandlade tjänster totalt minskade med 29 procent, dvs. med 25 000 deltagare, jämfört med 2018. Upphandlade utbildningar minskade med 28 procent, dvs. 17 900 unika deltagare. Minskningen beror på både ett minskat anslag för arbetsmarknadspolitiska program och att personalneddragningar och tidigare beslutade organisationsförändringar inom Arbetsförmedlingen har begränsat anvisningarna till upphandlade aktörer.

Som framgår av tabell 4.7 skedde också minskningar av upphandlade matchningstjänster (STOM och Introduktion till arbete) sett till genomsnittligt antal deltagare per år. Könsskillnaderna avseende deltagande har varit relativt konstanta de senaste åren. Andelen som gick till arbete eller studier efter STOM minskade för både kvinnor och män. Detta kan förklaras med att färre deltagare gick till ett osubventionerat arbete på grund av konjunkturavmattningen under 2019 samt att deltagarna i STOM hade ett relativt sett större stödbehov jämfört med tidigare år. Resultaten av de upphandlade tjänsterna ingår även i de redovisade resultaten i tabell 4.4 för de program som omfattar sådana tjänster.

Fler män än kvinnor tar del av upphandlade arbetsförmedlingstjänster och upphandlade utbildningar. Detta gäller särskilt för arbetsmarknadsutbildning, se vidare nedan.

Mot bakgrund av uppdrag i regleringsbrevet för 2020 har Arbetsförmedlingen under 2020 infört Kundval rusta och matcha (KROM) i 32 kommuner i landet för att dra lärdomar inför ett kommande reformerat system. Tjänsterna ska vara utformade så att de kan svara mot ett behov av stöd hos breda grupper av arbetssökande kvinnor och män.

Under första halvåret 2020 har det skett en tydlig ökning av antalet deltagare i upphandlade matchningstjänster. I juni hade antalet i STOM ökat till 26 500. Den nya tjänsten KROM, vars införande sammanföll med utbrottet av covid-19, fick sina första deltagare i april och volymerna har ökat förhållandevis långsamt sedan dess. I juli 2020 uppgick antalet deltagare i KROM till knappt 2 100.

Tabell 4.7 Deltagande och resultat för tjänsterna Stöd och matchning samt Introduktion till arbete

Genomsnittligt antal pågående beslut per månad samt andel till arbete (med och utan stöd) eller reguljära studier 90 dagar efter avslutad tjänst

Deltagare i tjänsterna (hundralet)		2019	2018	2017
Stöd och matchning (STOM)	Totalt	13 900	17 100	23 100
	Andel kvinnor	43	44	44
	Andel män	57	56	56
Introduktion till arbete ¹	Totalt	700	5 400	6 900
	Andel kvinnor	60	62	60
	Andel män	40	38	40
Övergångar till arbete (procent)		2019	2018	2017
Stöd och matchning	Totalt	22	27	27
	Kvinnor	18	24	24
	Män	25	30	29
Introduktion till arbete ²	Totalt	8	15	17
	Kvinnor	8	13	16
	Män	7	17	20
Övergångar till reguljära studier (procent)		2019	2018	2017
Stöd och matchning	Totalt	4	3	3
	Kvinnor	4	3	3
	Män	4	3	3
Introduktion till arbete ³	Totalt	2	2	2
	Kvinnor	1	3	2
	Män	3	2	2

¹ Tjänsten har omformats. Antalen för 2017 och 2018 avser den orm av tjänsten som avslutades i december 2018. Antalet 2019 avser den form av tjänsten som infördes i maj 2019. ^{2,3} Resultaten 2019 avser enbart de som lämnat tjänsten under okt–dec 2018.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Viss minskning av övergångar till arbete efter arbetsmarknadsutbildningar

Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning har fortsatt att minska under 2019 och är nu nere på historiskt låga nivåer, se tabell 4.3. Minskningen under 2019 gällde främst kvinnor och den skeva könsfördelningen ökade jämfört med tidigare år. Under 2019 var 20 procent av deltagarna kvinnor och 80 procent var män. En förklaring kan vara att utbudet av arbetsmarknadsutbildningar i högre grad än tidigare finns inom traditionellt mansdominerade yrken.

Den procentuella minskningen av antalet utrikes födda som deltog i arbetsmarknadsutbildning var inte lika stor som för inrikes födda. Minskningen bland utrikes födda kvinnor var dock i relativa termer större än för utrikes födda män.

Resultaten efter arbetsmarknadsutbildning försämrades under 2019. Andelen personer som hade arbete 90 dagar efter avslutad utbildning sjönk från 42 procent 2018 till 40 procent 2019, se tabell 4.4. Resultaten sjönk något mer för kvinnor än för män. Resultatet för utrikes födda kvinnor sjönk från 29 till 23 procent mellan 2018 och 2019.

4.3.3 Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har tillgång till Arbetsförmedlingens hela utbud av insatser. Det finns också särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, vilka finansieras under anslag 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Viss minskning av anställningar med lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare

Sammanlagt var 192 000 personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inskrivna på Arbetsförmedlingen under 2019, varav 46 procent var kvinnor och 54 procent var män. Detta var en minskning jämfört med 2018 då 202 500 personer var inskrivna.

Tabell 4.8 Subventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till hundratal) pågående beslut i genomsnitt per månad samt procent per kön

	Antal totalt 2019	Andel kvinnor 2019	Andel män 2019	Antal totalt 2018	Andel kvinnor 2018	Andel män 2018
Lönebidrag för anställning	25 300	40	60	26 200	40	60
Lönebidrag för trygghet i anställning	34 300	41	59	34 900	41	59
Lönebidrag för utveckling i anställning	13 000	41	59	11 100	40	60
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	1 900	30	70	2 200	29	71
Skyddat arbete hos Samhall Aktiebolag ¹	20 100	44	56	19 500	45	55

Anm.: Antalet beslut i tabellen bör inte summeras eftersom en individ kan ha flera parallella beslut. ¹ Antal i skyddat arbete hos Samhall Aktiebolag avser genomsnittligt antal anställda per år, vilket skiljer sig från motsvarande redovisning i tidigare budgetpropositioner där medeltalet årsanställda redovisades. Anledningen är att måttet ska vara mer jämförbart med tabellen i övrigt.

Källor: Arbetsförmedlingen och Samhall Aktiebolag.

Under 2019 hade i genomsnitt 74 500 personer vid månadens slut ett beslut om anställning med lönebidrag eller skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA) för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Antalet med lönebidrag för anställning, lönebidrag för trygghet och OSA minskade medan antalet med lönebidrag för utveckling ökade jämfört med 2018. Minskningen beror enligt Arbetsförmedlingen både på en fortsatt minskning av antalet inskrivna med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och på myndighetens personalneddragning då det är ett personalintensivt arbete att få till stånd subventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning. Kvinnor var fortsatt underrepresenterade bland dem som tog del av lönestöden. Antalet personer under 30 år som hade någon form av lönebidrag minskade mer än bland samtliga. En förklaring enligt Arbetsförmedlingen är att antalet inskrivna med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga minskade i större utsträckning bland unga jämfört med övriga. Detta har inneburit att resurserna för särskilda insatser för dessa personer inte har utnyttjats fullt ut 2019. Under första halvåret 2020 har den totala omfattningen av anställningar med lönebidrag minskat något.

För dem som avslutat ett lönestöd har resultaten avseende andelen övergångar till arbete eller studier försämrats för både kvinnor och män. Under 2019 gick 27 procent till arbete eller studier jämfört med 30 procent året innan. Övergångarna 2019 var totalt 26 procent för kvinnor och 29 procent för män. Denna minskning kan enligt Arbetsförmedlingen förklaras med att en lägre andel inskrivna gick till arbete på grund av konjunkturavmattningen under 2019.

Andra särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har minskat i omfattning.

Tabell 4.9 Övriga insatser för sökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till hundratal) kvarstående i genomsnitt per månad

		2019	2018	2017	2016
Arbetshjälpmedel	Totalt	4 100	4 700	4 700	5 200
	Kvinnor	2 300	2 600	2 700	3 000
	Män	1 800	2 100	2 000	2 000
Personligt biträde	Totalt	9 500	12 300	16 100	17 800
	Kvinnor	4 000	5 100	6 400	7 000
	Män	5 400	7 200	9 700	10 900
Särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS)	Totalt	8 700	10 100	9 300	8 900
	Kvinnor	3 800	4 300	3 800	3 600
	Män	4 900	5 800	5 500	5 400
Särskilt stöd till start av näringsverksamhet	Totalt	300	300	300	500
	Kvinnor	200	200	200	200
	Män	100	100	200	200

Källa: Arbetsförmedlingen.

Antalet personer som har fått del av övriga insatser som alternativ eller komplement till lönebidrag och skyddat arbete har minskat under 2019 jämfört med 2018. Minskningen beror, enligt Arbetsförmedlingen, både på en fortsatt minskning av antalet inskrivna med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och på myndighetens personalneddragning. Under 2019 har kvinnor i större utsträckning än män fått tillgång till stöd till arbetshjälpmedel och särskilt stöd vid start av näringsverksamhet, och män i större utsträckning än kvinnor fått tillgång till stöd för personligt biträde och särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS).

Praktik i staten

Enligt Statskontoret har 1 165 arbetssökande med funktionsnedsättning påbörjat praktik vid myndigheterna från april 2016 t.o.m. februari 2020. Varav 113 personer sedan mars 2019. Andelen kvinnor var 56 procent och andelen män 44 procent. Cirka 43 procent var i arbete 90 dagar efter avslutad praktik och 7 procent var i arbete utan stöd. Regeringens mål om att myndigheterna gemensamt ska ta emot i genomsnitt minst 1 000 personer med funktionsnedsättning för praktik per år har inte uppnåtts.

Samhall Aktiebolag uppfyllde målsättningarna

Antalet lönetimmar för skyddat arbete under 2019 uppgick till 31,9 miljoner jämfört med kravet på 31,7 miljoner. Cirka 20 100 personer var anställda i skyddat arbete i genomsnitt under året, varav 44 procent var kvinnor och 56 procent var män, jämfört med 19 500 året innan.

Antalet lönetimmar med lönebidrag för utveckling i anställning uppgick till 4,25 miljoner, vilket var i linje med kravet på 4,25 miljoner. Antalet anställda med lönebidrag för utveckling i anställning ökade till i genomsnitt 2 600 personer. Andelen kvinnor minskade något till 34 procent och 66 procent var män. Medelåldern för personer med lönebidrag var 28 år. Utfallet var i linje med ambitionen om minst 2 500 personer i genomsnitt under året och om att unga ska prioriteras. Antalet anställda med 75 procent sjuk- eller aktivitetsersättning var i princip oförändrat jämfört med 2018 och uppgick i slutet av 2019 till 362 personer, varav 30 procent kvinnor och 70 procent män.

Antalet övergångar till andra arbetsgivare ökade till 1 507 och var över målsättningen på 1 500 under 2019, ökningen skedde inom skyddat arbete. Av övergångarna var 31 procent kvinnor och 69 procent män. Andelen kvinnor minskade med 2 procentenheter. Antalet som återgick till Samhall ökade till 471. Andelen återgångar i förhållande till antalet övergångar ökade därmed.

Andelen från prioriterade grupper ökade och uppgick enligt Samhall till 73 procent. Att jämföra med 67 procent 2018 och målsättningen på minst 40 procent. Andelen har ökat under flera år.

För 2019 uppvisade Samhall en vinst på 74 miljoner kronor, jämfört med en vinst på 92 miljoner kronor 2018. Soliditeten minskade till 35 procent. Statens mål är 30 procent över en konjunkturcykel.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska göra en översyn av Samhalls uppdrag så att Samhall återgår till sitt grunduppdrag när det gäller personer med fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar (bet. 2019/20:AU4 punkt 6, rskr. 2019/20:128). Regeringen har beslutat att revidera Samhalls ekonomiska mål på så sätt att avkastningen på eget kapital långsiktigt ska uppgå till 5 procent i stället för som tidigare 7 procent. Samhalls ägaranvisning har också reviderats genom att uppdragsmål har införts avseende engagerade medarbetare samt sysselsättningsgraden inom bolaget. För de två sistnämnda målen kommer målnivåerna fastställas efter utvärdering under 2020/2021. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

4.3.4 Europeiska fonden för justering för globaliserings-effekter (EGF) avslutade projekt för Ericsson

Under 2019 avslutades det EGF-finansierade projekt som har erbjudit individanpassade insatser till personer som sagts upp från Ericsson i samband med varslet 2016 och som har varit i behov av förstärkt stöd för att återgå till sysselsättning. Av de 900 planerade deltagarna registrerade 855 sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Av dessa var det enbart 80 personer, varav 76 procent män och 24 procent kvinnor, som var i behov av fördjupat stöd i form av utbildning och stöd vid start av näringsverksamhet. Efter avslutat projektdeltagande hade 60 procent av dessa övergått till anställning (därav 19 procent kvinnor och 81 procent män) och knappt 24 procent hade övergått till utbildning (därav 37 procent kvinnor och 63 procent män).

4.3.5 Europeiska socialfonden uppvisar resultat både över och under de uppsatta målen

Insatserna inom Europeiska socialfonden finansieras huvudsakligen under anslag 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020*. Programmet för lokalt ledd utveckling med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Socialfonden redovisas inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020 har t.o.m. mars 2020 omfattat 250 000 deltagare, varav 61 procent kvinnor och 39 procent män. Resultatuppföljning av den del av det nationella socialfondsprogrammet som avser kompetensutveckling för sysselsatta visar följande: Av de 91 000 deltagare som hade avslutat insatsen i september 2019 eller tidigare anger totalt 36 procent sex månader efter insatsen att deras arbetsmarknadssituation har förbättrats, vilket är högre än målet i programmet om 28 procent. Resultatet för kvinnor var 33 procent och för män 44 procent.

För den del av socialfondsprogrammet som riktas till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och till unga (exkl. sysselsättningsinitiativet för unga) redovisas

sammantaget bl.a. följande resultat: Av de drygt 49 000 deltagare som hade avslutat insatsen i september 2019 eller tidigare var totalt 22 procent, 18 procent av kvinnorna och 26 procent av männen, i arbete sex månader efter insatsen. Resultaten ligger under uppsatta mål i programmet och innebär en viss minskning över tid. Vidare var sammantaget 16 procent, kvinnor och män i samma utsträckning, i utbildning. Resultaten i detta avseende var väsentligt bättre än uppsatta mål. Andelen personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder sex månader efter avslutad insats uppgick till totalt 26 procent, och var delvis lägre än målen.

EU:s sysselsättningsinitiativ för unga, som utgör en del av socialfondsprogrammet, är till stor del slutfört. Resultaten har nästan helt överträffat målen. Av totalt närmare 31 000 deltagare som hade avslutat insatsen i september 2019 eller tidigare hade 37 procent, 34 procent av kvinnorna och 40 procent av männen, anställning sex månader efter insatsen. Motsvarande andelar i utbildning var totalt 18 procent, och 21 procent respektive 16 procent. Andelen deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program var totalt 21 procent, och något lägre för kvinnor än för män.

En utvärdering av socialfondsprogrammet pågår. I en delrapport har vissa preliminära slutsatser redovisats.

4.3.6 Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och etableringsersättning

Arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och utvecklingsersättning finansieras under anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Etableringsersättning, bostadsersättning samt etableringstillägg finansieras under anslag 1:14 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* som fr.o.m. 2020 beräknas inom utgiftsområdet.

Tabell 4.10 Antal personer med arbetslöshetsersättning, medeldagpenning

Antal helårsekvivalenter (avrundat till tusental)

		2019	2018	2017
Antal personer med arbetslöshetsersättning, heltidsarbetslösa	Totalt	73 000	65 000	63 000
	Kvinnor	32 000	29 000	27 000
	Män	41 000	37 000	37 000
Antal personer med arbetslöshetsersättning, deltidsarbetslösa	Totalt	7 000	7 000	6 000
	Kvinnor	4 000	4 000	4 000
	Män	3 000	3 000	2 000
Medeldagpenning	Totalt	728	718	712
	Kvinnor	713	703	696
	Män	742	732	727

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Av de heltidsarbetslösa utgör männen en majoritet, ökningen jämfört med 2018 utgjordes av både kvinnor och män. Det motsatta gäller de deltidsarbetslösa, där kvinnorna utgör en större andel. Som deltidsarbetslös ersättningstagare räknas den som någon gång under månaden har arbetat och fått arbetslöshetsersättning under en och samma vecka. Medeldagpenningen för arbetslöshetsersättning har ökat bland både kvinnor och män, jämfört med 2018, vilket framför allt beror på den underliggande löneutvecklingen.

Både underrättelserna och sanktionsgraden ökar

Under 2019 fortsatte antalet mottagna underrättelser angående arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och utvecklingsersättning till arbetslöshetskassorna och till Arbetsförmedlingen att öka, både för kvinnor och män. Den främsta orsaken var fortsatt att

den arbetssökande inte har lämnat in sin aktivitetsrapport i tid. Mellan 2018 och 2019 ökade antalet skickade underrättelser på denna grund rörande personer med arbetslöshetsersättning med 5 procent. Av dem som sedan fick en sanktion avsåg 42 procent av underrättelserna kvinnor och 58 procent män. Även inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var det fler sanktioner som avsåg män än kvinnor med anledning av att aktivitetsrapporten inte lämnats in i tid (56 procent avsåg män och 44 procent kvinnor). Sanktionsgraden har fortsatt att öka.

Tabell 4.11 Underrättelser till arbetslöshetskassorna för dem som uppstår arbetslöshetsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till hundratal). Sanktionsgraden anges i procent

		2019	2018	2017
Antal underrättelser mottagna av arbetslöshetskassorna	Totalt	310 700	256 700	214 800
	Kvinnor	144 100	119 800	96 800
	Män	166 600	137 000	118 000
Antalet underrättelser där a-kassan fattat beslut om sanktion	Totalt	100 100	79 600	65 600
	Kvinnor	43 200	34 300	27 200
	Män	56 900	45 300	38 400
Sanktionsgraden för arbetslöshetsförsäkringen (procent) ¹	Totalt	93	89	87
	Kvinnor	93	89	87
	Män	94	89	87

Anm.: Siffrorna är avrundade till närmaste hundratal och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ År 2019 tog arbetslöshetskassorna emot 107 260 underrättelser när de som skrivits av exkluderats. Av dessa ledde 100 080 till sanktion.

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har sammanställt de granskningar myndigheten gjort av arbetslöshetsförsäkringen under 2016–2018 i en treårsrapport som belyser Arbetsförmedlingens och arbetslöshetskassornas arbete (IAF 2019:8). Vad gäller arbetslöshetskassorna konstaterar IAF att hanteringen överlag är rättssäker, men att arbetslöshetskassorna behöver utveckla sin samordning för att likabehandlingen ska bli bättre genom att lika ärenden inte ska bedömas olika beroende på vilken arbetslöshetskassa den arbetssökande tillhör. För Arbetsförmedlingens del konstaterar IAF att arbetet med att skicka underrättelser till arbetslöshetskassorna brister. En slutsats i rapporten är att Arbetsförmedlingens arbete med kontroll av de arbetssökande uppvisar allvarliga och omfattande brister. Arbetsförmedlingen har under 2019 fortsatt sitt utvecklingsarbete bl.a. gällande åtgärder för att stärka kontrollfunktionen.

IFAU har studerat effekter av hög kontroll av arbetssökande samt hög risk för sanktion genom att studera reformer 2013–2014. De fann betydande effekter av det ökade sanktionshotet och att den utökade kontrollen gör att de arbetslösa fortare lämnar arbetslöshet för arbete. De fann även att de ”milda” sanktioner som infördes 2013 också har haft tydliga effekter på övergången till jobb (2019:23).

Tabell 4.12 Underrättelser till Arbetsförmedlingen för dem som uppstår aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till hundratal). Sanktionsgraden anges i procent

		2019	2018	2017
Antal underrättelser mottagna av Arbetsförmedlingen	Totalt	342 900	300 700	279 200
	Kvinnor	143 900	121 900	111 200
	Män	199 000	178 900	168 000
Antalet underrättelser där Arbetsförmedlingen fattat beslut om sanktion	Totalt	117 400	153 800	177 200
	Kvinnor	50 500	61 800	70 600
	Män	66 900	92 000	106 600
Sanktionsgraden inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen ¹	Totalt	97	95	96
	Kvinnor	96	94	96
	Män	97	95	96

Anm.: Siffrorna är avrundade till närmaste hundratal och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Efter att avskrivna, felregistrerade och preliminära tagits bort prövade Arbetsförmedlingen 2019 121 662 underrättelser. Av dessa ledde 117 421 till sanktion.

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Observera att uppgifterna om antal prövade underrättelser och antal sanktioner för åren före 2019 i vissa fall är lägre än vad som tidigare har redovisats. Detta eftersom IAF har förändrat det sätt som de tar ut uppgifterna på.

Sökaktiviteten bland dem med ersättning ökar

Under 2019 har den totala sökaktiviteten fortsatt att öka för personer med arbetslöshetsersättning men ligger kvar på samma nivå för personer med aktivitetsstöd. Andelen öppet arbetslösa och programdeltagare som ägnat tid åt arbetssökande har ökat. Det var inte någon större skillnad i sökaktivitet mellan kvinnor och män.

Tabell 4.13 Sökaktivitet

Genomsnittligt antal aktiviteter enligt uppgifter i aktivitetsrapporter samt andel som ägnat tid åt arbetssökande.

		2019	2018	2017
Arbetslöshetsersättning (antal aktiviteter)	Totalt	7,5	7,0	6,5
	Kvinnor	7,7	7,2	6,7
	Män	7,4	6,8	6,3
Aktivitetsstöd (antal aktiviteter)	Totalt	4,9	4,9	4,9
	Kvinnor	4,8	4,9	4,9
	Män	5,1	5,0	4,9
Ägnat tid åt arbetssökande, öppet arbetslösa och programdeltagare (procent)	Totalt	89,0	85,8	85,0
	Kvinnor	86,0	82,2	81,0
	Män	91,2	88,9	88,3

Källa: Arbetsförmedlingen.

Färre personer har tagit del av etableringsersättning

Under 2019 hade 38 000 personer etableringsersättning i genomsnitt per månad, varav ca 21 000 kvinnor och ca 17 000 män. Detta var en minskning från i genomsnitt 54 200 jämfört med 2018. Medelersättningen var 6 300 kronor per person och månad. Medelersättningen var 200 kronor högre för kvinnor än för män. Av dem som hade rätt till etableringsersättning utbetalades etableringstillägg till ca 18 000 hushåll med hemmavarande barn per månad under 2019. Bostadsersättning utbetalades till ca 5 000 ensamstående utan hemmavarande barn per månad. En övervägande andel (79 procent) av dem som fick bostadsersättning var män.

Även inom etableringsprogrammet var den vanligaste orsaken till att ersättningstagare får beslut om en sanktion att aktivitetsrapporten inte lämnats in i tid. 83,9 procent av alla sanktioner gällande kvinnor och 79,6 procent gällande män avsåg detta. Totalt

antal beslut om sanktioner inom etableringsprogrammet fördubblades från 11 200 2018 till 22 100 2019, 11 900 för kvinnor och 10 200 för män. Den generella trenden är att män får fler och längre avstängningar jämfört med kvinnor, medan de sanktioner som drabbar kvinnor inom etableringsprogrammet i större utsträckning utgörs av varningar. Denna trend följer mönstret från andra arbetsmarknadspolitiska program.

IAF har i en rapport om sanktioner inom etableringsersättningen (2019:10) riktat kritik mot att Arbetsförmedlingen brister i att underrätta när deltagare i etableringsprogrammet kan antas missköta sitt arbetssökande.

4.3.7 Samverkan om rehabilitering för återgång i arbete

Det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt arbetet med samordningsförbunden bedrivs enligt ett gemensamt uppdrag och finansieras med medel inom anslag 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. Resultaten för myndigheternas samarbete redogörs närmare för i avsnitt 3.6.1 utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.

Under 2019 genomfördes lika många gemensamma kartläggningar som 2018. En något lägre andel av dem som lämnade samverkan uppnådde arbetsförmåga och kunde därmed lämna sjukförsäkringen jämfört med förra året. Antalet s.k. omställningsmöten ökade jämfört med 2018.

I betänkandet Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24) anges att nuvarande samverkan inte i tillräckligt stor utsträckning tillgodoser de behov individer har av stöd för att kunna ta tillvara sin arbetsförmåga när de går från sjukförsäkringen till arbetsmarknaden. Myndigheterna rekommenderas att vidareutveckla sin samverkan. Riksrevisionen (RiR 2020:12) framhåller att övergången mellan myndigheterna inte fungerar effektivt. De bedömer därför att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bör se över mötesformen i samband med nekad sjukpenning.

4.4 Analys och slutsatser

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Regeringens bedömning är att insatserna inom arbetsmarknadspolitiken har bidragit till förbättringar på arbetsmarknaden. Verksamheten har utifrån förutsättningarna upprätthållits och beslut om ersättningar och programinsatser har fattats.

Resultaten har dock försämrats relativt kraftigt på flertalet centrala områden. Ett huvudskäl till den bedömningen är att övergångar till arbete har minskat generellt för både kvinnor och män samt för delgrupper som exempelvis långtidsarbetslösa och deltagare i etableringsprogrammet.

Det finns en rad skäl till att flera av resultaten har försämrats. Under 2018 och 2019 skedde en avmattning av konjunkturen och arbetslösheten ökade samtidigt som sysselsättningsgraden, som tidigare ökat under flera år, förblev oförändrad 2019. Den budget som beslutades av riksdagen i december 2018 innebar därtill att medlen till såväl Arbetsförmedlingens förvaltning som programinsatser minskade, trots tillskott för arbetsmarknadspolitiska program i propositionen Vårändringsbudget för 2019. Detta har medfört en betydande och snabb neddragning av myndighetens personal, vilket bedöms ha påverkat kapaciteten att aktivt arbeta med arbetssökande. Det har också medfört att tillgången till insatser har minskat samtidigt som Arbetsförmedlingens utvecklingsarbete inte har kunnat kompensera för detta i tillräcklig omfattning

på kort sikt. Detta har haft en negativ påverkan på möjligheterna för arbetslösa att få insatser och deras förutsättningar att övergå till arbete med eller utan stöd. Resultatförsämringen kan även förklaras av att en allt större andel av de arbets sökande står långt ifrån arbetsmarknaden.

Resultatförsämringen har särskilt tydligt påverkat utrikes födda kvinnor och män och det är bland dem samt bland unga som arbetslösheten har ökat påtagligt under 2019 och början av 2020. Samtidigt har resultaten avseende övergångar till studier förbättrats något, särskilt för kvinnor. Flera av de utbildningsvägar som finns inom arbetsmarknadspolitiken för dem utan gymnasial utbildning har bidragit till denna ökning i övergångar till studier.

Utvecklingen har också inneburit att antalet personer inom jobbgarantin för unga samt jobb- och utvecklingsgarantin har ökat samtidigt som resultaten avseende övergångar till arbete har sjunkit inom dessa ramprogram.

För personer som generellt står långt ifrån arbetsmarknaden, som nyanlända och långtidsarbetslösa, har minskningen av extratjänster och introduktionsjobb medfört att färre är i arbete med stöd. Det riskerar att försämra dessa gruppers chanser att ta sig vidare till arbete.

Utfallen inom arbetslöshetsförsäkringen indikerar en ökad tillämpning av sanktions-systemet genom fler underrättelser och ökad sanktionsgrad i kombination med ökad sökaktivitet. Det är angeläget att kontrollperspektivet fortsatt beaktas och förstärks i Arbetsförmedlingens verksamhet eftersom det kan bidra till att upprätthålla en hög sökaktivitet. En hög sökaktivitet ökar chanserna att få ett arbete och är viktigt för legitimitet i arbetslöshetsförsäkringen.

Även för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har övergångarna till arbete minskat. Även om förändringen inte har varit lika stor som för gruppen inskrivna generellt tyder minskningen i användningen av särskilda insatser på att även detta har påverkats av Arbetsförmedlingens sedan tidigare beslutade organisationsförändringar. Det är samtidigt positivt att sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har ökat de senaste åren och att skillnaden mot befolkningen i stort har minskat.

Fördelningen av insatser mellan kvinnor och män har inte förändrats i någon tydlig riktning utan den generella bilden av tydliga skillnader mellan könen kvarstår. Detta gäller även utfallen efter program där t.ex. övergångar till arbete är tydligt bättre för män än för kvinnor. Även de subventionerade anställningarna är exempel på insatser där män får insatser i större omfattning och övergångarna till arbete är lägre för kvinnor än för män. Anvisningsstoppet för extratjänster har minskat kvinnors deltagande i arbete med stöd.

Mot bakgrund av att den ojämna könsfördelningen inom arbetsmarknadsutbildning ökade ytterligare under 2019, behöver det ske en utveckling mot en mer jämställd fördelning av arbetsmarknadsutbildning mellan kvinnor och män. Exempelvis måste utbudet av arbetsmarknadsutbildning fortsatt möta behoven av yrkeskompetens på arbetsmarknaden. Resultaten inom insatsen behöver också förbättras för att möta bristen på arbetskraft med rätt kompetens.

Under 2019 fick en lägre andel personer arbete efter deltagande i etableringsprogrammet. Andelen kvinnor som får arbete är fortfarande betydligt lägre än för män. Den sjunkande andelen som har övergått till arbete efter avslutat etableringsprogram beror bl.a. på att dessa individer antas påverkas negativt i relativt stor utsträckning av en avmattning i ekonomin. Även personalneddragningar och Arbetsförmedlingens sedan tidigare beslutade organisationsförändringar har haft betydelse för det sämre resultatet.

Mot bakgrund av att i genomsnitt ca 30 procent av deltagarna i etableringsprogrammet inte hade en registrerad aktivitet under 2019 finns det skäl att analysera situationen och vidta åtgärder som leder till att fler personer, inte minst utrikes födda kvinnor, deltar i aktiviteter för att komma i arbete eller utbildning.

Utifrån resultatutvecklingen kan regeringen konstatera att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan behöver fortsatt stärka sitt förstärkta samarbete för att ge kvinnor och män bättre stöd såväl under som efter en sjukskrivning.

Resultaten inom socialfondsprogrammet ligger både över och under de mål som har satts upp i programmet. Andelen deltagare i arbete efter sex månader har minskat något och andelen ligger nu för merparten av insatserna för arbetslösa under målen. Goda resultat redovisas fortsatt i fråga om bl.a. övergång till utbildning.

Följderna av den kris som utlösts av covid-19-pandemin har starkt negativt påverkat situationen på arbetsmarknaden under första halvåret 2020, vilket förväntas försämra resultaten innevarande år liksom förutsättningarna för kommande år. Den ökade arbetslösheten medför ett ökat antal arbetssökande som tidigare haft en relativt god ställning på arbetsmarknaden, men också försämrade möjligheter för personer som sedan tidigare redan hade svårt att konkurrera om jobben. Antalet med långa arbetslöshetstider inom garantiprogrammen förväntas fortsätta öka. Detta kan också komma att påverka möjligheten för unga och nyanlända att komma in på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har, för att hantera situationen, prioriterat arbetet med det stora inflödet av nyinskrivna arbetslösa så att de får sin ersättning och kommer vidare med att söka jobb eller utbildning. Upphandlade matchningsaktörer används i ökad utsträckning för att stödja personer som förlorat arbete.

Utvecklingen har inneburit ökade krav på Arbetsförmedlingen att göra nödvändiga prioriteringar i användningen av tillgängliga medel och utveckla verksamheten för att kunna bidra till målet för arbetsmarknadspolitiken. Utbildningsbehoven hos de arbetslösa är fortsatt stort och den positiva utvecklingen av att något fler går över till reguljära studier behöver stärkas bl.a. i samverkan med kommunerna.

4.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Svenska ESF-rådet fick en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2019. Som grund för uttalandet med reservation angav Riksrevisionen att Svenska ESF-rådet hade överskridit det av regeringen beslutade slutåret avseende beställningsbemyndigandet för anslaget 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, genom att ingå åtaganden för 2022 med 573 000 kronor för anslagspost 2 och med 105 000 kronor för anslagspost 6. Åtagandena avser bidrag till projekt inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD). Svenska ESF-rådet inkom den 17 april 2020 med en skrivelse till regeringen i syfte att omhänderta revisionens iakttagelse (A2020/00887/A). Svenska ESF-rådet planerar också för kompetenshöjande åtgärder vad avser beställningsbemyndiganden och anslag så att risken för liknande misstag minskar i framtiden.

Regeringen avser att använda beräknade medel för 2022 på anslag 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för utbetalningar som avser de ekonomiska åtaganden som har ingåtts 2019 och som ska infrias 2022.

Regeringen bedömer att frågan i övrigt har hanterats av Svenska ESF-rådet.

4.6 Politikens inriktning

Covid-19-utbrottet är först och främst en fara för människors liv och hälsa men restriktioner och beteendeförändringar i syfte att förhindra smittoutvecklingen har också lett till ett mycket allvarligt läge i ekonomin, både globalt och i Sverige. Antalet varsel har under våren legat på historiskt höga nivåer och arbetslösheten har stigit kraftigt, liksom antalet inskrivna arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Situationen på arbetsmarknaden påverkar behovet av och förutsättningarna för att fler ska kunna ta del av den aktiva arbetsmarknadspolitikerna. Det råder fortsatt osäkerhet kring hur allvarliga konsekvenserna blir för ekonomin. De negativa konsekvenserna för jobb, företag och samhällsekonomi ska tryckas tillbaka. Arbete är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och etablering i samhället.

Regeringen har i överenskommelse med Centerpartiet och Liberalerna under 2020 vidtagit kraftfulla tillfälliga åtgärder för att minska de negativa effekterna av krisen på jobb och företag. Syftet med förslagen i denna budgetproposition är också att fler ska komma i arbete och därigenom ges den självständighet som följer av egen försörjning genom arbete.

Fler åtgärder behöver vidtas för att motverka en ökad arbetslöshet

Arbetslösheten bedöms fortsätta att öka under 2021. Det är därför viktigt att säkerställa att Arbetsförmedlingen ges förutsättningar att möta en ökande arbetslöshet. Regeringen föreslår att medel tillförs arbetsmarknadspolitikerna när det gäller resurser till Arbetsförmedlingen, programinsatser samt till tillfälligt höjda ersättningsnivåer inom arbetslöshetsförsäkringen.

En ökad arbetslöshet kan även orsaka en högre långtidsarbetslöshet. Redan innan utbrottet av covid-19 var långtidsarbetslösheten hög. Det är viktigt att detta motverkas och att människor inte lämnar arbetskraften under krisen. Grupper som sedan tidigare står utanför eller har en svag ställning på arbetsmarknaden riskerar att drabbas särskilt hårt. Krisen har inneburit att många arbetstillfällen har försvunnit inom yrken som är särskilt viktiga för unga och nyanländas inträde på arbetsmarknaden. För unga är arbetslöshetstiderna generellt kortare, men det finns också unga som har en utsatt ställning och riskerar långvarig arbetslöshet.

Som framgår av avsnitt 4.3 har resultaten inom centrala områden utvecklats negativt under 2019 och första halvåret 2020. För att motverka denna trend behöver åtgärder nu vidtas för att stärka sysselsättningen för kvinnor och män. Aktivt stöd till arbetslösa behöver ges i ökad omfattning och med lika tillgång för kvinnor och män. Det behövs vidare en väl fungerande Arbetsförmedling och att stödet vid matchning förbättras, bl.a. genom ökad användning av upphandlade matchningsaktörer, så att andelen övergångar till arbete och utbildning kan öka.

Utbildning är viktigt för etablering på arbetsmarknaden och för att arbetssökande som saknar de kunskaper som efterfrågas inte ska fastna i långvarig arbetslöshet samtidigt som det motverkar kompetensbristen på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadspolitikens bidrag till kompetensförsörjningen stärks genom förslag om mer resurser till arbetsmarknadsutbildning och åtgärder för att fler arbetslösa ska studera, inte minst inom bristyrken. Många av de jobb som nu försvinner riskerar att inte komma tillbaka. Att erbjuda kompetenshöjande insatser av hög kvalitet är viktigt för att arbetssökande som är i behov av det ska kunna stärka sin ställning på arbetsmarknaden inför att konjunkturen vänder. Krisen har även belyst vikten av flexibilitet och innovationsförmåga för näringsliv, offentlig förvaltning och civila samhället. Genom goda förutsättningar för omställningsförmåga kan jobb och företag räddas. Det behövs även åtgärder som säkerställer att matchningen till de branscher som fortsatt

uppvisar betydande rekryteringsbehov fungerar väl. Möjligheter för människor att ställa om och byta bransch gör även att en än högre arbetslöshet kan undvikas.

Jämställdhet

Arbetet för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden är fortsatt viktigt för att få en jämnare fördelning mellan kvinnor och män av antalet deltagare i olika insatser, exempelvis för de subventionerade anställningarna. Detta behöver även återspeglas i resultaten av insatserna, så en större andel av de kvinnor som får del av insatser också får ett arbete. Inte minst gäller detta utrikesfödda kvinnor. Det behövs ett tydligt jämställdhetsperspektiv i alla etableringsåtgärder.

Reformeringen av Arbetsförmedlingen fortsätter

Reformeringen av Arbetsförmedlingen ska fortsätta för att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Regeringen har dock bedömt att tidsplanen för genomförandet behöver justeras. Det huvudsakliga regelverket ska beslutas under mandatperioden och träda i kraft i slutet av 2022. Det är viktigt att reformeringen sker ordnat. Kvalitet och kontroll ska vara styrande.

Arbetsförmedlingen ska få förutsättningar att hantera situationen med en ökad arbetslöshet och för att säkerställa ändamålsenlig lokal närvaro och en likvärdig service i hela landet. Arbetsförmedlingen behöver ökade förvaltningsresurser för att kunna ta emot ett ökat antal inskrivna arbetssökande, göra arbetsmarknadspolitiska bedömningar och anvisa till relevanta arbetsmarknadspolitiska insatser. Regeringen föreslår därför att medel tillförs Arbetsförmedlingen kommande år. Regeringen avser att återkomma om Arbetsförmedlingens långsiktiga anslagsnivå, bl.a. mot bakgrund av behov av ändrad medelstilleddning som en följd av den pågående reformeringen av myndigheten.

I enlighet med vad som redogjordes för i budgetpropositionen för 2020 ska nyanlända ges möjlighet till en snabbare etablering på arbetsmarknaden genom införandet av ett intensivår. Regeringen föreslår att medel tillförs Arbetsförmedlingen för arbetet med detta.

Fler personer ska få stöd genom upphandlade matchningstjänster

Under 2020 har steg tagits i arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen genom att utvecklade matchningstjänster prövas för att dra lärdom inför ett kommande reformerat system. Den ökade arbetslösheten innebär att fler kvinnor och män som har en relativt stark ställning på arbetsmarknaden blivit arbetslösa samtidigt som antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar väntas öka. Fler deltagare i upphandlade matchningstjänster kan bidra till förkortade arbetslöshetstider och en effektiv matchning. Det kan också bidra till att avlasta Arbetsförmedlingen på kort sikt och till att successivt öka leverantörers kapacitet att erbjuda matchningstjänster för arbetssökande som en del av reformeringen av Arbetsförmedlingen. Regeringen föreslår därför att medel tillförs för att successivt öka omfattningen av upphandlade matchningstjänster som en del av reformeringen av Arbetsförmedlingen.

Fler arbetsmarknadsutbildningar och ökade möjligheter till studier med bibehållen ersättning

Alltför många arbetslösa saknar den kompetens som behövs för att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen strävar fortsatt efter att fler arbetslösa med utbildningsbehov väljer reguljära studier eller studier inom folkhögskolan. En rad åtgärder har vidtagits för att fler ska utbilda sig inom det reguljära utbildningssystemet eller inom folkhögskolan. Fler har valt studier men inte i tillräcklig utsträckning. Regeringen avser

därför att underlätta för arbetslösa att studera inom det reguljära utbildningssystemet genom att inom kort utvidga möjligheten att ta del av utbildning med bibehållen ersättning, bl.a. korta utbildningar, kurser eller kurspaket som motsvarar efterfrågan på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår även att medel tillförs för att öka tillgången till arbetsmarknadsutbildningar i syfte att möta efterfrågan inom bristyrken och stärka kunskaperna hos arbetssökande genom kortare yrkesinriktade utbildningar. Utvärderingar från Arbetsförmedlingen visar att effektiviteten i insatsen ökat men att mer behöver göras för att insatsen ska bli mer effektiv, strategisk och jämställd.

Ökade medel för anställningsstöd

När arbetslösheten ökar finns också behov av fler i subventionerade anställningar. Långtidsarbetslösheten antas öka under 2021 och medför ett behov av insatser för dem som har varit utan arbete under en lång tid eller för nyanlända som saknar förutsättningar att få arbete utan omfattande stöd. Extratjänster och introduktionsjobb kan skapa arbetstillfällen, inte minst för utrikes födda kvinnor, och kan öka chansen till arbete. Dessa ska riktas till dem som står längst ifrån arbetsmarknaden och ha samhällsekonomiskt rimliga volymer. De har även bidragit till en jämnare könsfördelning i de subventionerade anställningarna. Regeringen föreslår därför att medel tillförs för fler anställningsstöd kommande år.

Regeringen arbetar för att etableringsjobb, med lägre lön och i enlighet med parternas förslag, införs under 2021. Genom etableringsjobben kommer staten stimulera att anställningar för nyanlända och långtidsarbetslösa kommer till stånd så att fler får chansen till ett jobb. Etableringsjobben ska utvidgas till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna i etableringsjobben inte går förlorade.

Den ekonomiska tryggheten för arbetslösa stärks

Arbetslöshetsförsäkringen ger ekonomisk trygghet till den som förlorar arbetet och behöver ställa om mellan jobb. Så skapas trygghet i förändring. Arbetslöshetsförsäkringen har en roll att spela för strukturomvandling och för att svensk ekonomi ska kunna vara öppen och dynamisk. I det allvarliga läge ekonomin befinner sig i bidrar arbetslöshetsförsäkringen också till att upprätthålla hushållens köpkraft och den ekonomiska återhämtningen. Regeringen föreslår därför att medel tillförs så att de höjda ersättningsnivåerna i arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstödet som införts under krisen förlängs tillfälligt fram t.o.m. 2022. Taket för den inkomstrelaterade ersättningen kommer därmed att uppgå till 1 200 kronor per dag under de första 100 ersättningsdagarna och 1 000 kronor per dag för resterande del av ersättningsperioden. Detta stärker försäkringskopplingen och färre med inkomstrelaterad ersättning slår i inkomsttaket. Taket för grundbeloppet kommer därmed att uppgå till 510 kronor per dag. Regeringen föreslår även att det tillförs medel så att också lägsta nivån för den inkomstrelaterade ersättningen och för grundbeloppet tillfälligt förlängs t.o.m. 2022. Den lägsta nivån för arbetslöshetsersättningen kommer att vara 255 kronor per dag. Regeringen föreslår även att de lättnader i arbetsvillkoret som införts under 2020 bibehålls tillfälligt t.o.m. 2022. Förlängningen gör det möjligt för fler personer som bland annat varit timanställda eller arbetat deltid att få arbetslöshetsersättning. Samtidigt tillförs medel till Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna för att, tillsammans med Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och en nyinrättad funktionen på Ekonomistyrningsverket, stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen. Dessutom ges Arbetsförmedlingen i uppdrag att stärka kontrollarbetet när det gäller arbetslösas sökaktiviteter och rapportering till arbetslöshetskassorna.

Arbetslöshetsförsäkringen behöver bli bättre anpassad efter dagens arbetsmarknad. Fler bör kunna kvalificera sig till arbetslöshetsersättning och en tydligare avtrappning i takt med arbetslöshetens längd bör införas, i linje med en s.k. flexicuritymodell. Försäkringen bör grundas på inkomster för att öka förutsägbarheten i de enskildas försäkringsskydd och skapa förutsättningar för mer träffsäkra kvalifikationsvillkor. I juni 2020 lämnade Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring för fler, grundad på inkomster, sitt slutbetänkande (Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen, SOU 2020:37). Utredningens förslag har remitterats.

Regeringen avser att fr.om. 2021 upphöra med bidraget till mindre arbetslöshetskassor som sedan 2007 betalats för att kompensera höga administrativa kostnader per medlem. Bidraget motverkar en effektiv administration av försäkringen.

Ökade medel för att upprätthålla Samhalls verksamhet

Utvecklingen inom området för insatser till personer med funktionsnedsättning har inneburit vissa försämrade resultat den senaste tiden men också en ökning av sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Regeringen har fr.o.m. 2018 stegvis utökat Samhalls uppdrag som ett sätt att stärka arbetsmarknadssituationen för personer som har en funktionsnedsättning och som inte kan få annat arbete. Regeringen avser att utvärdera nya mål i ägaravisningen om engagerade medarbetare samt sysselsättningsgraden under 2020/21. Samtidigt förväntas bolagets merkostnader fortsätta öka som en följd av löneutvecklingen. För att underlätta för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att få jobb samt för att upprätthålla det arbetsmarknadspolitiska uppdraget och en sund kapitalstruktur i bolaget föreslår regeringen att medel tillförs Samhall kommande år.

Uppdraget för Delegationen för unga och nyanlända förlängs

En väl fungerande samverkan mellan staten och kommunerna är betydelsefull för att individer ska komma i arbete. Regeringen har därför förlängt uppdraget för Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) t.o.m. 31 december 2021. Regeringen föreslår att främjandemedel tillförs för att främja kommunernas samverkan med Arbetsförmedlingen för unga och nyanlända.

Samverkan kring den arbetslivsinriktade rehabiliteringen

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan behöver fortsatt stärka sitt samarbete för att möta individers behov av stöd för att kunna återgå i arbete eller ställa om till ett nytt arbete.

Europeiska socialfonden plus

Förberedelser pågår för programperioden 2021–2027 avseende bl.a. Europeiska socialfonden plus inom EU:s sammanhållningspolitik. EU:s förordningar förväntas beslutas under hösten 2020. Sverige beräknas tilldelas 707 miljoner euro från Socialfonden plus för perioden som helhet, varav regeringen anser att ca 11 miljoner euro ska beräknas för delfinansiering av ett program för Fonden för en rättvis omställning inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Svenska ESF-rådet har haft i uppdrag att lämna ett förslag till nationellt socialfondsprogram för 2021–2027 som redovisades den 1 april 2020 (A2020/00704/A). Förslaget utgör ett underlag för ett slutligt programförslag som regeringen kommer att lämna till Europeiska kommissionen. Regeringen anser att socialfondsprogrammet bör inriktas på kostnadseffektiva insatser där behoven är som störst. Insatserna bör bl.a. förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken, öka anställningsbarheten och främja livslångt lärande.

React-EU

EU:s initiativ React-EU innebär att ytterligare medel för Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden föreslås ställas till EU:s medlemsstaters förfogande för 2021–2023 inom ramen för innevarande programperiod. Medlen ska bl.a. syfta till att stärka sysselsättningen för att bidra till en återhämtning av ekonomin i samband med covid-19-utbrottet. Regeringen anser att socialfondsmedlen inom React-EU i Sverige ska användas för arbetsmarknadspolitiska insatser.

Intensifierat arbete mot felaktiga utbetalningar

För att värna legitimiteten i välfärdssystemen behöver förutsättningarna för att effektivt kunna motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott förstärkas. Arbetsförmedlingen, IAF och övriga berörda myndigheter föreslås därför tillföras resurser för att intensifiera arbetet inom detta område bl.a. mot bakgrund av betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59). Som anges ovan föreslår regeringen vidare att medel tillförs till Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna för att, tillsammans med IAF och den nyinrättade funktionen på Ekonomistyrningsverket (ESV), stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen. Dessutom ges Arbetsförmedlingen i uppdrag att stärka kontrollarbetet när det gäller arbetslösas sökaktiviteter och rapportering till arbetslöshetskassorna.

Tabell 4.14 Reformers inom området Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2021	2022	2023
Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag	990	550	300
Upphandlade matchningstjänster	1 000	1 500	2 500
Arbetsmarknadsutbildning m.m.	772	500	200
Intensivår för nyanlända	100	100	100
Extratjänster och introduktionsjobb	500	100	0
Fortsatt höjt tak a-kassa dag 1–100	2 346	1 856	0
Fortsatt höjt tak a-kassa dag 101–	2 441	2 057	0
Fortsatt höjt grundbelopp 510 kronor/dag	897	855	0
Fortsatt höjd lägstanivå a-kassa	4	3	0
Fortsatt höjd lägsta nivå för grundbelopp	11	9	0
Fortsatt lättnad i arbetsvillkoret a-kassa	96	170	99
Avskaffa bidraget till mindre a-kassor	-5	-5	-5
Ökad merkostnadsersättning till Samhall	400	400	400
Finansiering Samhall genom färre lönebidrag	-400	-400	-400
Främjandemedel Dua	25	0	0
Insatser mot fusk inom arbetslöshetsförsäkringen ¹	25	25	25
Ny programperiod ESF plus 2021–2027 (nytt anslag)	50	200	700
Omfördelning av medel mellan år och till ny programperiod ESF 2014–2020	58	-52	-805
React-EU ²	434	1 100	1 100
Dämpad ökning av medel till programanslaget ²	-434	-1 100	-1 100
Motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen ³	22	22	22
Insatser till personer med 3/4 sjukersättning ⁴	31	31	31
Pensionsgruppens överenskommelse om justerade åldersgränser ⁵			138
Webbplatsen informationsverige.se ⁶	-1	-1	-1
Generell besparing i staten för resekostnader ⁷	-18	-18	-18

Förvaltningsgemensam digital infrastruktur ⁸	-3	-4	-3
Utvecklingstid ⁹	-90	-150	-150
Effekt av tillskott till Migrationsdomstolarna ¹⁰	21	78	125
Summa området Arbetsmarknad	9 273	7 827	3 257

Anm: Därutöver minskar området med 151 mnkr per år genom att Lån till körkort flyttas till utg.omr. 22 fr.o.m. 2021 i enlighet med VÅP20. Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Se avsnitt 4.7.1 och 4.7.2.

² Medlen från React-EU innebär att en del av ambitionsökningarna inom arbetsmarknadspolitiska program och insatser finansieras från Europeiska socialfonden, vilket medför ett mindre behov av ökade medel på anslag 1:3 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser (se avsnitt 4.7.3).

³ Se avsnitt 4.7.1 och 4.7.9.

⁴ Samtidigt minskas anslag 1:2 Aktivitets och sjukersättningar m.m. inom utg.omr. 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning med motsvarande belopp (se avsnitt 3.9.2 utg.omr. 10).

⁵ Se avsnitt 4.7.2, 4.7.3, 4.7.13 och avsnitt 3.8.1 utg.omr. 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.

⁶ Samtidigt ökas anslag 5:1 Länsstyrelserna inom utg.omr. 1 Rikets styrelse för webbplatsen som ger samhällsinformation till nyanlända och asylsökande (se avsnitt 4.7.1).

⁷ Se avsnitt 4.7.1, 4.7.5, 4.7.8 och 4.7.9.

⁸ Samtidigt ökas anslag 2:7 Digital förvaltning inom utg.omr. 22 Kommunikationer (se avsnitt 4.7.1).

⁹ Kvarvarande beräknade medel för utvecklingstid förs bort (se avsnitt 4.7.1).

¹⁰ Förslaget om tillskott till Migrationsdomstolarna i denna proposition antas innebära snabbare handläggning av asylärenden som leder till fler deltagare i etableringsprogrammet (se avsnitt 4.7.3 och 4.7.14).

Tabell 4.15 Reformeffekter per anslag inom området Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2021	2022	2023
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	1 011	510	260
1:2 Bidrag arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	5 648	4 924	732
1:3 Kostnader arbetsmarknadspolitiska program och insatser	2 024	1 073	1 185
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	31	31	31
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	492	1 048	295
1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027	50	200	700
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	5	5	5
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar			4
1:14 Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare	12	36	46
Summa område Arbetsmarknad	9 273	7 827	3 257

Anm: Därutöver minskar området med 151 mnkr per år genom att Lån till körkort flyttas till utg.omr. 22 fr.o.m. 2021.

Förslag om ändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Ärendet och dess beredning

Utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har visat sig ha stora effekter på sysselsättningen. För att uppnå arbetslöshetsförsäkringens stabiliserande syfte och för att fler skulle få rätt till arbetslöshetsersättning gjordes i april 2020 vissa ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:212). Ändringarna innebar bl.a. att kravet på antalet arbetade timmar för att uppfylla ett arbetsvillkor tillfälligt sänktes. Det infördes också en upplysningsbestämmelse om att regeringen har möjlighet att meddela föreskrifter om lägsta belopp för dagpenning i form av grundbelopp. I enlighet med utskottets förslag (bet. 2019/20:FiU56) beslutades i anslutning till lättningen i arbetsvillkoret även en följdändring i 13 a § lagen om arbetslöshetsförsäkring. Den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret ska enligt en beslutad lagändring upphöra att gälla den 4 januari 2021. Utskottet anför i betänkandet att regeringen förutsätts återkomma med lagförslag för att anpassa 13 a § till den lydelse som arbetsvillkoret kommer att få från och med den 4 januari 2021. Även den tillfälliga upplysningsbestämmelsen ska enligt en beslutad lagändring upphöra att gälla den 4 januari 2021.

Mot bakgrund av spridningen av sjukdomen covid-19 och dess fortsatta påverkan på sysselsättningen lämnar regeringen här förslag till vissa ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Lagförslagen har beretts underhand med Arbetsförmedlingen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och Sveriges a-kassor.

Förlängning av vissa tillfälliga bestämmelser i arbetslöshetsförsäkringen

Den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret förlängs

Regeringens förslag: Den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret ska förlängas.

Skälen för regeringens förslag: Arbetslöshetsförsäkringen består av en grundförsäkring och en inkomstbortfallsförsäkring. Både ersättning enligt grundförsäkringen och inkomstbortfallsförsäkringen förutsätter bl.a. att sökanden uppfyller ett arbetsvillkor enligt 12 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. För att arbetsvillkoret ska vara uppfyllt krävs att den arbetssökande före arbetslösheten har utfört förvärvsarbete i viss omfattning.

Med anledning av att utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 förmodades få stora effekter på sysselsättningen infördes från och med den 13 april 2020 en tillfällig lättning i arbetsvillkoret för att fler skulle få rätt till arbetslöshetsersättning. Lättningen gäller till och med den 3 januari 2021.

Regeringen anser att det till följd av coronaviruset och den rådande situationen på arbetsmarknaden finns skäl att låta den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret gälla ännu en tid. Det är i nuvarande situation fortsatt viktigt att fler kan ges möjlighet att få arbetslöshetsersättning. Regeringen föreslår därför att den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret ska förlängas. Behovet av lättningen bedöms dock fortfarande vara tidsbegränsat. Den föreslagna förlängningen föreslås gälla till och med den 1 januari 2023 (se avsnitt Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser).

Enligt en redan beslutad lagändring ska den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret upphöra att gälla den 4 januari 2021. Den tidigare beslutade lydelsen bör därför utgå.

Fortsatt möjlighet att föreskriva om lägsta belopp

Regeringens förslag: Upplyningsbestämmelsen om att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om lägsta belopp för dagpenning i form av grundbelopp ska fortsätta att gälla.

Skälen för regeringens förslag: Arbetslöshetsersättning enligt grundförsäkringen lämnas med dagpenning i form av grundbelopp. Dagpenningen i grundförsäkringen bestäms utifrån sökandens normalarbetstid och ett belopp som framgår av förordning.

I samband med att den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret infördes konstaterade regeringen att en sådan lättning medförde att ersättningen från grundförsäkringen kunde komma att bli mycket låg för den som inte hade arbetat heltid under ramtiden. Det fanns därför ett behov av att tillfälligt även kunna meddela föreskrifter om en lägsta gräns för dagpenningen i form av grundbelopp.

Till följd av den rådande situationen på arbetsmarknaden anser regeringen att det fortsatt finns skäl för att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om en lägsta gräns för dagpenningen i form av grundbelopp. Upplyningsbestämmelsen om att regeringen kan föreskriva om en lägsta gräns för dagpenning för arbetssökande med ersättning från grundförsäkringen bör därför fortsätta att gälla och innebär att såväl en lägsta ersättning som en högsta ersättning kan föreskrivas av regeringen.

Upplysningsbestämmelsen ska enligt en redan beslutad lagändring upphöra att gälla den 4 januari 2021. Den tidigare beslutade lydelsen bör därför utgå.

Följdändring när den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret upphör

Regeringens förslag: När den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret tas bort ska en följdändring göras i bestämmelsen om rätt att i viss omfattning jämställa tjänstgöring enligt lagen om totalförsvarsplikt eller föräldrapenning enligt socialförsäkringsbalken med förvärvsarbete.

Skälen för regeringens förslag: I 13 a § lagen om arbetslöshetsförsäkring finns en bestämmelse om tid som jämställs med förvärvsarbete vid prövning av arbetsvillkoret. I den mån det behövs för att uppfylla arbetsvillkoret kan tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller föräldrapenningförmån enligt socialförsäkringsbalken tillsammans under högst två kalendermånader jämställas med förvärvsarbete. Bestämmelsen innehåller en hänvisning till arbetsvillkoret i 12 §. Till följd av att kravet på arbetade timmar för att uppfylla ett arbetsvillkor enligt 12 § tillfälligt ändrades gjordes även en följdändring i 13 a §.

Lättningen i arbetsvillkoret föreslås att gälla till och med den 1 januari 2023 (se avsnitt Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser). Därefter kommer det arbetsvillkor som gällde före den 13 april 2020 åter att gälla. Detta medför att en följdändring bör göras i bestämmelsen om rätt att i viss omfattning jämställa tid med totalförsvarsplikt eller föräldrapenning med förvärvsarbete.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringen om en återgång till det ordinarie arbetsvillkoret och följdändringen till denna ska träda i kraft den 2 januari 2023.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för den vars arbetslöshet har inträtt före ikraftträdandet om ansökan om arbetslöshetsersättning har kommit in till arbetslöshetskassan senast den 28 februari 2023.

Skälen för regeringens förslag: Behovet av en lättning i arbetsvillkoret bedöms fortfarande vara tidsbegränsat. Mot bakgrund av den rådande situationen på arbetsmarknaden och den påverkan som spridningen av sjukdomen covid-19 kan antas ha på sysselsättningen framöver bedömer regeringen att en återgång till det ordinarie arbetsvillkoret lämpligen bör träda i kraft den 2 januari 2023. Detsamma bör gälla för följdändringen i bestämmelsen om tid som ska jämföras med förvärvsarbete.

En återgång till det ordinarie arbetsvillkoret innebär att det tidigare kravet på ett större antal arbetade timmar för att uppfylla ett arbetsvillkor åter kommer att gälla. För att en arbetssökandes möjlighet att dra nytta av lättningen i arbetsvillkoret inte ska påverkas av faktorer som t.ex. arbetslöshetskassornas handläggningstider eller överklagandeprocesser bör övergångsbestämmelser införas. Lättningen i arbetsvillkoret är en tillfällig reglering som tillkommit på grund av mycket speciella omständigheter. Övergångsbestämmelserna bör därför inte medföra att lättningen ska tillämpas under lång tid efter upphörandet. Mot denna bakgrund anser regeringen att lättningen fortfarande bör gälla för den som har blivit arbetslös före ikraftträdandet den 2 januari 2023 och vars ansökan om arbetslöshetsersättning har kommit in till arbetslöshetskassan senast vid utgången av februari 2023.

Konsekvenser

Förslaget om förlängning av den tillfälliga lättningen i arbetsvillkoret bedöms göra det möjligt för fler personer som bl.a. varit timanställda eller arbetat deltid, och som inte skulle klara av att uppfylla ett arbetsvillkor enligt de ordinarie reglerna, att få arbetslöshetsersättning. Uppskattningsvis skulle det 2021 vara ca 1 000 personer fler i genomsnitt per månad som får arbetslöshetsersättning och ca 800 fler 2022. Beräkningarna är baserade på utfall från 2019 avseende dem som bedöms påverkas av denna reform. Utifrån ovan angivna beräkningar bedöms förslaget innebära att utgifterna på anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* inom utgiftsområdet ökar med 96 000 000 kronor 2021, 170 000 000 kronor 2022 och 99 000 000 kronor 2023 (se avsnitt 4.6). Förslaget innebär även att månader innehållande förvärvsarbete i mindre omfattning och som annars skulle ha hoppats över, ska tillgodoräknas vid prövning och beräkning av rätten till ersättning. Förslaget bedöms även innebära att kommunernas försörjningsstöd avlastas eftersom fler personer bedöms ha rätt till arbetslöshetsersättning. Det kan emellertid inte uteslutas att en del av dem som berörs av den tillfälliga lättningen av arbetsvillkoret även har behov av inkomstutbytesstöd i form av försörjningsstöd. Förslaget bedöms i övrigt inte ha några konsekvenser.

Förslaget om fortsatt giltighet av upplysningsbestämmelsen om att regeringen kan meddela föreskrifter om lägsta belopp för dagpenning i form av grundbelopp bedöms i sig inte medföra några konsekvenser för statens budget. Om regeringen föreskriver om lägsta belopp för dagpenning i form av grundbelopp kan det påverka statens utgifter för arbetslöshetsförsäkringen. Genom att föreskriva om en viss lägsta nivå för dagpenning i form av grundbelopp kan regeringen häva negativa konsekvenser vad gäller dagpenningens storlek, exempelvis att ersättningen kan bli allt för låg för den som arbetat deltid under den tid som ersättningen beräknas på. Om regeringen föreskriver om en förlängd lägsta nivå för grundbeloppet enligt nuvarande ordning (se avsnitt 4.6) beräknas utgifterna för anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* inom utgiftsområdet öka med 11 000 000 kronor 2021 och 9 000 000 kronor 2022. Beräkningarna är baserade på att dagpenningen blir 5 kronor högre, i genomsnitt, och bedöms i genomsnitt omfatta 8 000 personer 2021 och 6 000 personer 2022.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tabell 4.16 Anslagsutveckling 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

2019	Utfall	7 637 026	Anslagssparande	78 181
2020	Anslag	7 553 139 ¹	Utgiftsprognos	7 702 137
2021	Förslag	7 853 774		
2022	Beräknat	7 318 953 ²		
2023	Beräknat	6 997 228 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 260 650 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 862 524 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsförmedlingens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella socialfondsprogrammet för programperioden 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för medfinansiering av projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom regionalfondsprogram för programperioden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Regeringens överväganden

Tabell 4.17 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	7 272 139	7 272 139	7 272 139
Pris- och löneomräkning ²	122 872	182 254	268 028
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP21 ³	436 398	-157 985	-580 192
- Förvaltningsgemensam digital infrastruktur	-2 611	-3 658	-3 371
- Intensivår för nyanlända	100 000	100 000	100 000
- Motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen	17 000	17 000	17 000
- Webbplatsen informationsverige.se	-1 000	-1 000	-1 000
- Generell besparing i statsförvaltningen för resekostnader	-17 140	-17 140	-17 140
- Utvecklingstid	-90 000	-150 000	-150 000
- Ändamålsenlig lokal närvaro och likvärdig service i hela landet	250 000	250 000	250 000
- Ökat antal arbetslösa	740 000	300 000	50 000
- Insatspaket mot fusk inom arbetslöshetsförsäkringen	15 000	15 000	15 000
Överföring till/från andra anslag	22 365	22 545	37 252
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 853 774	7 318 953	6 997 228

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Utgifterna under 2019 uppgick till 7 637 miljoner kronor vilket var 554 miljoner kronor lägre än 2018. De lägre utgifterna 2019 förklaras främst av att myndigheten minskade antalet anställda under året till följd av lägre anslagsnivåer i den beslutade budgeten för 2019.

Anslaget för 2020 har minskats med 49 miljoner kronor sedan riksdagen beslutat att stoppa införandet av utvecklingstid (bet. 2019/20:FiU49, rskr. 2019/20:166). Därefter har anslaget i propositionen Vårändringsbudget för 2020 ökat med 330 miljoner kronor.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 7 702 miljoner kronor. Detta är 430 miljoner kronor högre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2020.

I tabell 4.17 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2020. I tabellen redovisar raden beslutade, föreslagna och aviserade reformer

beslutsumman av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt. Reformen som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 1 011 miljoner kronor 2021, 510 miljoner kronor 2022 och 260 miljoner kronor 2023. I dessa belopp ingår en minskning med 3 miljoner kronor 2021, 4 miljoner kronor 2022, 3 miljoner kronor 2023 och 2 miljoner kronor fr.o.m. 2024 för att finansiera förvaltningsgemensam digital infrastruktur (se utg.omr. 22 Kommunikationer, avsnitt 4.1.1). I beloppen ingår även att anslaget minskas med drygt 17 miljoner kronor 2021 till följd av en generell besparing för resekostnader och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4). I enlighet med vad som anförs i avsnitt 4.6 behöver förutsättningarna för att effektivt kunna motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott förstärkas. Anslaget bör därför ökas med 17 miljoner kronor fr.o.m. 2021 för att intensiviera arbete bl.a. mot bakgrund av betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdsystemen (SOU 2019:59).

Regeringen föreslår att 7 853 774 000 kronor anvisas under anslag 1:1

Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 7 318 953 000 kronor respektive 6 997 228 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.18 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2019	5 808	5 738	70	1 773
Prognos 2020	8 500	8 500	0	1 773
Budget 2021	7 600	7 500	100	1 873

Uppdragsverksamheten avser tjänsteexport som i huvudsak finansieras av Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) och EU. Verksamheten sker i enlighet med inriktningen för det svenska biståndet och EU:s prioriterade områden. Insatserna består i att utveckla styrning, organisation, tjänster och metoder på arbetsförmedlingar inklusive arbetslivsinriktad rehabilitering.

4.7.2 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 4.19 Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

2019	Utfall	27 066 500	Anslagssparande	-603 880
2020	Anslag	45 687 125 ¹	Utgiftsprognos	44 415 718
2021	Förslag	52 882 733		
2022	Beräknat	43 941 610		
2023	Beräknat	34 704 601		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, statliga ålderspensionsavgifter samt statsbidrag till arbetslöshetskassor enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Anslaget får användas för utgifter för vad avser aktivitetsstöd för en viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella socialfondsprogrammet för programperioden 2021–2027. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av sådana projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom regionalfondsprogram för programperioden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Av medlen under anslaget får högst 750 000 000 kronor användas för utgifter enligt ändamålet för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Regeringens överväganden

Tabell 4.20 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	28 067 425	28 067 425	28 067 425
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	6 303 000	4 901 000	523 000
varav BP21	5 648 000	4 924 000	732 000
- Avskaffa bidraget till mindre a-kassor	-5 000	-5 000	-5 000
- Pensionsgruppens överenskommelse: justerade åldersgränser			128 000
- Fortsatt höjt tak a-kassa dag 1–100	2 346 000	1 856 000	
- Fortsatt höjt tak a-kassa dag 101–	2 441 000	2 057 000	
- Fortsatt höjt grundbelopp	897 000	855 000	
- Fortsatt höjd lägsta nivå, inkomstrelaterad a-kassa	4 000	3 000	
- Fortsatt höjd lägsta nivå, grundersättning	11 000	9 000	
- Fortsatt lättnad i arbetsvillkoret	96 000	170 000	99 000
- Extratjänster och introduktionsjobb	-152 000	-31 000	
- Upphandlade matchningstjänster			500 000
- Insatspaket mot fusk inom arbetslöshetsförsäkringen	10 000	10 000	10 000
Makroekonomisk utveckling	18 512 308	10 973 185	6 114 176
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	52 882 733	43 941 610	34 704 601

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I tabell 4.19 framgår att under 2019 utnyttjades sammanlagt 604 miljoner kronor av anslagskrediten för anslaget. Utnyttjandet av anslagskrediten för arbetslöshetsersättning uppgick till 1 046 miljoner kronor. Anslagssparandet för aktivitetsstöd uppgick till 442 miljoner kronor vilket får disponeras under 2020.

I tabell 4.21 framgår utgifterna från 2018 t.o.m. 2023. Utgifterna under 2019 uppgick till 27 067 miljoner kronor vilket var 1 699 miljoner kronor högre än 2018. Detta förklaras främst av högre utgifter för arbetslöshetsersättningen. Utgifterna för arbetslöshetsersättningen uppgick under 2019 till 14 173 miljoner kronor, vilket var 1 420 miljoner kronor högre än 2018. De högre utgifterna förklaras av fler arbetslösa, att fler arbetslösa får ersättning och högre styckkostnader. Utgifterna för aktivitetsstödet uppgick till 10 555 miljoner kronor under 2019, vilket var 112 miljoner kronor lägre än 2018. De lägre utgifterna beror på färre deltagare i insatser utanför garantierna samt

att styckkostnaderna för deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar blev lägre än 2018.

Tabell 4.21 Utgifter arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och statlig ålderspensionsavgift (Ståp)

Tusental kronor

	Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd	Ståp	Totalt
2018	12 752 422	10 667 052	1 947 791	25 367 265
2019	14 172 693	10 555 287	2 338 520	27 066 500
2020	27 165 586	13 607 334	3 642 798	44 415 718
2021	29 638 804	18 542 079	4 701 850	52 882 733
2022	23 006 719	16 972 221	3 962 670	43 941 610
2023	17 010 884	14 201 244	3 492 473	34 704 601

Anm: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 44 416 miljoner kronor. Detta är 16 348 miljoner kronor högre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2020. Utgifterna för arbetslöshetsersättningen har blivit högre än ursprungligt beräknade medel i statens budget på grund av fler arbetslösa, att en större andel av de arbetslösa får ersättning samt höjda ersättningsnivåer. Utgifterna för arbetslöshetsersättning för 2020 beräknas uppgå till 27 166 miljoner kronor, vilket är 13 149 miljoner kronor mer än ursprungligt beräknade medel i statens budget. Även utgifterna för aktivitetsstöd har blivit högre. Under 2020 beräknas utgifterna för aktivitetsstödet uppgå till 13 607 miljoner kronor, vilket är 2 039 miljoner kronor högre än ursprungligt beräknade medel i statens budget. Det beror på fler deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar samt höjda ersättningsnivåer.

Anslaget minskades med drygt 167 miljoner kronor 2020 sedan riksdagens beslutat att stoppa införandet av utvecklingstid (bet. 2019/20:FiU49, rskr. 2019/20:166). Anslaget har vidare ökats med 5 231 miljoner kronor 2020 för att finansiera dels tillfälliga ändringar i arbetslöshetsförsäkringen, dels tillfälligt höjda tak för den inkomstrelaterade arbetslöshetsersättningen under de första 100 dagarna i ersättningsperioden och grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:212). Därefter ökades anslaget med 1 120 miljoner kronor för att tillfälligt höja taket i arbetslöshetsersättningen efter 100 ersättningsdagar (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:298). I propositionen Vårändringsbudget för 2020 ökades anslaget med ytterligare 7 542 miljoner kronor med anledning av den ökade arbetslösheten. I propositionen Höständringsbudget för 2020 föreslås ytterligare en ökning med 3 894 miljoner kronor.

I tabell 4.20 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för anslaget 2020. I tabellen redovisar raden beslutade, föreslagna och aviserade reformer vad som påverkar anslagsnivån för 2021 och framåt. Reformerna och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 5 648 miljoner kronor 2021, 4 924 miljoner kronor 2022 och 732 miljoner kronor 2023. Till följd av pensionsgruppens överenskommelse om justerade åldersgränser i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem ökas anslaget 2023 (se utg. omr. 11, avsnitt 3.8.1).

Övriga makroekonomiska förutsättningar är t.ex. effekten av ändrade antaganden om antalet arbetslösa samt antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 52 882 733 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* för 2021. Av detta belopp beräknas 29 638 804 000 kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 18 542 079 000 kronor för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning och 4 701 850 000 kronor för statliga ålderspensionsavgifter. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 43 941 610 000 kronor respektive 34 704 601 000 kronor.

4.7.3 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

2019	Utfall	9 907 196	Anslagssparande	732 519
2020	Anslag	10 046 007 ¹	Utgiftsprognos	7 908 984
2021	Förslag	11 738 323		
2022	Beräknat	10 010 533		
2023	Beräknat	9 643 049		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Av anslaget får högst 750 000 000 kronor användas för ändamål enligt anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*.

Anslaget får användas för utgifter för en viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella socialfondsprogrammet för programperioden 2021–2027. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av sådana projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom regionalfondsprogram för perioden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken. Anslaget får även användas för utgifter för program och insatser för kvinnor och män som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Regeringens överväganden

Tabell 4.23 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	8 882 007	8 882 007	8 882 007
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	1 453 081	524 760	-19 891
varav BP21	2 023 672	1 073 271	1 184 820
- Effekt av tillskott till Migrationsdomstolarna	8 672	42 271	78 820
- Främjandemedel Dua	25 000		
- Pensionsgruppens överenskommelse om justerade åldersgränser			6 000
- Extratjänster och introduktionsjobb	652 000	131 000	
- Arbetsmarknadsutbildning	772 000	500 000	200 000
- Dämpad ökning av medel till programanslaget ²	-434 000	-1 100 000	-1 100 000
- Upphandlade matchningstjänster	1 000 000	1 500 000	2 000 000
Makroekonomisk utveckling	1 426 884	627 433	804 600
Volymer			
Överföring till/från andra anslag	-433 620	-433 620	-433 620
Övrigt	409 971	409 953	409 953
Förslag/beräknat anslag	11 738 323	10 010 533	9 643 049

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Medlen från React-EU innebär att en del av ambitionsökningarna inom arbetsmarknadspolitiska program och insatser finansieras från Europeiska socialfonden, vilket medför ett mindre behov av ökade medel på anslag 1:3 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser.

Anslagssparandet för 2019 uppgick till 733 miljoner kronor och av detta får 695 miljoner kronor disponeras under 2020. Resterande del har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2019 uppgick till 9 907 miljoner kronor vilket var 3 136 miljoner kronor lägre än 2018. Minskningen beror på lägre programkostnader inom etableringsprogrammet på grund av färre deltagare, färre personer med programinsatser utanför garantierna, att färre hade anställningsstöd och lägre programkostnader per deltagare i garantierna.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 7 909 miljoner kronor. Det är 973 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2020.

I propositionen Vårändringsbudget för 2020 ökades anslaget med 1 164 miljoner kronor för att öka omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Av detta beräknades 180 miljoner kronor för att skapa sommarjobb för ungdomar.

I tabell 4.24 nedan redovisas volymer och utgifter för perioden 2019–2023. Beräknade belopp och volymer indikerar resursutrymmet för arbetsmarknadspolitiska insatser vid Arbetsförmedlingen.

Tabell 4.24 Beräknat antal personer i program och utgifter för arbetsmarknadspolitiska program

Volymen anges som genomsnittligt antal kvarstående per månad.

	Utfall 2019	Beräknat 2020	2021	2022	2023
Volymen (tusental)					
Jobb- och utvecklingsgaranti och jobbgaranti för unga	116	143	185	154	129
Etableringsprogrammet	39	24	17	17	18
Anställningsstöd	18	11	15	13	12
Övriga program med aktivitetsstöd	10	18	23	24	31
Program samverkan AF och FK	5	5	5	5	5
Summa	188	200	245	213	196
Utgifter (mnkr)					
Jobb- och utvecklingsgaranti och jobbgaranti för unga	1 873	2 345	4 931	4 926	4 484
Etableringsprogrammet	663	473	605	501	534
Anställningsstöd	6 219	3 119	4 019	3 499	3 369
Övriga program med aktivitetsstöd	871	1 262	2 332	1 940	2 007
Övriga utgifter	282	710	286	244	349
Summa	9 907	7 909	12 172	11 111	10 743

Anm: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan. För deltagare i etableringsprogrammet och samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kring arbetslivsriktad rehabilitering lämnas i stället för aktivitetsstöd ersättning under anslag 1:14 Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare respektive rehabiliteringsersättning under utg.omr. 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. I volymerna och utgifterna ingår även beräknade medel för arbetsmarknadspolitiska insatser inom React-EU som finansieras under anslag 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020. Beloppen beräknas till 434 mnkr 2021 och 1 100 mnkr 2022 respektive 2023.

I tabell 4.23 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2020. I tabellen redovisar raden beslut tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2021 och framåt. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 2 023 miljoner kronor 2021, 1 073 miljoner kronor 2022 och 1 185 miljoner kronor 2023. Till följd av pensionsgruppens överenskommelse om justerade åldersgränser i pensionssystemet och angränsande trygghetssystem ökas anslaget 2023 (se utg.omr. 11, avsnitt 3.8.1).

Övriga makroekonomiska förändringar beror på effekter av en uppräknings av anslaget utifrån antaganden om konsumentprisindex och regelstyrda volymförändringar.

Regeringen föreslår att 11 738 323 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* för 2021. Av detta belopp beräknas 605 000 000 kronor för etableringsprogrammet. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 10 010 533 000 kronor respektive 9 643 049 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 14 300 000 000 kronor 2022–2030.

Tabell 4.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024–2030
Ingående åtaganden	7 136 693	2 511 597	9 464 000			
Nya åtaganden	2 225 000	9 348 420	13 817 300			
Infriade åtaganden	-6 850 096	-2 396 017	-8 981 300	-13 585 000	-515 000	-200 000
Utestående åtaganden	2 511 597	9 464 000	14 300 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	10 000 000	9 464 000	14 300 000			

Skälen för regeringens förslag: Arbetsmarknadspolitiska program och insatser där det lämnas ersättning för kringkostnader pågår normalt ca 6 månader men kan pågå längre, vilket medför utgifter kommande budgetår. Vidare upphandlas i ökad omfattning matchningstjänster och en stor andel av de ekonomiska åtagandena utgörs av ersättning för avtal om sådana tjänster. Tjänsterna är resultatbaserade och resultat-ersättning utbetalas i efterhand. För många av dessa bedöms det inte komma att utgå någon resultatersättning även om de initialt utgör ett ekonomiskt åtagande. Detta är bakgrunden till att de utestående åtagandena är större än den beräknade anslagsnivån för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 14 300 000 000 kronor 2022–2030.

4.7.4 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tabell 4.26 Anslagsutveckling 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

2019	Utfall	19 743 280	Anslagssparande	-210 916
2020	Anslag	20 470 545 ¹	Utgiftsprognos	19 527 659
2021	Förslag	20 481 668		
2022	Beräknat	20 889 636		
2023	Beräknat	20 858 158		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och statsbidrag till Samhall AB. Anslaget får även användas för särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade, särskilt stöd till start av näringsverksamhet samt för att utveckla ny arbetsförmåga.

Anslaget får även användas för utgifter för en viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av det nationella socialfondsprogrammet för programperioden 2021–2027. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av sådana projekt inom regionalfondsprogram för investering för

tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020 och av projekt inom regionalfondsprogram för programperioden 2021–2027, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Regeringens överväganden

Tabell 4.27 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	20 470 545	20 470 545	20 470 545
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	218 000	218 000	218 000
varav BP21	31 000	31 000	31 000
- Individer med 3/4-dels sjukersättning	31 000	31 000	31 000
Makroekonomisk utveckling	-206 956	201 012	169 534
Volymer			
Överföring till/från andra anslag	159	159	159
Övrigt	-80	-80	-80
Förslag/beräknat anslag	20 481 668	20 889 636	20 858 158

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Under 2019 utnyttjades 211 miljoner kronor av anslagskrediten. Utnyttjandet av anslagskrediten för lönebidrag uppgick till 344 miljoner kronor samtidigt som anslags-sparandet för bidraget till Samhall Aktiebolag uppgick till 133 miljoner kronor. Beloppet på 133 miljoner kronor har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Anledningen är att utgifterna för lönebidrag för utveckling i anställning hos bolaget inte uppgått till den omfattning som tidigare beräknats.

Utgifterna 2019 uppgick till 19 743 miljoner kronor vilket var 1 516 miljoner kronor högre än 2018. Ökningen förklaras främst av satsningar i budgetpropositionen för 2018, då bl.a. medel till Samhall Aktiebolag tillfördes. Dessutom höjdes taket för den bidragsgrundande bruttolönen i lönebidrag och offentligt skyddat arbete (OSA) från 18 300 till 19 100 kronor per månad 2019.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 19 528 miljoner kronor. Det är 943 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2020. De lägre utgifterna förklaras främst av att antalet personer i lönebidrag och OSA i genomsnitt per månad nu bedöms bli drygt 6 000 färre. Den pågående pandemin påverkar arbets-givares villighet och förmåga att nyanställa samt handleda personer med lönebidrag.

I tabell 4.28 redovisas volymer och utgifter avseende särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för åren 2019–2023. Inom ramen för resurserna finns en flexibilitet för Arbetsförmedlingen att utifrån enskilda arbetssökandes behov välja olika typer av insatser. Tabellen ska tolkas som en beräkning av de resurser som regeringen föreslår.

Tabell 4.28 Beräknad omfattning av särskilda insatser för personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

	2019 Utfall	2020	2021	2022	2023
Volym (tusental)	93 600	89 900	92 700	92 800	93 700
varav Samhall Aktiebolag	22 700	23 100	22 600	22 600	22 600
Utgifter (mnkr)	19 743	19 528	20 482	20 890	20 858
varav Samhall Aktiebolag	6 078	6 316	6 615	6 626	6 626

Anm: Antal i skyddat arbete hos Samhall Aktiebolag avser genomsnittligt antal anställda per år, vilket skiljer sig från motsvarande redovisning i tidigare budgetpropositioner där medeltalet årsanställda redovisades. Anledningen är att måttet ska vara mer jämförbart med redovisningen av övriga volymer avseende anställningar med lönebidrag eller skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA).

I tabell 4.27 framgår förändringen av anslaget jämfört med beslutad nivå för 2020. På första raden redovisas summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2021 och framåt. Reformerna och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 31 miljoner kronor 2021 och beräknas öka med samma belopp fr.o.m. 2022. En omfördelning av medel inom anslaget från lönebidrag till Samhall Aktiebolag sker inom anslaget. Från 2021 och framåt ökar därmed medlen till Samhall Aktiebolag med 400 miljoner kronor samtidigt som medlen för lönebidrag minskar med samma belopp.

Jämfört med budgeterade medel för 2020 beräknas lägre utgifter 2021–2023 till följd av att det lägre volymutfallet innevarande år påverkar utvecklingen av volymerna framåt samtidigt som utgifterna blir högre eftersom genomsnittskostnaden per person och månad i lönebidragen beräknas bli högre.

Övriga förändringar förklaras bl. a. av en uppräknings av anslaget utifrån antaganden om konsumentprisindex och timlöneutveckling.

Regeringen föreslår att 20 481 668 000 kronor anvisas under anslag 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* för 2021. Av dessa medel beräknas 6 615 206 000 kronor användas för att sysselsätta personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inom ramen för Samhall Aktiebolags verksamhet. I detta ingår både personer med skyddat arbete och personer med lönebidrag för utveckling i anställning. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 20 889 636 000 kronor respektive 20 858 158 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 000 kronor 2022–2025.

Tabell 4.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024–2025
Ingående åtaganden	13 156 642	13 361 916	13 567 916			
Nya åtaganden	10 098 000	10 253 000	11 634 084			
Infriade åtaganden	-9 892 726	-10 047 000	-10 202 000	-12 110 000	-2 690 000	-200 000
Utestående åtaganden	13 361 916	13 567 916	15 000 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	15 000 000	16 000 000	15 000 000			

Skälen för regeringens förslag: Beslut om insatser under anslaget omfattar normalt mer än ett år vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 000 kronor 2022–2025.

4.7.5 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 4.30 Anslagsutveckling 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

2019	Utfall	120 027	Anslagssparande	3 172
2020	Anslag	120 034 ¹	Utgiftsprognos	118 686
2021	Förslag	122 394		
2022	Beräknat	121 617 ²		
2023	Beräknat	122 971 ²		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 120 763 tkr i 2021 års prishäns.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). Anslaget får även användas för utgifter för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom Europeiska socialfonden och inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Regeringens överväganden

Tabell 4.31 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	120 034	120 034	120 034
Pris- och löneomräkning ²	2 842	3 711	5 089
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-482	-2 128	-2 152
varav BP21 ³	-440	-440	-440
- Generell besparing i statsförvaltningen för resekostnader	-440	-440	-440
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	122 394	121 617	122 971

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Svenska ESF-rådet är förvaltande myndighet för det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020. Myndigheten är även förvaltande myndighet för programmet inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt 2014–2020 (se utg.omr. 9).

Förberedelser för ett nationellt socialfondsprogram för 2021–2027 pågår. Avsikten är att Svenska ESF-rådet ska vara förvaltande myndighet och s.k. redovisningstjänst för detta program.

I tabell 4.31 framgår förändringen av anslaget jämfört med beslutad nivå för 2020. I tabellen redovisar raden beslut tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2021 och framåt. Anslaget minskas med 440 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp.

I beräkningarna av anslaget har hänsyn tagits till tekniskt stöd inom de berörda programmen, vilket får användas för vissa administrativa kostnader.

Regeringen föreslår att 122 394 000 kronor anvisas under anslag 1:5 *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 121 617 000 kronor respektive 122 971 000 kronor.

4.7.6 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tabell 4.32 Anslagsutveckling 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tusental kronor

2019	Utfall	1 082 272	Anslagssparande	409 228
2020	Anslag	1 451 500 ¹	Utgiftsprognos	1 272 221
2021	Förslag	1 995 600		
2022	Beräknat	2 617 600		
2023	Beräknat	1 701 000		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2014–2020. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning. Anslaget omfattar även särskilda EU-medel, utöver socialfondsmedel, för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga.

Anslaget får även användas för viss statlig medfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.33 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	1 451 500	1 451 500	1 451 500
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	545 100	1 165 800	212 800
varav BP21	492 000	1 048 000	295 000
- Omfördelning inom anslaget över tid	108 000	148 000	-105 000
- Flytt av medel tillhörande ny programperiod för Europeiska socialfonden	-50 000	-200 000	-700 000
- Medel från React-EU till Europeiska socialfonden	434 000	1 100 000	1 100 000
Överföring till/från andra anslag	-1 000	300	1 780
Övrigt			34 920
Förslag/beräknat anslag	1 995 600	2 617 600	1 701 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2019 uppgick till 409 miljoner kronor. Sparandet har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2019 uppgick till 1 082 miljoner kronor vilket var 212 miljoner kronor lägre än 2018.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 1 272 miljoner kronor. Detta är 179 miljoner kronor mindre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2020, vilket främst förklaras av en lägre takt i utbetalningarna inom socialfundsprogrammet än förväntat.

Medlen från Europeiska socialfonden för det nationella socialfundsprogrammet uppgår till ca 756 miljoner euro för programperioden som helhet, varav ca 44 miljoner euro för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga. Ytterligare EU-medel om ca 44 miljoner euro tillkommer för sysselsättningsinitiativet för unga. Europeiska kommissionen presenterade i maj 2020 förslag till ändringar av den innevarande fleråriga budgetramen, bl.a. initiativet React-EU. React-EU syftar till att stärka bl.a. sysselsättningen för att bidra till en återhämtning av ekonomin i samband med covid-19-utbrottet. Genom React-EU föreslås Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden tillföras ytterligare medel, vilka kan användas under 2021–2023. Regeringen beräknar att totalt ca 283 miljoner euro kan tillföras socialfundsprogrammet för de berörda insatserna. Hänsyn har tagits till detta belopp vid beräkningen av anslaget.

Medel bör liksom tidigare anvisas under anslaget för statlig medfinansiering av vissa insatser inom socialfundsprogrammet. Detta belopp beräknas uppgå till 1 500 miljoner kronor för programperioden som helhet. Beloppet omfattar främst viss statlig medfinansiering av kompetensutveckling för sysselsatta, insatser för att förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv samt insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Övrig statlig medfinansiering kan därutöver ske under bl.a. ett antal andra anslag inom utgiftsområdet i enlighet med ändamålen för dessa anslag.

I tabell 4.33 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2020. I tabellen redovisar raden beslut tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2021 och framåt. Reformerna och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 492 miljoner kronor 2021, 1 048 miljoner kronor 2022 och 295 miljoner kronor 2023.

Regeringen föreslår att 1 995 600 000 kronor anvisas under anslag 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 2 617 600 000 kronor respektive 1 701 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 618 000 000 kronor 2022–2023.

Tabell 4.34 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tusental kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden	3 219 456	3 048 957	3 672 384		
Nya åtaganden	1 164 663	1 974 024	1 511 654		
Infriade åtaganden	-1 335 162	-1 350 597	-1 566 038	-2 266 900	-1 351 100
Utestående åtaganden	3 048 957	3 672 384	3 618 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 850 000	3 700 000	3 618 000		

Skälen för regeringens förslag: Verksamheten inom det nationella socialfondsprogrammet omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 618 000 000 kronor 2022–2023.

4.7.7 1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027

Tabell 4.35 Anslagsutveckling 1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

2019	Utfall	Anslagssparande
2020	Anslag	Utgiftsprognos
2021	Förslag	50 000¹
2022	Beräknat	200 000
2023	Beräknat	700 000

¹ Nytt anslag

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden plus för programperioden 2021–2027. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet 2021–2027. Anslaget får även användas för viss statlig medfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.36 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020	0	0	0
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	50 000	200 000	700 000
varav BP21	50 000	200 000	700 000
- Flytt av medel tillhörande ny programperiod för Europeiska socialfonden	50 000	200 000	700 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	50 000	200 000	700 000

Europaparlamentet och rådet förväntas under hösten 2020 anta berörda förordningar för programperioden 2021–2027 för Europeiska socialfonden plus. Regeringen avser att lämna ett förslag till nationellt socialfondsprogram 2021–2027 till Europeiska kommissionen vid årsskiftet. Medlen från Europeiska socialfonden plus för detta program beräknas uppgå till 696 miljoner euro.

Liksom under programperioden 2014–2020 bör medel anvisas för statlig medfinansiering av vissa insatser inom programmet. Detta belopp bör liksom för programperioden 2014–2020 uppgå till 1 500 miljoner kronor för perioden som helhet. Övrig medfinansiering bör därutöver bl.a. ske under ett antal andra anslag inom utgiftsområdet, i enlighet med ändamålen för dessa anslag.

Regeringen föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslag 1:7 *Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 200 000 000 kronor respektive 700 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kronor 2022–2030.

Tabell 4.37 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027

Tusental kronor

	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024–2030
Ingående åtaganden				
Nya åtaganden	1 000 000			
Infriade åtaganden		-200 000	-500 000	-300 000
Utestående åtaganden	1 000 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 000 000			

Skälen för regeringens förslag: Verksamheten inom det nationella socialfondsprogrammet avses omfatta bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:7 *Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kronor 2022–2030.

4.7.8 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tabell 4.38 Anslagsutveckling 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

2019	Utfall	41 224	Anslagssparande	1 241
2020	Anslag	42 292 ¹	Utgiftsprognos	42 921
2021	Förslag	42 727		
2022	Beräknat	43 115 ²		
2023	Beräknat	43 619 ²		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 42 727 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärderings (IFAU) förvaltningsutgifter och forskningsbidrag.

Regeringens överväganden

Tabell 4.39 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	42 292	42 292	42 292
Pris- och löneomräkning ²	465	853	1 358
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP21 ³	-30	-30	-31
- Generell besparing i statsförvaltningen för resekostnader	-30	-30	-30
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	42 727	43 115	43 619

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Arbetsmarknads- och utbildningspolitiken utgör tillsammans med socialförsäkringen stora offentliga utgifter. Det är därför viktigt att följa upp och utvärdera insatser och reformer. IFAU är en viktig resurs i detta arbete.

Anslaget minskar med 30 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp.

Regeringen föreslår att 42 727 000 kronor för 2021 anvisas under anslag 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 43 115 000 kronor respektive 43 619 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2022–2023.

Tabell 4.40 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden	6 095	6 530	6 530		
Nya åtaganden	6 113	5 600	8 070		
Infriade åtaganden	-5 678	-5 600	-5 600	-6 000	-3 000
Utestående åtaganden	6 530	6 530	9 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	9 000	9 000	9 000		

Skälen för regeringens förslag: IFAU beviljar bidrag för externa projekt som kan pågå längre än ett år, vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:8 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2022–2023.

4.7.9 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 4.41 Anslagsutveckling 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

2019	Utfall	72 898	Anslagssparande	1 573
2020	Anslag	73 616 ¹	Utgiftsprognos	74 424
2021	Förslag	79 498		
2022	Beräknat	80 146 ²		
2023	Beräknat	81 067 ²		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 79 498 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.42 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	73 616	73 616	73 616
Pris- och löneomräkning ²	962	1 570	2 434
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	4 920	4 960	5 017
varav BP21 ³	4 920	4 920	4 920
- Motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen	5 000	5 000	5 000
- Generell besparing i statsförvaltningen för resekostnader	-80	-80	-80
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	79 498	80 146	81 067

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

I enlighet med vad som anförs i avsnitt 4.6 behöver förutsättningarna för att effektivt kunna motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott förstärkas. Anslaget bör därför ökas med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2021 för att intensifiera arbete, bl.a. mot bakgrund av betänkandet Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59). Anslaget minskas med 80 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp.

Regeringen föreslår att 79 498 000 kronor anvisas under anslag 1:9 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 80 146 000 kronor respektive 81 067 000 kronor.

4.7.10 1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tabell 4.43 Anslagsutveckling 1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tusental kronor

2019	Utfall	57 022	Anslagssparande	0
2020	Anslag	57 916 ¹	Utgiftsprognos	57 916
2021	Förslag	58 714		
2022	Beräknat	58 726 ²		
2023	Beräknat	59 237 ²		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 58 714 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till administration av grundbeloppet enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor för dem som inte är anslutna till någon arbetslöshetskassa.

Regeringens överväganden

Tabell 4.44 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	57 916	57 916	57 916
Pris- och löneomräkning ²	798	810	1 321
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	58 714	58 726	59 237

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

Regeringen föreslår att 58 714 000 kronor anvisas under anslag 1:10 *Bidrag till administration av grundbeloppet* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 58 726 000 kronor respektive 59 237 000 kronor.

4.7.11 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 4.45 Anslagsutveckling 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

2019	Utfall	8 303	Anslagssparande	0
2020	Anslag	8 303 ¹	Utgiftsprognos	8 303
2021	Förslag	8 303		
2022	Beräknat	8 303		
2023	Beräknat	8 303		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för verksamheten enligt den överenskommelse svenska staten har med Finland och Norge om anordnande av utbildningar samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för dessa länder till följd av att utbildningstjänsterna är mer-värdesskattepliktiga i Sverige.

Regeringens överväganden

Tabell 4.46 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	8 303	8 303	8 303
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 303	8 303	8 303

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Syftet med verksamheten är att främja åtgärder som bidrar till att utveckla arbetsmarknaden och att stärka det regionala samarbetet för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Utöver stiftelsens stadgar regleras verksamheten av en överenskommelse mellan länderna som omförhandlas vart fjärde år.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2019 träffa en ny överenskommelse i enlighet med vad som anges ovan (prop. 2018:/19:1, bet. 2018/19:AU2, rskr. 2018/19:112). Den 25 november 2019 tecknades en ny överenskommelse som gäller 2020–2022 (A2019/01988/A).

Regeringen föreslår att 8 303 000 kronor anvisas under anslag 1:11 *Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 8 303 000 kronor respektive år.

4.7.12 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 4.47 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

2019	Utfall	2 063 260	Anslagssparande	-153 260
2020	Anslag	4 354 000 ¹	Utgiftsprognos	4 200 000
2021	Förslag	2 900 000		
2022	Beräknat	2 050 000		
2023	Beräknat	2 150 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till lönegarantiersättning enligt lönegarantilagen (1992:497) och de socialavgifter som ska betalas i samband med lönegarantiutbetalningen enligt socialavgiftslagen (2000:980). Anslaget får användas för utgifter för arbetet med handläggning av lönegarantiärenden.

Regeringens överväganden

Tabell 4.48 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:12 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	1 875 000	1 875 000	1 875 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Makroekonomisk utveckling	1 025 000	175 000	275 000
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 900 000	2 050 000	2 150 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Under 2019 utnyttjades anslagskrediten med 153 miljoner kronor. Utgifterna 2019 uppgick till 2 063 miljoner kronor vilket var 583 miljoner kronor högre än 2018. Detta förklaras främst av att antalet personer som berörts av konkurs, enligt Statistiska centralbyrån, ökade 2019 till 22 700 personer från 19 500 personer 2018, motsvarande en ökning med 17 procent. Antalet företagskonkurser ökade till 7 800 under 2019 från 7 600 under 2018. Detta motsvarar en ökning med 2 procent.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 4 200 miljoner kronor. Detta är 2 325 miljoner kronor högre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2020. Skillnaden förklaras främst av ökade utbetalningar av lönegarantiersättning till följd av att antalet konkurser och rekonstruktioner ökat kraftigt under covid-19-utbrottet.

I propositionen Vårändringsbudget för 2020 ökades anslaget med 1 629 miljoner kronor med anledning av att antalet konkurser och rekonstruktioner ökat. I propositionen Höständringsbudget för 2020 föreslår regeringen att anslaget ökas med ytterligare 850 miljoner kronor.

I tabell 4.48 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2020. Övriga makroekonomiska förutsättningar är t.ex. effekten av BNP-gap, investeringsandelen och driftöverskottsandelen.

Regeringen föreslår att 2 900 000 000 kronor anvisas under anslag 1:12 *Bidrag till lönegarantiersättning* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 2 050 000 000 kronor respektive 2 150 000 000 kronor.

4.7.13 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tabell 4.49 Anslagsutveckling 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tusental kronor

2019	Utfall	4 661 895	Anslagssparande	332 318
2020	Anslag	5 312 634 ¹	Utgiftsprognos	3 949 632
2021	Förslag	4 843 289		
2022	Beräknat	5 744 440		
2023	Beräknat	6 665 499		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till arbetsgivare för nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar. Anslaget får även användas för utgifter för etableringsjobb.

Regeringens överväganden

Tabell 4.50 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	5 262 634	5 262 634	5 262 634
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	681 000	826 000	918 000
varav BP21			4 000
- Pensionsgruppens överenskommelse om justerade åldersgränser			4 000
Makroekonomisk utveckling	-1 100 345	-344 194	484 865
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 843 289	5 744 440	6 665 499

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2019 uppgick till drygt 332 miljoner kronor. Sparandet har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2019 uppgick till 4 662 miljoner kronor vilket var 370 miljoner kronor lägre än 2018. Detta förklaras främst av att färre personer hade anställningar med nystartsjobb.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 3 950 miljoner kronor. Detta är 1 313 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2020. Detta förklaras främst av att omfattningen av nystartsjobb blivit lägre än tidigare bedömningar.

I propositionen Vårändringsbudget för 2020 ökades anslaget med 50 miljoner kronor för att tillfälligt förlänga den maximala tiden med rätt till stöd för nystartsjobb med 12 månader för de som redan har nystartsjobb. För 2021 beräknades utgifterna öka med 250 miljoner kronor.

I tabell 4.50 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2020. I tabellen redovisar raden beslut tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2021 och framåt. Till följd av pensionsgruppens överenskommelse om justerade åldersgränser i pensions-systemet och angränsande trygghetssystem beräknas anslaget ökas 2023 (se utg.omr. 11, avsnitt 3.8.1). Reformen som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget beräknas ökas med 4 miljoner kronor 2023.

Övriga makroekonomiska förändringar förklaras även av en revidering av beräknade volymer samt genomsnittlig kostnad per deltagare.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 4 843 289 000 kronor anvisas under anslag 1:13 *Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 5 744 440 000 kronor respektive 6 665 499 000 kronor.

4.7.14 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tabell 4.51 Anslagsutveckling 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

2019	Utfall	3 562 587	Anslagssparande	140 943
2020	Anslag	2 483 622 ¹	Utgiftsprognos	2 334 000
2021	Förslag	1 696 242		
2022	Beräknat	1 621 211		
2023	Beräknat	1 735 531		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för etableringsersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Regeringens överväganden

Tabell 4.52 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	2 483 622	2 483 622	2 483 622
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-84 758	-286 789	-297 469
varav BP21	12 242	36 211	45 531
- Effekt av tillskott till Migrationsdomstolarna	12 242	36 211	45 531
Makroekonomisk utveckling			
Volym	-702 622	-575 622	-450 622
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 696 242	1 621 211	1 735 531

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslagssparandet för 2019 uppgick till 141 miljoner kronor. Sparandet har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2019 uppgick till 3 563 miljoner kronor vilket var 1 362 miljoner kronor lägre än 2018. Detta förklaras främst av färre antal deltagare i etableringsuppdraget.

Utfallet under 2020 beräknas bli 150 miljoner kronor lägre än vad som antogs i den ursprungligt beslutade budgeten för 2020. Det beror på att antalet deltagare i etableringsuppdraget har blivit färre än beräknat. Utgifterna och antalet deltagare beräknas också fortsatt minska kraftigt. Antalet deltagare beräknas successivt minska från 23 500 personer 2020 till 18 100 personer 2023.

I tabell 4.52 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2020. I tabellen redovisar raden beslut tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2021 och framåt. Reformen som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 12 miljoner kronor 2021, 36 miljoner kronor 2022 och 46 miljoner kronor 2023.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 1 696 242 000 kronor anvisas under anslag 1:14 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 1 621 211 000 kronor respektive 1 735 531 000 kronor.

5 Arbetsliv

5.1 Mål för området

Målet för arbetslivspolitikerna är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

Regeringens mål för arbetslivspolitikens tre delområden är följande:

- Arbetsmiljö: En arbetsmiljö som förebygger ohälsa, olycksfall och motverkar att människor utestängs från arbetet och tar hänsyn till människors olika förutsättningar och bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet
- Arbetsrätt: En arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande
- Lönebildning: En lönebildning i samhällsekonomisk balans och arbetsfred.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande huvudsakliga indikatorer redovisas inom området:

- Dödsolyckor och anmälda arbetsolyckor i arbetslivet
- Anmälda arbetssjukdomar
- Antal förrättningar och inspektioner
- Anställningsförhållanden enligt den officiella arbetsmarknadsstatistiken
- Kollektivavtalsäckning och organisationsgrad
- Antal medlingsärenden och antal förlorade arbetsdagar
- Löneutvecklingen på arbetsmarknaden.

I bedömningen vägs det även in resultat från rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsmiljöverket och Medlingsinstitutet.

Antalet resultatindikatorer och bedömningsgrunder har minskats för att det ska bli tydligare vilka som är centrala för resultatbedömningen. I resultatredovisningen används dock vissa av de tidigare angivna resultatindikatorerna och bedömningsgrunderna som komplement. Tidigare redovisade indikatorer för arbetsorsakade besvär, andel sysselsatta som har möjlighet att varje vecka lära nytt och utvecklas i yrket samt anser att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen bedöms vara relevanta för avsnittet men kan inte redovisas i denna proposition då uppdaterad statistik för dessa inte finns tillgänglig.

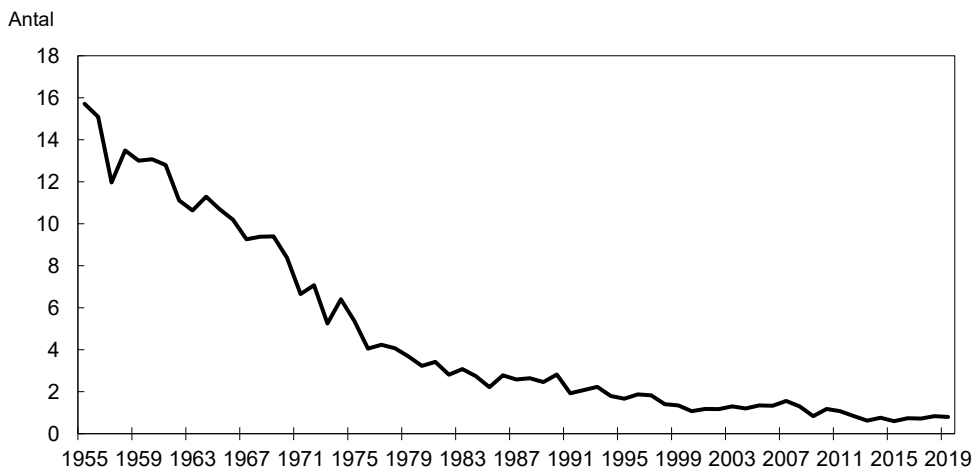
5.3 Resultatredovisning

5.3.1 Arbetsmiljö

Antal dödsolyckor i arbetet minskade under 2019

I ett längre perspektiv har antalet dödsolyckor i arbetet en starkt nedåtgående trend (se diagram 5.1). Fram till slutet av 1970-talet minskade antalet dödsfall kraftigt och därefter har det varit en svagare nedgång fram till 2000. Sedan 2000 har antalet dödsolyckor bland arbetstagare varit på en jämn nivå.

Diagram 5.1 Antal dödsolyckor i arbete per 100 000 arbetstagare

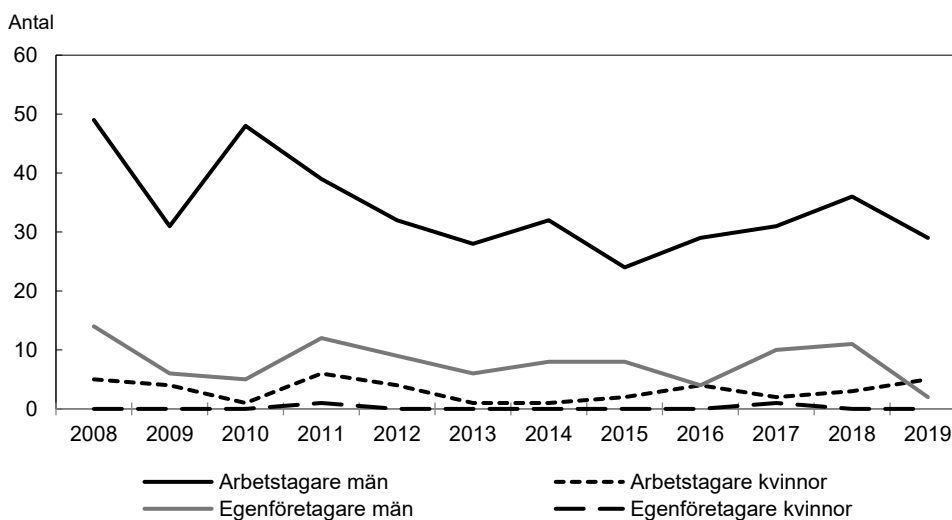

Anm.: Statistiken innehåller inte de 205 omkomna i Estonia 1994.

Källa: Arbetsmiljöverket.

Under 2019 inträffade 36 dödsolyckor i arbetet, jämfört med 50 under 2018 (se diagram 5.2). Dödsolyckor i arbetet är betydligt vanligare bland män än bland kvinnor. Av dem som omkom 2019 var 31 män och 5 kvinnor. Bland män är antalet dödsolyckor det lägsta under 2000-talet.

Diagram 5.2 Antal dödsolyckor i arbete efter kön

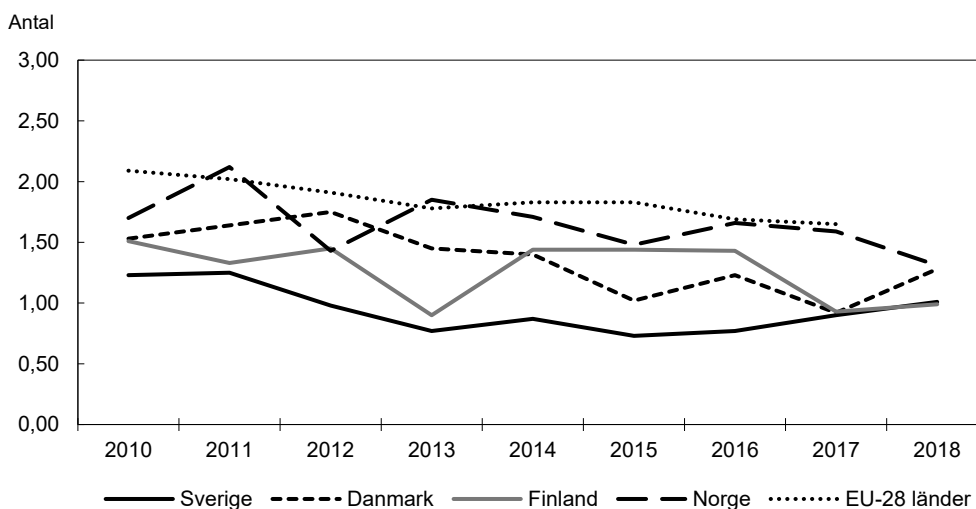
Källa: Arbetsmiljöverket.

Av samtliga dödsolyckor i arbetet inträffade 34 dödsolyckor bland arbetstagare och 2 bland egenföretagare. Jämfört med 2018 har dödsolyckorna minskat med 5 stycken bland arbetstagare och med 9 stycken bland egenföretagare (se diagram 5.2).

Dödsolyckorna i arbetet var 2019 vanligast inom byggverksamhet. De branscher som har haft flest dödsolyckor i arbete 2010–2019 är byggverksamhet, tillverkning, transport och magasinering samt jordbruk, skogsbruk och fiske.

Antalet dödsolyckor i Sverige kan jämföras med de andra nordiska länderna och genomsnittet inom Europeiska unionen (EU). En sådan jämförelse visar att Sverige har haft lägst antal dödsolyckor per 100 000 förvärvsarbetande sedan 2010 (se diagram 5.3).

Diagram 5.3 Antal dödsolyckor per 100 000 förvärvsarbetande

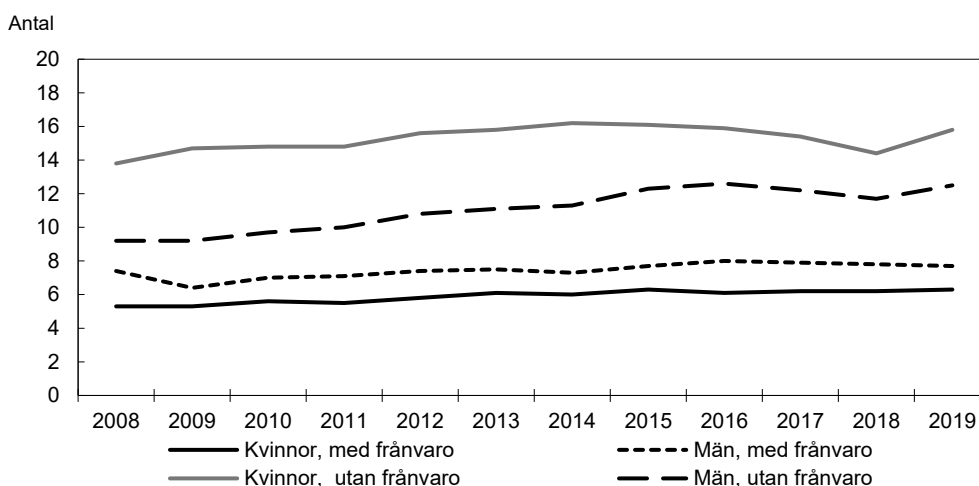

Källa: Eurostat.

Anmälda arbetsolyckor utan frånvaro ökar

År 2019 var antalet arbetsolyckor som inte lett till frånvaro ca 15,8 per 1 000 förvärvsarbetande kvinnor och ca 12,5 per 1 000 förvärvsarbetande män. Detta är en ökning jämfört med 2018. Det är fortsatt vanligare med anmälda arbetsolyckor utan frånvaro bland kvinnor än bland män.

Antalet anmälda arbetsolyckor som har resulterat i frånvaro från arbetet är i stort sett oförändrat 2019 jämfört med 2018 (se diagram 5.4). Anmälda arbetsolyckor som leder till frånvaro är vanligare bland män än bland kvinnor. Under 2019 anmäldes ca 7,7 arbetsolyckor med frånvaro per 1 000 förvärvsarbetande män. Motsvarande antal för kvinnor var ca 6,3 anmälda fall per 1 000 förvärvsarbetande.

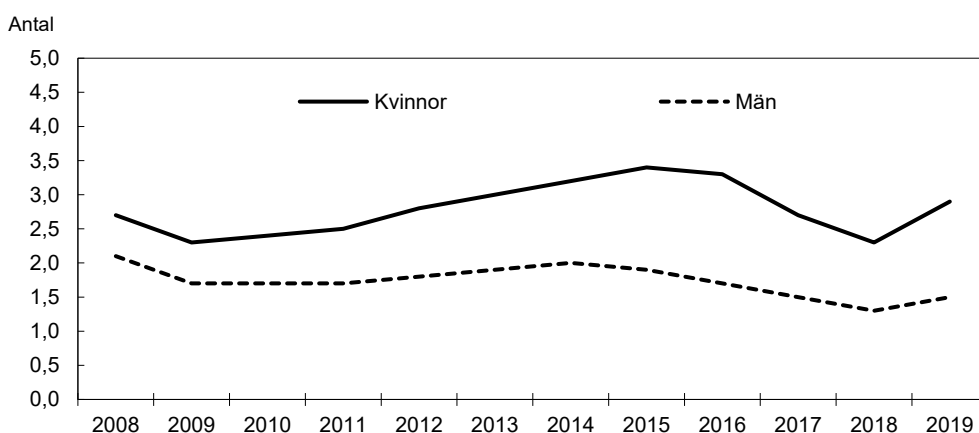
Diagram 5.4 Antal anmälda arbetsolyckor med och utan frånvaro per 1 000 förvärvsarbetande efter kön

Källa: Arbetsmiljöverket.

Den vanligaste orsaken till arbetsolyckor med frånvaro för män var olyckor orsakade av förlorad kontroll över stationära maskiner, handverktyg och fordon. Bland kvinnor var fallolyckor den vanligaste orsaken till frånvaro. År 2019 hade unga män i åldern 16–24 år den högsta olycksfallsfrekvensen. Den relativa olycksfallsfrekvensen för unga män var betydligt högre än genomsnittet för män och kvinnor i övriga åldersgrupper. För kvinnor var olycksfallsfrekvens högst i åldersgruppen 55–59 år. Flest arbetsolyckor med frånvaro anmäldes inom den kommunala sektorn för kvinnor och inom den privata sektorn för män.

Anmälda arbetssjukdomar ökar

Antalet anmälda arbetssjukdomar ökade under 2019 för både kvinnor och män (se diagram 5.5). Antalet anmälda arbetssjukdomar under 2019 motsvarar ca 2,9 anmälningar per 1 000 förvärvsarbetande kvinnor och ca 1,5 anmälningar per 1 000 förvärvsarbetande män. Det är fortsatt vanligare att kvinnor anmäler arbetssjukdomar än att män gör det.

Diagram 5.5 Antal anmälda arbetssjukdomar per 1 000 förvärvsarbetande efter kön

Källa: Arbetsmiljöverket.

De vanligaste orsakerna till anmälda arbetssjukdomar var under 2019 organisatoriska och sociala orsaker (40 procent) följt av ergonomiska belastningsorsaker (33 procent). Andelen arbetssjukdomar av organisatoriska och sociala orsaker var högre bland kvinnor (49 procent) än bland män (22 procent). Sedan 2014 har organisatoriska och

sociala faktorer varit den vanligaste orsaken till anmälan om arbetssjukdom bland kvinnor. Bland män var ergonomiska belastningsorsaker den vanligaste orsaken till anmälda arbetssjukdomar under 2019. För både kvinnor och män sker flest anmälningar av arbetssjukdomar per 1 000 förvärvsarbetande inom den kommunala sektorn.

Arbetsmiljöverkets inspektioner fortsätter att öka

Under 2019 fortsatte antalet inspektioner att öka. Bakgrunden är bl.a. att Arbetsmiljöverket under 2019 hade fler utbildade inspektörer i arbete än tidigare. Även antal förrättningar som varje heltidsarbetande inspektör i genomsnitt har genomfört under ett år ökade något under 2019. Antalet inspektioner under 2019 var mer än 1 000 fler än 2018 (se tabell 5.1).

Tabell 5.1 Antal förrättningar och inspektioner utförda av Arbetsmiljöverket

Antal				
År	2016	2017	2018	2019
Antal förrättningar	21 200	22 010	27 154	28 429
<i>varav inspektioner</i>	<i>18 100</i>	<i>21 177</i>	<i>26 602</i>	<i>27 715</i>
Antal förrättningar per inspektör	97	97	105	107

Anm. I kategorin inspektion ingår även uppföljningsinspektioner och myndighetsgemensamma kontroller.

Källa: Arbetsmiljöverket.

Anmälda skyddsombudsstopp med koppling till covid-19-pandemin

Den 9 mars 2020 inkom det första skyddsombudsstoppet till Arbetsmiljöverket för prövning. Sedan dess har det fram till och med den 21 juni kommit in 79 ärenden till Arbetsmiljöverket. Flest ärenden har varit i näringsgrenen vård och omsorg; sociala tjänster. Under 2019 anmäldes totalt 86 skyddsombudsstopp enligt 6 kap. 7 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

Den regionala skyddsombudsverksamheten

Staten ger årligen bidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna och Svenska Hamnarbetarförbundet för deras arbete med den regionala skyddsombudsverksamheten. Under 2019 betalades det ut bidrag för den regionala skyddsombudsverksamheten om ca 110 miljoner kronor. För 2019 redovisades 1 626 regionala skyddsombud, vilket motsvarar ungefär 313 årsarbetskrafter. Det är något färre än de 1 726 regionala skyddsombud som redovisades 2018, men som då motsvarade 311 årsarbetskrafter. Färre arbetsställen berördes av verksamheten under 2019. Under 2019 berördes 498 190 arbetsställen jämfört med 508 799 arbetsställen under 2018.

Insatser på arbetsmiljöområdet

Arbetet med regeringens arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020

Regeringens arbetsmiljöstrategi utgår från det moderna arbetslivets utmaningar och möjligheter och pekar ut en riktning för arbetet under 2016–2020. Statskontoret har utvärderat strategin som styrmedel och konstaterade bland annat att strategin i flera avseenden har stärkt genomförandet av arbetsmiljöpolitiken. Resultatet ska utgöra ett underlag för regeringens utformning av en ny arbetsmiljöstrategi.

Tillsyn av psykosocial arbetsmiljö inom äldreomsorgen

Under 2019 redovisade Arbetsmiljöverket uppdraget att genomföra en nationell tillsyn av äldreomsorgen. Särskilt fokus för tillsynsinsatsen var på organisatorisk och social arbetsmiljö. Syftet var bl.a. att minska den höga sjukfrånvaron, antalet arbetssjukdomar, belastningsskador och olyckor. Tillsynen har fortsatt under hela 2019 och har

påvisat många brister, varav mer än hälften inom området systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultatet visar på ett stort behov av att förbättra det förebyggande arbetsmiljöarbetet inom äldreomsorgen. Ledningens engagemang i arbetsmiljöfrågor är viktig för att ge personalen de rätta förutsättningarna för att genomföra sitt arbete och skapa balans mellan resurser och krav i äldreomsorgsverksamheten. Detta gäller för både chefer och omvårdnadspersonal.

Nollvision mot dödsolyckor

I regeringens arbetsmiljöstrategi framhålls att det ska gälla en nollvision mot dödsolyckor och att konkreta insatser är nödvändiga för att förebygga arbetsolyckor. Arbetsmiljöverket har i rapporten *Analys av dödsolyckor 2018 och första halvåret 2019* gjort en analys av de omständigheter som föregått dödsolyckor i arbetslivet. Rapporten visar vikten av ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete och en säkerhetskultur. Det finns behov av att arbetet med att höja säkerheten i arbetsmiljön fortsätter. Arbetsmiljöverket har vidare i rapporten *Åtterrapporering – regeringsuppdraget om inspektörernas branschkunskap* redovisat hur myndigheten säkerställer att inspektörerna har tillräcklig branschkunskap. Rapporten visar att frågan kräver ett helhetsperspektiv och att myndigheten har arbetat fram en flexibel organisation för att med tillgängliga resurser möta de behov som finns.

Arbete för att motverka arbetslivskriminalitet

I budgetpropositionen för 2018 beslutades särskilda medel för att stärka arbetet för ordning och reda på arbetsmarknaden. Totalt har 18 miljoner kronor per år avsatts för arbetet under perioden 2018–2020. Regeringen har tidigare uppdragit åt åtta myndigheter att under denna period utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Arbetsmiljöverket utförde under 2019 tillsammans med andra myndigheter 1 833 gemensamma kontroller. Detta ledde till 245 förelägganden och förbud samt 208 sanktionsavgifter. Inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet identifierades under 2019 förseelser som kan komma att leda till kontroll- och sanktionsavgifter på över 10 miljoner kronor. Sammanlagt betalades 3 miljoner kronor ut i statsbidrag till arbetsmarknadens parter för 5 projekt för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelse i arbetslivet.

Arbetsmarknadsdepartementet har även gett en utredare i uppdrag att biträda Arbetsmarknadsdepartementet med att följa upp och analysera arbetet med myndighetsgemensamma kontroller mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet (A2020/00229/SV). Utredaren ska lämna eventuella förslag på insatser inom området och vad som krävs för att arbetet ska vara effektivt och ändamålsenligt.

Det förebyggande och kompetenshöjande arbetet mot sexuella trakasserier har stärkts ytterligare

Regeringen beslutade under 2019 om ett förnyat uppdrag till Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen om särskilda informationsinsatser gällande arbetet mot sexuella trakasserier (A2019/01325/MRB). Inom ramen för uppdraget har myndigheterna genomfört en kampanj riktad till alla arbetsgivare i Sverige, i syfte att nå ut med information om arbetsgivares ansvar att förebygga och motverka sexuella trakasserier, samt hur de ska agera när något händer. Utöver detta har ett seminarium för HR-personal i statliga myndigheter och utveckling av respektive myndighets webbsidor och övrigt material genomförts (se även utg. omr. 13).

Stöd för arbetet med hbtq-personers organisatoriska och sociala arbetsmiljö

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har fått i uppdrag att inhämta och sammanställa kunskap om hbtq-personers organisatoriska och sociala arbetsmiljö (A2020/01002/MRB). Ett särskilt fokus ska vara på transpersoners organisatoriska och sociala arbetsmiljö. Kunskapssammanställningen ska spridas så att den kan utgöra ett stöd för arbetsgivare samt skyddsombud och andra förtroendevalda på arbetsplatser.

Faktorer som skapar friska och välmående arbetsplatser

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har i rapporten Faktorer som skapar friska och välmående arbetsplatser (KS 2020:2) redovisat kunskapssammanställningar om friskfaktorer utifrån psykosociala, organisatoriska, ergonomiska och ledarskapsperspektiv. Rapporten listar faktorer som bidrar till friska och välmående arbetsplatser. Dessutom uppmärksammas att det finns luckor i forskningen i framför allt tre avseenden. För det första finns det luckor i forskningen när det gäller underlag om friskfaktorer i arbetsmiljön. För det andra är kunskapen ojämnt fördelad över olika branscher. För det tredje finns det begränsad aktuell forskning som utgår från ett uttalat genus- och likabehandlingsperspektiv.

Framtidens arbetsliv

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har i rapporten Framtidens arbetsmiljö i Sverige (KS 2020:1) sammanställt nationell och internationell forskning om framtidens arbetsliv och utifrån sammanställningen utformat fördjupade kunskapsöversikter på utvalda områden. Kunskapssammanställningarna beskriver bland annat hur ett antal trender i samhället kan påverka arbetsmiljön, och att detta kan ge indikationer på hur framtidens arbetsliv kan utvecklas, samt hur organisatorisk förändringskompetens kan användas, bibehållas och stärkas. En av kunskapssammanställningarna pekar på att det finns ett samband mellan tidsbegränsad anställning och ohälsa.

Insatser för företagshälsovården

Myndigheten för arbetsmiljökunskap identifierade i rapporten Företagshälsovårdens kompetensförsörjning (FHV 2019:2) bland annat ett behov av en utredning för att se över utbildningssituationen för företagsläkare. Regeringen har gett Myndigheten för arbetsmiljökunskap i uppdrag att utreda och lämna förslag på hur utbildningssituationen för läkare som arbetar inom företagshälsovården kan lösas. Myndigheten för arbetsmiljökunskap har fortsatt arbetet med att utveckla och sprida riktlinjer för evidensbaserad praktik inom företagshälsovården.

Insatser med anledning av covid-19-pandemin

Regeringen har mot bakgrund av kommissionens rekommendation (EU) 2020/403 den 13 mars 2020 gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att säkerställa ett förfarande för att även icke CE-märkt personlig skyddsutrustning, som myndigheten har konstaterat säkerställer ett tillräckligt skydd av hälsa och säkerhet för användaren, ska kunna användas inom hälso- och sjukvården (A2020/00783/ARM). Arbetsmiljöverket har till och med den 24 augusti fått in 167 ärenden med ansökningar om tillfälligt tillhandahållande av personlig skyddsutrustning.

Regeringen har även beslutat om en ändring i förordningen (2018:127) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning om CE-märkt personlig skyddsutrustning som är avsedd för yrkesmässig användning och som kan behövas för att förebygga eller hindra spridning av det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Ändringen innebär att bruksanvisning för den personliga skyddsutrustningen får vara skriven även på andra språk än svenska, under förutsättning att språket lätt kan förstås av slutanvändaren, till exempel personal inom vården. Ändringen gäller sådan skyddsutrustning där bruksanvisning krävs enligt gällande regelverk.

5.3.2 Arbetsrätt

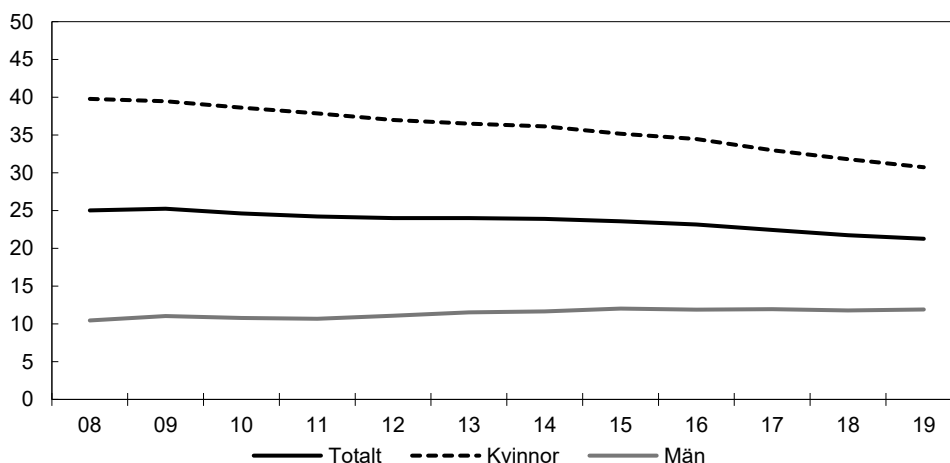
Kvinnor har kortare överenskommen och faktiskt arbetad tid än män

Under 2019 var den överenskomna arbetade tiden för anställda 20–64 år i genomsnitt 36 timmar i veckan för kvinnor och 39 timmar i veckan för män. Den faktiskt arbetade tiden per vecka uppskattas till i genomsnitt 28 timmar för kvinnor och 33 timmar för män. Skillnaden mellan den överenskomna tiden och den faktiskt arbetade tiden var således större för kvinnor än för män. Det beror bland annat på att kvinnor i större utsträckning än män är frånvarande från arbetet på grund av sjukskrivning och vård av barn.

Totalt uppgick andelen deltidanställda till 21 procent av alla anställda 2019 (se diagram 5.6). Av samtliga anställda kvinnor i åldern 20–64 år arbetade 31 procent deltid under 2019, jämfört med 12 procent av samtliga anställda män. Under perioden 2008–2019 har andelen deltidarbetande kvinnor minskat med 9 procentenheter, medan andelen deltidarbetande män har ökat med drygt 1 procentenhet. Totalt har andelen deltidanställda minskat med 4 procentenheter.

Diagram 5.6 Andel deltidanställda i åldern 20–64 år

Andel av samtliga anställda

Anm.: Åldersintervallet är avgränsat jämfört med föregående årsredovisning som då redovisade åldersintervallet 15–74 år. Skälet till den nya redovisningen är att förekomsten av deltidarbete i åldrarna 20–64 år i högre grad kan vara ofrivillig deltid. I yngre och äldre åldersgrupper är det vanligare att frivilligt arbeta deltid. Förändringen av åldersintervallet innebär att andelen deltidanställda har minskat något jämfört med redovisningen av motsvarande diagram i budgetpropositionen 2020. Uppgifterna avser andelen som arbetar deltid inom huvudsysslan.

Källa: Statistiska centralbyrån (AKU).

Fler kvinnor än män har en tidsbegränsad anställning

Andelen med tidsbegränsad anställning i åldrarna 20–64 år uppgick 2019 till 14 procent av alla anställda. Under de senaste fem åren har trenden varit svagt minskande vilket kan förklaras av en gradvis förbättrad konjunktur. Sett över konjunkturcyklerna har andelen i princip varit oförändrad.

Det är fler kvinnor än män som har en tidsbegränsad anställning. Av samtliga anställda kvinnor hade 15 procent en tidsbegränsad anställning 2019, jämfört med 12 procent av samtliga anställda män. Skillnaden mellan kvinnor och män har gradvis minskat under den senaste tioårsperioden.

Andelen med en tidsbegränsad anställning sjunker med åldern. Störst är således andelen i den yngsta åldersgruppen 20–24 år där 45 procent hade en tidsbegränsad anställning 2019. Det är också i den yngsta åldersgruppen som skillnaden mellan könen är störst. Drygt hälften av kvinnorna 20–24 år hade en tidsbegränsad

anställning, vilket kan jämföras med knappt 40 procent bland männen. I åldrarna 45–64 år var det i princip ingen skillnad mellan könen.

Flest utstationerade inom bygg och tillverkning

Arbetsmiljöverket är förbindelsekontor för utstationeringsfrågor och förvaltar ett register dit arbetsgivare ska anmäla sina utstationerade arbetstagare. En utstationerad arbetstagare är en person som vanligen arbetar i ett annat land men som skickas till Sverige av sin arbetsgivare för att arbeta här under en begränsad tid i samband med att arbetsgivaren tillhandahåller tjänster över gränserna. Under 2019 gjordes det 84 358 anmälningar om utstationering till registret. År 2018 var motsvarande siffra 99 382. Flest anmälningar 2019 fanns inom byggbranschen som står för mer än hälften av samtliga anmälningar. Närmast efter står tillverkningsbranschen som motsvarar ca 17 procent av anmälningarna. En och samma individ kan också återkomma i flera olika anmälningar. Arbetsmiljöverket har därför även uppskattat det totala antalet utstationerade individer i landet. År 2019 uppgick antalet utstationerade individer till 41 504. Samma uppskattning utifrån 2018 års siffror var 41 338 individer.

Den fackliga organisationsgraden sjunker, men de flesta anställda omfattas av kollektivavtal

Av samtliga anställda i åldern 16–64 år omfattades 90 procent av kollektivavtal 2018. Totalt sett har andelen som omfattas av kollektivavtal i stort sett varit oförändrad under de senaste tio åren (se diagram 5.7). I den offentliga sektorn täcks samtliga anställda av kollektivavtal. Inom den privata sektorn var det 83 procent av de anställda som täcktes av kollektivavtal 2018.

Den fackliga organisationsgraden, det vill säga andelen anställda som är medlem i en arbetstagarorganisation, uppgick till 68 procent 2019. Det är en minskning med 9 procentenheter jämfört med 2006. Merparten av minskningen inträffade 2006–2008, därefter har det endast rört sig om en svag nedgång. Internationellt sett har Sverige fortfarande en mycket hög facklig organisationsgrad.

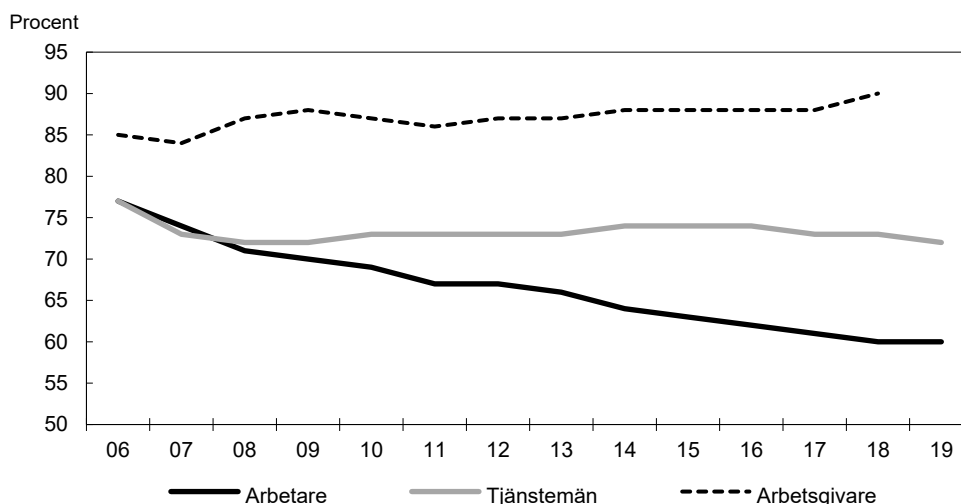
Utvecklingen i Sverige skiljer sig åt beroende på om de anställda tillhör arbetar- eller tjänstemannakollektivet. Från 2006 och fram till 2019 sjönk den fackliga organisationsgraden bland arbetare med 17 procentenheter från 77 procent till 60 procent. Nedgången har varit särskilt tydlig bland utrikes födda arbetare där organisationsgraden har fallit med 26 procent till 51 procent 2019, vilket kan jämföras med ett fall på 13 procentenheter till 64 procent bland inrikes födda arbetare. På tjänstemannasidan sjönk organisationsgraden med 5 procentenheter från 77 procent till 72 procent. Skillnaderna mellan inrikes och utrikes födda tjänstemän är mindre än bland arbetare.

Nedgången i den fackliga organisationsgraden under 2006–2019 har varit särskilt märkbar i hotell- och restaurangbranschen, byggbranschen samt i vissa privata tjänster, medan nedgången bland industrianställda har varit mer återhållsam. Under 2019 uppskattades 63 procent av de privatanställda och 79 procent av de offentliganställda vara medlemmar i en fackförening.

Den fackliga organisationsgraden skiljer sig mellan kvinnor och män. Under 2019 var 72 procent av kvinnorna medlemmar i en arbetstagarorganisation och 64 procent av männen. Nedgången i organisationsgrad har i princip varit densamma för både kvinnor och män under åren 2006–2019, 10 procentenheter för män och 8 procentenheter för kvinnor. Organisationsgraden är avsevärt högre bland äldre än bland yngre. Knappt hälften av de anställda i åldern 16–29 år var medlem i ett fackförbund 2019, vilket kan jämföras med drygt tre fjärdedelar av de anställda 45–64 år.

Till skillnad från den fackliga anslutningen har andelen anställda med arbetsgivare anslutna till arbetsgivarorganisationer uppvisat en svag ökning under det senaste decenniet (se diagram 5.7). År 2018 arbetade 90 procent av samtliga anställda hos en arbetsgivare ansluten till en arbetsgivarorganisation, vilket kan jämföras med 85 procent 2006. Organisationsgraden för arbetsgivarna var 22 procentenheter högre än den sammantagna fackliga organisationsgraden 2018.

Diagram 5.7 Facklig organisationsgrad och arbetsgivares organisationsgrad

Anm.: Facklig organisationsgrad är andel anställda som är medlem i en arbetstagarorganisation. Arbetsgivarnas organisationsgrad är beräknat som andel anställda hos arbetsgivare anslutna till arbetsgivarorganisationer. För den senare finns ej uppgift för 2019.

Källa: Medlingsinstitutets årsrapport 2019 och Kjellberg (2020).

Antalet mål i Arbetsdomstolen fortsätter att minska

Alla tvister som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare är arbetstvister. Arbetsdomstolen prövar tvister som ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Målen i Arbetsdomstolen delas in i A-mål och B-mål. A-mål är mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans medan B-mål är mål som först har prövats i tingsrätt och sedan överklagats till Arbetsdomstolen. Antalet mål som kommer in till Arbetsdomstolen har minskat under de senaste åren. Det är framför allt antalet mål som prövas i Arbetsdomstolen som A-mål som har minskat. Under 2019 kom det in 272 mål till Arbetsdomstolen vilket kan jämföras med 403 inkomna mål 2014. Det har dock endast skett en marginell minskning i antalet inkomna mål mellan 2018 och 2019. Antalet avgjorda mål minskade jämfört med 2018 och antalet ineliggande mål var vid utgången av 2019 färre än 2018.

Genomströmningstiden för målen i Arbetsdomstolen har legat relativt stabilt de senaste åren. Genomströmningstiden mäts i mediantid räknat i antalet månader för avgjorda mål. A-målens mediantid 2019 var 6 månader och B-målens mediantid var 1 månad. Om målen är avgjorda efter dom eller särskilt uppsatt beslut var mediantiden för A-mål 12 månader och B-mål 8 månader. Ett annat sätt att bedöma domstolens prestationer är styckkostnaden för avgjorda mål, vilket kan anses vara en redovisning av prestationens kostnader. Styckkostnaderna för avgjorda mål ökade från 105 600 kronor 2018 till 113 100 kronor 2019.

Sveriges arbete med ILO

Den internationella arbetsorganisationen (ILO) är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor. ILO har under 2019 antagit en ny verksamhetsplan för åren 2020 och 2021 där inriktningen bestämts av den hundraårsdeklaration som antogs 2019. Organisationen

har under 2020 aktivt arbetat inom FN-systemet med information och åtgärder inom sitt mandat med anledning av utbrottet av covid-19.

Insatser på det arbetsrättsliga området

Åtgärder för att anpassa arbetsrätten

Regeringen tillsatte 2019 en utredning för att föreslå hur arbetsrätten kan moderniseras och anpassas efter dagens arbetsmarknad samtidigt som en grundläggande balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthålls (dir. 2019:17). Utredaren hade i uppdrag att särskilt beakta mindre företags behov av flexibilitet och att ha den svenska arbetsmarknadsmodellen som utgångspunkt för sina överväganden och förslag. Utredningen lämnade sitt betänkande den 1 juni 2020 som sedan har remitterats. I Januariavtalet slås fast att om parterna når en överenskommelse om hur LAS ska reformeras på ett sätt som ger ökad flexibilitet ska regeringen istället lägga förslag i linje med parternas överenskommelse. I annat fall ska regeringen, i enlighet med Januariavtalet, genomföra utredningens förslag.

Ändringar i lagen om utstationering av arbetstagare

Riksdagen har beslutat om mer likabehandling mellan inhemsk och utstationerad arbetskraft på svensk arbetsmarknad och ett stärkt skydd vid utstationering genom ändringar i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare (prop. 2019/20:150). Villkoren för utstationerade arbetstagare utvidgas genom ökade möjligheter att ytterst genom stridsåtgärder reglera om villkor i kollektivavtal och bestämmelserna om anmälningsskyldighet och kontaktperson i utstationeringslagen skärps. Skyddet vid långvarig utstationering förstärks genom att i princip samtliga arbets- och anställningsvillkor ska tillämpas på långvarigt utstationerade arbetstagare. Skyddet för uthyrda utstationerade arbetstagare utökas, bland annat genom att likabehandlingsprincipen i lagen (2012:854) om uthyrning av arbetstagare ska tillämpas vid utstationering. Lagändringarna trädde i kraft den 30 juli 2020.

Balans mellan arbete och privatliv

Regeringen har tillsatt en utredning (dir. 2019:97) som ska föreslå hur Europaparlamentets och rådets direktiv 2019/1158 av den 20 juni 2019 om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU ska genomföras i svensk rätt. Utredaren ska bl.a. analysera och bedöma om svensk rätt är förenlig med direktivet. Om svensk rätt inte är förenlig med direktivet ska utredaren bedöma vilka författningsändringar och eventuella andra åtgärder som behövs för genomförande av direktivet samt utarbeta nödvändiga författningsförslag. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2020.

5.3.3 Lönebildning

Avtalsrörelsen 2019 var av begränsad omfattning. Under året tecknades endast 21 kollektivavtal om löner och allmänna villkor. Avtalen omfattade ca 130 000 anställda. De treåriga kollektivavtal som träffades inom industrin 2017 utgjorde överlag kostnadsnorm även för de avtal som träffades under 2019. Avtalsförhandlingarna våren 2020 har skjutits upp till hösten 2020 på grund av den svårförutsägbara ekonomiska situationen och praktiska problem till följd av sjukdomen covid-19.

Fortsatt få medlingsärenden men fler förlorade arbetsdagar

Under 2019 förekom två medlingsärenden i Medlingsinstitutets regi på förbunds nivå. Institutet förordnade medlare i förhandlingen mellan SAS/Svenska Flygbranschen och Svensk Pilotförening och i förhandlingen mellan Sveriges Hamnar och Svenska Hamnarbetarförbundet. I båda tvisterna tvister utbröt stridsåtgärder och sammantaget

förlorades 7 527 arbetsdagar i dessa konflikter. Därtill förlorades 50 arbetsdagar i politiska strejker utlysta av SAC Syndikalisterna, vilket innebär att det totalt förlorades 7 577 arbetsdagar på arbetsmarknaden 2019 på grund stridsåtgärder (se tabell 5.2). På lokal nivå förekom 12 medlingsärenden, varav två var avtalstvister där Medlingsinstitutet tillsatte medlare. Det kan jämföras med 2018 då åtta av elva ärenden på lokal nivå avsåg avtalstvister. Sett till en längre tidsperiod har antalet lokala ärenden minskat väsentligt.

Tabell 5.2 Antal medlingsärenden och förlorade arbetsdagar på grund av konflikt

Ar	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medlingsärenden						
- Central nivå	6	2	27	15	0	2
- Lokal nivå	35	30	19	4	11	12
Antal förlorade arbetsdagar	3 450	234	10 417	2 570	50	7 577

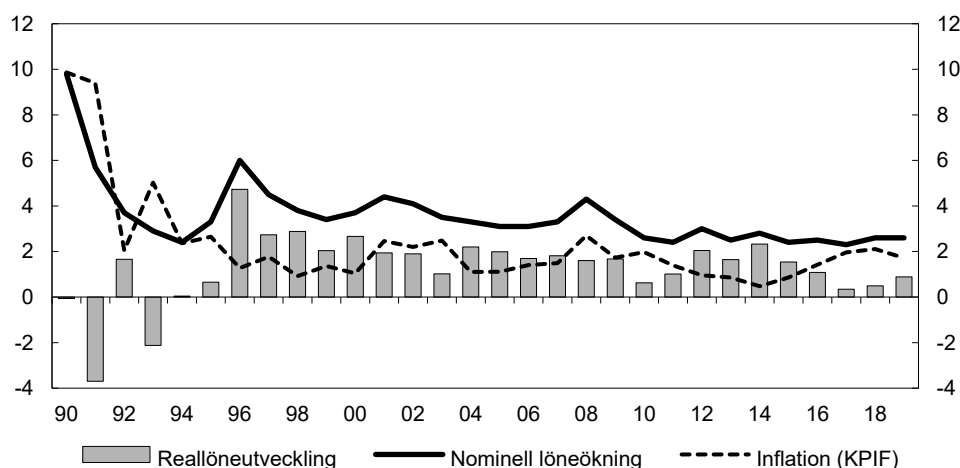
Källa: Medlingsinstitutet.

Fortsatt dämpad reallönetillväxt

Enligt preliminära utfall uppgick löneökningarna 2019 till 2,6 procent för ekonomin som helhet, vilket är samma som för 2018 (se diagram 5.8). Motsvarande utfall för näringslivet var preliminärt 2,5 procent 2019 respektive 2,5 procent 2018. Inflationen mätt med KPIF var 1,7 procent, vilket innebär att reallönetillväxten, definierad som den nominella lönen enligt konjunkturlönestatistiken korrigerad för inflationen enligt KPIF, var ca 0,9 procent under 2019. Reallönetillväxten har varit betydligt lägre än genomsnittet de senaste 25 åren. Det beror på en lägre nominell lönetillväxt och högre inflation.

Diagram 5.8 Nominell och real löneutveckling 1990–2019

Årlig procentuell förändring

Anm.: Reallön är nominell timlöneökning enligt konjunkturlönestatistiken deflaterad med konsumentprisindex med fast ränta (KPIF).

Källa: Medlingsinstitutet och Statistiska centralbyrån.

År 2019 beräknas de avtalsmässiga löneökningarna i de centrala avtalen till drygt 2 procent. Skillnaden mellan de faktiska och de avtalsmässiga löneökningarna var därmed knappt 0,6 procentenheter 2019, vilket är samma utfall som för 2018. Detta innebär att den så kallade restposten på senare år har blivit något större jämfört med perioden 2015–2017 då skillnaden mellan faktiska och avtalsmässiga löneökningar i näringslivet i stort sett var noll.

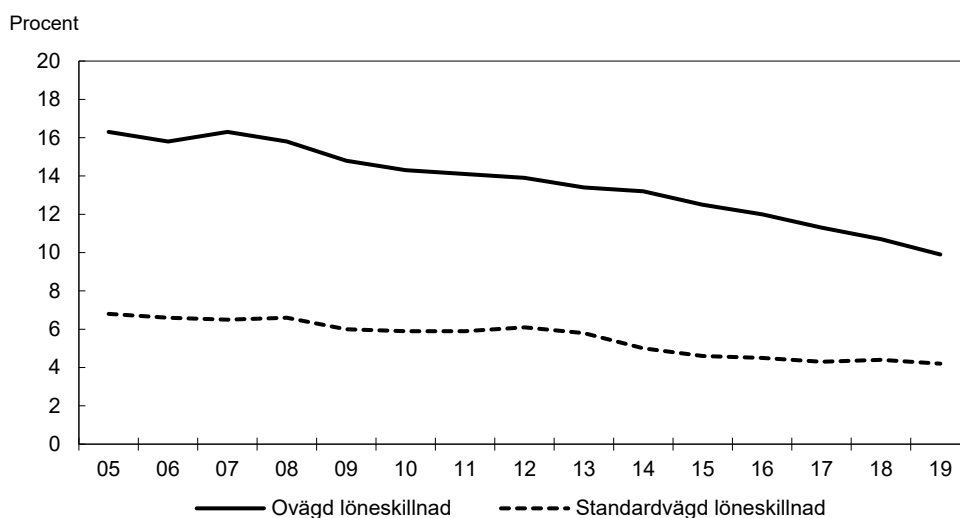
Det senaste decenniet har arbetskostnaderna i Sverige i genomsnitt ökat med 0,9 procentenheter snabbare per år jämfört med euroområdet och 0,5 procent snabbare per år jämfört med USA. För 2019 visar preliminära utfall att arbetskostnaderna i Sverige ökade i nivå med kostnadsutvecklingen i både USA och euroområdet. De svenska arbetskostnaderna per timme i näringslivet beräknas ha ökat med 2,6 procent från föregående år, jämfört med 2,7 procent i USA och 2,5 procent i euroområdet.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män fortsätter att minska

En jämförelse mellan kvinnors och mäns genomsnittliga löner för hela arbetsmarknaden visar att kvinnor 2019 hade 90,1 procent av mäns lön, dvs. löneskillnaden mellan könen var 9,9 procent. Jämfört med 2018 minskade löneskillnaden mellan kvinnor och män 0,8 procentenheter under 2019. Mellan 2005 och 2019 har löneskillnaden minskat med 6,4 procentenheter (se diagram 5.9).

Den enskilt viktigaste förklaringen till löneskillnaden mellan könen är att kvinnor och män arbetar inom olika yrken och att dessa yrken har olika lönelägen. Att ta hänsyn till dessa skillnader ger ett annat perspektiv på relationen mellan kvinnors och mäns lön. Ett sätt att göra detta är med s.k. standardvägning som visar hur löneskillnaden skulle se ut om kvinnor och män fördelade sig lika vad gäller yrke, sektor, ålder, utbildning och arbetstid. Mätt med standardvägning var kvinnors lön 2019 i genomsnitt 95,8 procent av mäns lön. Det innebär att den oförklarade löneskillnaden mellan kvinnor och män på hela arbetsmarknaden 2019 var 4,2 procent. Jämfört med 2018 minskade den oförklarade löneskillnaden med 0,2 procentenheter. Mellan 2005 och 2019 har den oförklarade löneskillnaden minskat med 2,6 procentenheter.

Diagram 5.9 Ovägd och standardvägd löneskillnad mellan kvinnor och män

Källa: Medlingsinstitutet.

Sett till olika sektorer på arbetsmarknaden har tjänstemän i privat sektor den största oförklarade löneskillnaden på 6,4 procent. Den minsta oförklarade löneskillnaden på 0,2 procent finns i hela den kommunala sektorn (se även utg.omr.2, avsnitt 4 om kvinnors och mäns lön inom staten).

Regeringen har tillsatt en kommission för jämställda livsinkomster som ska lämna förslag som syftar till att långsiktigt öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män (se utg.omr. 13 avsnitt 5).

5.4 Analys och slutsatser

Regeringens samlade bedömning är att åtgärderna som har vidtagits på området bidrar till att uppnå goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män. Arbetslivspolitikerna har en påverkan på förhållanden på andra samhällsområden som inte direkt ligger inom detta område. På så sätt kan området även bidra till en bredare hållbar utveckling i linje med målen för Agenda 2030, bl.a. mål 8 om en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Arbetsmiljö

Regeringens arbetsmiljöstrategi har i flera avseenden stärkt genomförandet av arbetsmiljöpolitiken. Arbetsmiljöstrategin innehåller en nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor. Nollvisionen har betydelse för att nå målet om en arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olycksfall samt motverkar att människor utestängs från arbetet. Sedan 1950-talet har det i Sverige varit en starkt nedåtgående trend i antalet dödsolyckor i arbetet. Sverige har i ett nordiskt och europeiskt perspektiv ett lågt antal dödsolyckor i arbetet per år. Efter att antalet dödsolyckor i arbetet har ökat under 2016–2018 har antalet minskat under 2019. Det finns behov av att arbetet med att höja säkerheten i arbetsmiljön fortsätter. Systematik i säkerhets- och arbetsmiljöarbetet är centralt för att förebygga dödsolyckor i arbetet. Skillnaderna mellan kvinnor och män vad gäller dödsolyckor och arbetsrelaterade olyckor beror till största del på att kvinnor och män arbetar inom olika yrken.

I samband med spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 är personlig skyddsutrustning mycket viktig för att skydda hälso- och sjukvårdspersonal, räddningstjänst och annan personal som arbetar med att behandla och vårda personer som blivit sjuka i covid-19. Genom regeringens uppdrag har Arbetsmiljöverket bidragit i arbetet med att säkerställa tillgången till personlig skyddsutrustning för dessa yrkesgrupper under den pågående spridningen av viruset.

En utmaning i arbetsmiljöarbetet är arbetssjukdomar. Organisatoriska och sociala faktorer är fortsatt den vanligaste orsaken till anmälda arbetssjukdomar, särskilt bland kvinnor. Regeringen har arbetat för att stärka den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, bland annat genom arbetsmiljöstrategin. Regeringen bedömer att detta arbete behöver fortsätta. Ett gott förebyggande arbete med organisatoriska och sociala arbetsmiljörisker skapar förutsättningar att upptäcka risk för skador och sjukskrivningar i tid. Inom vård och omsorg är ledningens engagemang viktigt för att ge personalen de rätta förutsättningarna för att genomföra sitt arbete.

De uppdrag som regeringen gett till Myndigheten för arbetsmiljökunskap om friska och välmående arbetsplatser och framtidens arbetsliv har bidragit till ökad kunskap inom arbetsmiljöområdet. Resultaten visar att det krävs ytterligare kunskaper om vad som bidrar till friska och välmående arbetsplatser samt vilka strategier som fungerar i arbetsmiljöarbetet. Det kan bidra till en god arbetsmiljö och minskad sjukfrånvaro. Ökad kunskap om arbetsmiljö bidrar därmed till målet för arbetslivspolitikerna och målet om en långsiktigt stabil och låg sjukfrånvaro (se även utg.omr. 10 avsnitt 3).

En viktig del i regeringens arbete är att stoppa arbetslivskriminalitet. Företag som medvetet fuskar för att uppnå konkurrensfördelar bryter ofta mot flera olika lagar och regler. Olika myndigheter har olika uppdrag och ansvarsområden när det gäller att bekämpa brottslighet. Det är därför avgörande med en god samverkan mellan de berörda myndigheterna. Regeringens satsningar för att stärka myndigheternas arbete med metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll har bidragit till att öka samverkan och myndigheternas gemensamma arbete på området. Regeringen bedö-

mer att resultatet har ökat möjligheten att stoppa aktörer som bryter mot arbetsmiljölagstiftningen och andra regelverk.

Regeringen bedömer vidare att de fortsatta informationsinsatser som har gjorts för att förebygga sexuella trakasserier innebär att både arbetsgivare och arbetstagare har fått ett bättre stöd i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Insatserna har bidragit till att uppnå det övergripande jämställdhetsmålet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, delmålet om ekonomisk jämställdhet, samt målet om ett samhälle fritt från diskriminering (se även utg.omr. 13), men även målet om en arbetsmiljö som förebygger ohälsa för både kvinnor och män.

Arbetsrätt

Löner och villkor på svensk arbetsmarknad regleras i stor utsträckning genom kollektivavtal. Avgörande för kollektivavtalets starka ställning i Sverige är att både arbetstagare och arbetsgivare i betydande utsträckning är organiserade. Även om den fackliga organisationsgraden sjunker omfattas nästan nio av tio anställda i Sverige av kollektivavtal trots frånvaron av lagstiftning om allmängiltigförklaring av kollektivavtal.

Målet för arbetslivspolitikerna är att skapa goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män. Kvinnor har idag tidsbegränsade anställningar i större omfattning än män. Andelen kvinnor som arbetar deltid är också mycket större än andelen deltidsarbetande män. Även om utvecklingen går mot att skillnaderna mellan kvinnor och män minskar över tid bidrar skillnaderna fortfarande till att kvinnor har sämre ekonomiska förutsättningar än män.

Regeringens mål för delområdet är en arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande. De insatser som har gjorts inom arbetsrättsområdet har bidragit till målet. Syftet med ändringarna i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare har varit ökad likabehandling mellan utstationerad och inhemsk arbetskraft.

Lönebildning

Under 2019 uppnåddes flera av de kriterier som används för att bedöma om en god lönebildning kan anses vara uppfylld. Även om antalet förlorade arbetsdagar var större 2019 jämfört med 2018 är antalet arbetsmarknadskonflikter och antal medlingsärenden fortsatt lågt, både på central och lokal nivå. Antalet förlorade arbetsdagar varierar kraftigt mellan åren beroende på avtalsrörelsens storlek. Majoriteten av arbetsdagarna 2019 förlorades i två större arbetsmarknadskonflikter som präglades av mycket speciella förutsättningar. I internationell jämförelse framstår den svenska arbetsmarknaden som mycket fredlig. Jämfört med våra nordiska grannländer förlorar Sverige mycket få arbetsdagar på grund av arbetsmarknadskonflikter, trots att antalet anställda är betydligt större.

Reallönetillväxten var 2019 fortsatt svag. Den tidigare högkonjunkturen har inte drivit upp de nominella löneökningarna i någon särskild utsträckning och den reala löneutvecklingen var därmed fortsatt dämpad. En jämförelsevis svag ökning av produktiviteten efter finanskrisen 2008 bedöms vara en viktig orsak till att utrymmet för löneökningar varit begränsat. Regeringen gör den samlade bedömningen att lönebildningen fungerar väl med avseende på utvecklingen av reallöner, sysselsättning och internationell konkurrenskraft.

Även om det fortsatt finns en löneskillnad mellan kvinnor och män fortsätter löneskillnaderna att minska. En förklaring till att löneskillnaden mellan könen minskar är att sammansättningen på arbetsmarknaden har ändrats och att yrkessegregeringen har

minskat. Dels ökar andelen kvinnor i högavlönade yrken och chefspositioner, dels har andelen kvinnor i manligt dominerade yrken ökat (se utg.omr.13 avsnitt 5). En annan förklaring till den minskade löneskillnaden är att vissa kvinnodominerade yrken har haft snabbare löneutveckling än genomsnittet.

5.5 Politikens inriktning

För att uppnå goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män krävs långsiktiga åtgärder från såväl staten som arbetsmarknadens parter. Den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på en ansvarsfördelning mellan staten och arbetsmarknadens parter och ger Sverige god förmåga att snabbt möta de förändringar som sker i vår omvärld. Den bidrar till att Sverige kan bibehålla både hög sysselsättning och hög produktivitet. Att parterna tar ett stort ansvar för regleringen av arbetsmarknaden och anpassar villkoren efter förutsättningar i olika branscher och utifrån ökade krav på snabb omställning stärker Sveriges konkurrenskraft och är en viktig del av den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Arbetslivet medför dock utmaningar som i sig kan påverka den svenska arbetsmarknadsmodellens förutsättningar. En sådan är att arbetsmarknaden i Sverige blir alltmer tudelad mellan å ena sidan personer som har yrkeserfarenhet och längre utbildning – som har lättare att få arbete – och å andra sidan personer utan yrkeserfarenhet och med kort utbildning – som har svårare att etablera sig. Denna situation har förvärrats av den ekonomiska utvecklingen med anledning av covid-19-utbrottet. Även arbetsgivares behov av omställningsförmåga för att rädda jobb har ökat. En annan utmaning handlar om arbetstagares förutsättningar att möta en allt snabbare förändringstakt i arbetslivet. En tredje utmaning handlar om att skapa fler vägar in på arbetsmarknaden. Den svenska arbetsmarknadsmodellen behöver fortsatt utvecklas. Det arbetet behöver ske i nära dialog mellan staten och arbetsmarknadens parter.

Alla förtjänar en trygg och säker arbetsplats

Goda arbetsvillkor och en bra arbetsmiljö bidrar till en hög produktivitet i en ekonomi som utmärks av ett högt arbetskraftsdeltagande och en hög sysselsättningsgrad. Detta gäller för såväl de som är yrkesverksamma inom traditionella yrken som för de som arbetar inom nya branscher och under nya former. Ingen som arbetar i Sverige ska ha ett arbete där man blir utnyttjad eller utsliten. Ingen ska riskera att dö eller skadas allvarligt i eller av sitt arbete. Strävan måste vara ett arbetsliv som erbjuder var och en som jobbar utveckling och god hälsa.

Det nya coronaviruset har inneburit utmaningar inom arbetsmiljöområdet och många verksamheter har genomgått stora förändringar som påverkat arbetsmiljön. Krisen har medfört fler arbetsmiljörisker än själva smittriskan, bland annat psykiska påfrestningar för många arbetstagare. För vissa arbetstagare kan ökat distansarbete innebära en bättre möjlighet att kombinera familj och arbetsliv medan andra kan uppleva ökad stress. Pressen har ökat inte minst inom vård och omsorg. Alla som jobbar i välfärden ska hinna, orka och kunna ge patienter, brukare och klienter en god vård och omsorg av god kvalitet. Det systematiska arbetsmiljöarbetet att undersöka, riskbedöma, åtgärda och kontrollera är centralt för att säkerställa en god arbetsmiljö. Regeringen och arbetsmarknadens parter behöver jobba vidare för att säkerställa en god arbetsmiljö.

Regeringen avser att ta fram en ny arbetsmiljöstrategi. Ytterligare insatser för att förebygga den arbetsrelaterade ohälsan och minska risken för att arbetstagare skadas och slits ut är nödvändiga för att uppnå ett hållbart arbetsliv. Arbetslivet ska inte medföra att människor slås ut i förtid på grund av fysiska, sociala eller organisatoriska arbetsmiljöfaktorer. Kunskap om arbetsmiljö i olika yrken och branscher behöver bli

både mer tillgänglig och användbar i det praktiska arbetsmiljöarbetet. Företagshälsovården spelar en viktig roll. Kvinnor och män arbetar i stor utsträckning inom olika sektorer på arbetsmarknaden med olika villkor och arbetsmiljörisker. För att möta olika arbetsmiljöutmaningar behövs en hög ambitionsnivå för arbetsmiljöpolitiken. En nollvision mot dödsolyckor har varit en prioriterad del i regeringens nuvarande arbetsmiljöstrategi och arbetet för att förhindra dödsolyckor och dödsfall i arbetslivet behöver ges fortsatt plats i kommande arbete.

Regeringen anser att det behövs forskningsbaserad kunskap om ett hälsosamt och hållbart arbetsliv och kompetensförsörjning, se vidare utgiftsområde 9, avsnitt 8.

Tillsyn av arbetsmiljö är avgörande för att upprätthålla skyddet för arbetstagarna och för att rättvisa konkurrensförhållanden ska kunna råda på arbetsmarknaden. En bristfällig arbetsmiljö får aldrig vara ett konkurrensmedel, vare sig nationellt eller inom EU. Fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet leder till negativa konsekvenser för arbetstagare, företag, samhället och statsfinanserna. Det är dessutom en inkomstkälla för organiserad brottslighet. Inspektionsverksamheten är ett effektivt sätt att bidra till ökad regelbundenhet och sunda konkurrensvillkor. Regeringen höjer därför ambitionerna och satsar ytterligare resurser för att motverka arbetslivskriminalitet. Arbetsmiljöverket ges tillsammans med andra myndigheter stärkta möjligheter att arbeta fokuserat och gemensamt för att fortsätta stävja fusk, regelöverträdelse och brottslighet på svensk arbetsmarknad.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen och arbetsmarknadens parter

Arbetsmarknadens parter autonomi och självständighet är en förutsättning för att parterna fortsatt ska kunna ta ett stort ansvar för regleringen på arbetsmarknaden i syfte att skapa flexibla lösningar som är anpassade för olika branscher. Kollektivavtalslösningar mellan arbetsmarknadens parter och en fortsatt hög anslutningsgrad, både bland arbetsgivare och arbetstagare, är viktigt. Sverige har en stark och välfungerande arbetsmarknadsmodell. Regeringen ska, tillsammans med arbetsmarknadens parter, vara en stark röst inom EU. Regeringen värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen inom EU och agerar för att initiativ på EU-nivå, inklusive förslag om minimilön, ska respektera nationella system och arbetsmarknadens parter autonomi.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har inneburit nya förutsättningar och behov för arbetsgivare och arbetstagare vad gäller bland annat anställningsskyddet. På samma sätt som kollektivavtal förhandlas om och utvecklas med jämna mellanrum, så kan även arbetsrätten behöva förändras i takt med att arbetsmarknaden gör detsamma. Utvecklingen på arbetsmarknaden innebär att arbetsgivare behöver ökad flexibilitet och förutsägbarhet för att kunna anpassa sina verksamheter och klara konkurrensen. Arbetstagarna å sin sida behöver ett skydd som är anpassat för den nya arbetsmarknaden, där en viktig del av tryggheten består av kontinuerlig kompetensutveckling inom anställningen och därigenom förstärkt anställningsbarhet. Det behövs även bättre balans i anställningsskydden för arbetstagare med olika anställningsvillkor. Arbetsrätten ska moderniseras och anpassas efter dagens arbetsmarknad samtidigt som en grundläggande balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthålls. Betänkandet En moderniserad arbetsrätt (SOU 2020:30) har remitterats. I Januariavtalet slås fast att om parterna når en överenskommelse om hur LAS ska reformeras på ett sätt som ger ökad flexibilitet ska regeringen istället lägga förslag i linje med parternas överenskommelse. I annat fall ska regeringen, i enlighet med Januariavtalet, genomföra utredningens förslag.

Ansvarsfull lönebildning

En av grundpelarna i den svenska arbetsmarknadsmodellen är att arbetsmarknadens parter har ett huvudansvar för lönebildningen. Den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande. Lönebildningsmodellen har under lång tid bidragit till en varaktig reallönetillväxt och få konflikt dagar på den svenska arbetsmarknaden. Den positiva utvecklingen ska bibehållas.

En arbetsmarknad där kvinnor och män kan delta på samma villkor är bra för samhället och ger en starkare ekonomi och bidrar till målet om ekonomisk jämställdhet. Arbetsmarknaden behöver bli mindre könsuppdelad och heltidsarbete för både kvinnor och män eftersträvas. Osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män får inte förekomma. Kvinnor och män ska ha samma möjlighet till ekonomisk självständighet och trygghet, genom hela livet. Löneskillnader mellan kvinnor och män fortsätter att minska, men det går för långsamt. Det finns flera orsaker till att kvinnor har lägre inkomster än män och det kräver åtgärder inom flera olika politikområden.

5.6 Budgetförslag

5.6.1 2:1 Arbetsmiljöverket

Tabell 5.3 Anslagsutveckling 2:1 Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

2019	Utfall	747 491	Anslagssparande	32 642
2020	Anslag	676 093 ¹	Utgiftsprognos	660 892
2021	Förslag	695 281		
2022	Beräknat	700 693 ²		
2023	Beräknat	708 663 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 695 282 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 695 281 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsmiljöverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till myndigheter samt statsbidrag till arbetsmarknadens parter för metodutveckling av myndighetsgemensam kontroll.

Regeringens överväganden

Tabell 5.4 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:1 Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	676 593	676 593	676 593
Pris- och löneomräkning ²	7 672	12 998	20 842
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	11 016	11 102	11 228
varav BP21 ³	29 220	29 220	29 220
- Generell besparing i statsförvaltningen	-780	-780	-780
- Arbetslivskriminalitet	30 000	30 000	30 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	695 281	700 693	708 663

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 780 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp.

Anslaget minskas med 18 000 000 kronor efter resursförstärkning 2018, 2019 och 2020 för arbete mot osund konkurrens.

Anslaget ökas med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2021 för stärkt arbete mot arbetslivskriminalitet.

Regeringen föreslår att 695 281 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Arbetsmiljöverket* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 700 693 000 kronor respektive 708 663 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2019	4 687	4 687	0
Prognos 2020	4 500	4 503	3
Budget 2021	3 000	3 000	0

Uppdragsverksamheten omfattar huvudsakligen den särskilda informationsverksamheten, men även försäljning från informationssystemet om arbetsskador (ISA). Den särskilda informationsverksamheten består främst av försäljning av verkets föreskrifter. Det ackumulerade resultatet för 2019 var 3 000 kronor.

5.6.2 2:2 Arbetsdomstolen

Tabell 5.6 Anslagsutveckling 2:2 Arbetsdomstolen

Tusental kronor

2019	Utfall	31 439	Anslagssparande	2 778
2020	Anslag	32 740 ¹	Utgiftsprognos	31 800
2021	Förslag	34 661		
2022	Beräknat	34 947 ²		
2023	Beräknat	35 349 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 34 662 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 34 661 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsdomstolens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 5.7 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:2 Arbetsdomstolen

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	34 240	34 240	34 240
Pris- och löneomräkning ²	431	717	1 119
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP21 ³	-10	-10	-10
- Generell besparing i statsförvaltningen	-10	-10	-10
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	34 661	34 947	35 349

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskar med 10 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp.

Regeringen föreslår att 34 661 000 anvisas under anslaget 2:2 *Arbetsdomstolen* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 34 947 000 kronor respektive 35 349 000 kronor.

5.6.3 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tabell 5.8 Anslagsutveckling 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tusental kronor

2019	Utfall	33 260	Anslagssparande	462
2020	Anslag	38 722 ¹	Utgiftsprognos	38 722
2021	Förslag	33 722		
2022	Beräknat	33 722		
2023	Beräknat	33 722		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Internationella arbetsorganisationen (ILO). Högst 1 100 000 kronor får användas för utgifter för deltagande i ILO:s verksamhet och för ILO-kommittén. Medlemsavgiften i svenska kronor bestäms av den svenska kronans växelkurs mot schweizerfrancen vid utbetalningsdagen i början av 2021.

Regeringens överväganden

Tabell 5.9 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	33 722	33 722	33 722
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	33 722	33 722	33 722

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 33 722 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Internationella arbetsorganisationen (ILO)* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 33 722 000 kronor respektive 33 722 000 kronor.

5.6.4 2:4 Medlingsinstitutet

Tabell 5.10 Anslagsutveckling 2:4 Medlingsinstitutet

Tusental kronor

2019	Utfall	52 126	Anslagssparande	5 725
2020	Anslag	55 521 ¹	Utgiftsprognos	54 935
2021	Förslag	56 247		
2022	Beräknat	56 430 ²		
2023	Beräknat	56 982 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 56 247 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 56 247 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Medlingsinstitutets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 5.11 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:4 Medlingsinstitutet

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	50 521	50 521	50 521
Pris- och löneomräkning ²	736	903	1 406
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	4 990	5 006	5 055
varav BP21 ³	4 990	4 990	4 990
- Återställande av anslag	5 000	5 000	5 000
- Generell besparing i statsförvaltningen	-10	-10	-10
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	56 247	56 430	56 982

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 10 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp.

Anslaget minskades i budgetpropositionen för 2020 på ett icke avsett sätt. Anslaget ökas med 5 000 000 kronor för att verksamheten ska kunna bedrivas på en oförändrad nivå.

Regeringen föreslår att 56 247 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Medlingsinstitutet* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 56 430 000 kronor respektive 56 982 000 kronor.

5.6.5 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tabell 5.12 Anslagsutveckling 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tusental kronor

2019	Utfall	23 946	Anslagssparande	9 811
2020	Anslag	38 212 ¹	Utgiftsprognos	34 850
2021	Förslag	39 143		
2022	Beräknat	39 420 ²		
2023	Beräknat	39 860 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 39 143 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 39 143 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för arbetsmiljökunskaps förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 5.13 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	38 712	38 712	38 712
Pris- och löneomräkning ²	521	799	1 240
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-90	-91	-92
varav BP21 ³	-90	-90	-90
- Generell besparing i statsförvaltningen	-90	-90	-90
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	39 143	39 420	39 860

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskar med 90 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minska med samma belopp.

Regeringen föreslår att 39 143 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Myndigheten för arbetsmiljökunskap* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 39 420 000 kronor respektive 39 860 000 kronor.

5.6.6 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tabell 5.14 Anslagsutveckling 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

2019	Utfall	Anslagssparande	
2020	Anslag	112 000 ¹	Utgiftsprognos 110 482
2021	Förslag	112 000	
2022	Beräknat	112 000	
2023	Beräknat	112 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna för den regionala skyddsombudsverksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 5.15 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	112 000	112 000	112 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	112 000	112 000	112 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 112 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 112 000 000 kronor respektive år.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2022.

Tabell 5.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022
Ingående åtaganden	19 970 ¹	20 000	20 000
Nya åtaganden	20 000	20 000	
Infriade åtaganden	-19 970	-20 000	-20 000
Utestående åtaganden	20 000	20 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	20 000	20 000	

¹ Ingående åtaganden 2020 avser åtaganden som har överförts från anslaget 2:1 *Arbetsmiljöverket*.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsmiljöverket beslutar om bidrag under anslaget för den regionala skyddsombudsverksamheten som medför utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på höst 20 000 000 kronor 2022.